

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCÖVENEĆ

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekoval račun Ljubljana številka 10,650 in 10,349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Smernice za katoliško delo

Dne 4. septembra je papež Pij XII. sprejel predstavnike italijanske Katoliške akcije in ob tej priliki imel velik govor. Slovesna audienca je bila v veliki dvorani blagoslovov — delle Benedizioni. Med kardinali so bili trije, Lavitrano, Piazza in Boetto, ki tvorijo vrhovno vodstvo italijanske Katoliške akcije. Za njimi je sedelo veliko število italijanskega episkopata, nekaj nad sto. Navzoč je bil tudi papežev državni tajnik kardinal Maglione in starešina kardinalskega zbora Granito di Belmonte. Papežu je prinesla Katoliška akcija v dar dragocen kelih. Dvorano je napolnila velika množica članov akcije, ki jih je bilo toliko, da so napolnili tudi bližnji dve veliki dvorani, Reggion in Ducale. Papežev govor so mogli slišati vsi, ker so bili postavljeni zvočniki. Kar videti je bilo, da je italijanska Katoliška akcija močna in da obsega vse sloje ljudstva. Ko je prišel papež, je bil sprejet z viharim navdušenjem. Tudi njegov govor je bil opetovano prekinjen od navdušenega aplavza.

Govor sv. očeta je bil obsežen, pa eden najlepših, kolikor jih je do zdaj imel. Vsi vemo, da je papež Pij XII. eden najboljših, če ne najboljši govornik sploh v našem času.

Najprej je papež poudaril, da je naloga Katoliške akcije, da sodeluje pri delu za odrešenje duš in nadaljuje v vseh časih in po vsem svetu delo izveličanja, ki nam je prišlo po Jezusu Kristusu. Nato se je vprašal papež, v čem se more pomiriti človeška duša, ki je, kakor je dejal sv. Avguštin, krščanska po naravi. Danes, ko človeški um obaja zmage nad silami narave, ko se dviga z aparati visoko v nebo, ko tekmujejo med seboj znanstveniki v iznajdbah, o katerih se nam nikoli ni sanjalo, ko ljudje hkrati iščejo največjih dobovk in možnosti užikov, ko teži človeštvo po višku moči in vlade nad vesoljstvom? Ali bomo našli srečo v takim gospodarstvu, ki meša materijo z duhom, človeške reči z božjimi, trenutek z večnostjo? Nel V teh sanjah ni počitka duši, ni odgovora na glas vesti, se ne zadovolji duša, ki je nad vso materijo in stremi k večnemu in neminljivemu.

Sodobno življenje, ki človeka popolnoma pritegne nase, da pozabi na svoji večni namen, je vzrok, da se množijo vrste ljudi, odtegnjenih nauku izveličanja in večne sreče, v velike množice, med katerimi se izgublja majhno število duhovnikov in cerkv, tako da je sodelovanje laikov pri apostolatu krščanske vere bolj potrebno, kakor je kdaj v Cerkv. In laiki so posebno pripravna sredstva v delu za izveličanje duš, kakor je poudaril že sveti Avguštin, pozivajoč vernike, da naj tekmujejo v plemenitem prizadevanju, da bi pridobivali duše za Kristusa, ker sami vedo, kje je za vsakega najboljša pot in vrata, da se odpre dohod do Boga. In res je Katoliška akcija danes na poziv papežev našega časa zbrala številne skupine gorečih duš, zlasti med mladino, ki pod vodstvom svojih škofov zastavljajo svoje sile za to, da se vera ohrani in širi. Ti laiki si ne stekajo samo zaslug za Cerkev, ampak tudi za državo, ker njihovo delo za krepitvo življenja posameznikov in družin ter socialnih krogov po načelih pokorščine, pravičnosti in medsebojne ljubezni okrepjajo tudi temelje, na katerih počiva posvetna družba. V času, ko so sproščene najhujše strasti v medsebojni borbi rušenja — je dejal papež — je največja naša naloga Katoliška akcija, v kateri vidimo najboljše sodelavce za to, kar je naša največja skrb, namreč za povratek Kristusa v človeško vest, v domača ognjišča, v javne nravi, v odnose med socialnimi razredi, v družabni in državni red pa tudi v mednarodne odnose.

Nato je papež prešel na organizacijo Katoliške akcije kot tako. Najprej je tesna povezanost med Katoliško akcijo in cerkveno hierarhijo. Cerkvena hierarhija uči in vodi, Katoliška akcija pa je poslušna sodelavka, ki Cerkv nujno vse svoje moči. Člani Katoliške akcije pa so dolžni spoštovanje in poslušnost tudi državni oblasti in njenim zakonitim uredbam. Tako bodo člani Katoliške akcije, ki ni in ne sme biti strankarska organizacija, ampak vzor gorečnosti za vero in zglednega življenja, dokazali, da niso samo zgledni kristjani, ampak tudi najboljši državljani, ki so pripravljeni za domovino žrtvovati tudi življenje, kadar to zahteva njena upravičena blaginja.

Kot pomočnica cerkvene hierarhije si mora Katoliška akcija v prvi vrsti prizadevati za globoko versko, duhovno in kulturno oblikovanje vsakega posameznika. To oblikovanje vsakega posameznika je delo prav posebne in izbrane vzgoje in posebno duhovni pomočniki akcije so tisti, ki imajo nalogo v tem smislu oblikovati člane akcije, katere napajajo iz čistih virov krščanskega nauka. V tem duhovnem delu pa — je dejal papež — pričujemo predvsem molitev, poslušanje svete maše, pogosto sprejemanje Evharistije in duhovne vaje. »Biti član Katoliške akcije« — je poudaril papež — »ne pomeni imeti kakšne predprave in se smatrati za boljše od drugih, ampak pomeni s posebno močjo cutiti dolžnost biti v duhu odgovorni in ljubezni vsem vse, da bi se vsi pridobili za Kristusa.«

Člani Katoliške akcije pa morajo tudi biti povezani med seboj v eno samo veliko družino od najstarejših do najmlajših. Tudi med duhovnimi pomočniki akcije mora biti sloga in če so kakšne majhne razlike, naj se žrtvujejo ljubezni in vzajemnosti. Sile naj se ne trošijo in izgubljajo, ampak vse pobude in vsi delovni načrti, bodisi duhovnikov bodisi laikov, naj se med seboj spravijo pametno v sklad.

Sloga pa mora biti tudi med organizacijami Katoliške akcije in med drugimi organizacijami, ki zavisijo od cerkvene avtoritete in od katerih imajo mnoge tudi značaj apostolata in sodelovanja s Cerkvjo. Nobena ne sme druge ovirati v njenem delu, ampak morajo med seboj tekmuovati in se vzajemno podpirati, zato da se v prirodni razliki duhov, značaje, navad in okoliščin pokaže skupna ljubezen. In kjer koli bi se osnovala Katoliška akcija znotraj drugih organizacij, ki imajo cilje in organizirane oblike apostolata, naj se ne moti struktura in življenje dotičnega društva, ampak naj se mu dá samo nova pobuda, da bo na ta način eden izmed sodelujočih članov velike osrednje organizacije Katoliške akcije. Tako se bo namen pokristjanjenja zasebnega in javnega življenja najuspešneje dosegel. »Pojdite, dragi sinovi in hčere,«

Doslej najhujši nemški letalski napadi na Anglijo

Od 2000—3000 nemških letal, med njimi do 400 bombnikov, je od sobote zvečer do nedelje zvečer letalo nad Londonom in vrglo 1 milijon kilogramov bomb — škoda je znatna zlasti v londonskem pristanišču — Angleži so s 50 bombniki napadli nemška pristanišča

V soboto zvečer so se začeli izredno obsežni napadi na angleško prestolnico London. Trajali so brez prestanka vso noč in ves dan. Angleška poročila govore o 400 nemških letalih, smemo reči, da je bilo v noči od sobote na nedeljo in vso nedeljo nad Londonom, odnosno nad južno Anglijo do 3000 letal, ki so po angleških poročilih zmetala na tla en milijon kg bomb (to je 100 vagonov) ter po angleških poročilih ubile do 400 civilnih oseb, poldrugi tisoč jih pa ranile. Škoda v londonskem pristanišču je velika. Angleška letalska obramba ni mogla ubraniti nekaterim skupinam bombnikov, da ne bi prodrli skozi zračne zapore. Število izgub v zraku je veliko na obeh straneh, kakor pravita obe vojni poročili. Letalski napadi so trajali tudi vso noč od nedelje do ponedeljka in ves ponedeljek, kakor pričajo spodaj objavljena uradna poročila obeh taborov. Vojaški strokovnjaki pravijo, da se je s tem začel veliki napovedani napad na Anglijo, nemški uradni krogi pa pripominjajo, da je Nemčija hotela samo odgovoriti na napade angleških bombnikov na nemška mesta.

Od sobote do nedelje zvečer Angleška poročila

London, 8. septembra. AA. Reuter. Letalsko ministrstvo je objavilo naslednje poročilo: Včerajšnje letalske borbe nad Londonom so trajale dobro uro. Angleška letala so priletela iz raznih letališč nad London, da bi odbila prvi sovražni napad na London. Ob 20. uri je bilo ugotovljeno, da so angleška letala sestrelila 21 sovražnih letal. Protiletalsko topništvo je sestrelilo več sovražnih letal. Sovražna letala so preletela obalo med Doverom in Dungenessom in to v dveh valovih. V prvem valu je priletelo 150 bombnikov in loveev, v drugem pa okoli 200 letal. Letalom se ni posrečilo, da bi priletela nad ves londonski okraj. V bitkah nad Londonom je bilo nad ustjem Temze sestreljenih ogromno število sovražnih štirimotornih letal. Skupine so letale v višini 7000 m. Angleška letala so takoj posegla vmes. Opazovali so mogli ugotoviti, kako šestokrat omahne iz borbe poškodovano sovražno letalo. Letalsko ministrstvo sporoča, da je bil to najhujši napad, kar jih je bilo do sedaj nad Londonom. Napadi so se vrstili drug za drugim.

Letalsko ministrstvo in ministrstvo za varnost metropole poročata nadalje, da so sedaj znane podrobnosti o velikih napadih iz zraka, ki jih je včeraj in sredi izvršilo nemško letalstvo. Bombardiranje je bilo obsežno, zdi se pa, da je bilo bombardiranje proti koncu izvedeno na slepo srečo. Škoda je velika, ni pa v sorazmerju s hudimi bitkami. Nekaj bomb je padlo na doke londonske luke. Na južnih dokih Temze so nastali veliki požari. Poškodovano je bilo neko skladišče. Napade na ostale dele Londona se ne more primerjati s tem napadom, vendar je bilo vrženih tudi precej bomb. V središču Londona je nastalo več požarov in v mestu je bilo uničenih več stanovanjskih hiš. — Obramba je povsod učinkovito odgovarjala. Izpraznjenih je bilo več okrajev, ki so nevarni zaradi požarov.

Bomba v zaklonišču

London, 8. septembra. AA. Reuter. Ob priliki bombardiranja nemških letal je padla neka bomba skozi cev za zračenje v nekem zaklonišču zahodnega dela Londona. V zaklonišču je bilo 1000 ljudi. Bomba je ubila 14 oseb, 40 pa jih je ranila. Prvo pomoč so nudili ranjenecem člani pasivne obrambe, nato pa je hitro prišlo devet zdravnikov, čeprav so okrog padale bombe.

Včeraj je bilo sestreljenih 88 sovražnih letal. Pogrešamo 22 angleških letal, toda piloti 8 letal so bili rešeni.

Nemška poročila

Berlin, 8. septembra. AA DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča:

Napadi našega letalstva na važne naprave v Londonu so začeli v noči med 6. in 7. septembrom ter so se nadaljevali včeraj in ponoči. Ti napadi, ki so bili izvršeni z velikimi silami in z najtežjimi bombniki, so naš odgovor na nočne napade, ki so jih Angleži začeli zadnje tedne na našelja mesta in mestne predele ter druge nevojaskke cilje. Na industrijo, ki je v okraju Temze, je bilo vrženih okrog milijon kg bomb vseh kalibrov (100 vagonov), ki so zadele razne trgovske ladje, doke, skladišča, električne, vodovodne in plinske centrale, kakor tudi tovarne orožja in prometne naprave. Nemški lovci so z močnimi napadi očistili pot nemškim bombnikom. Drugi napadi so bili naperjeni proti velikim skladiščem bencina in dokov na Temzi, proti tovarnam razstreljiv in proti letališčem pri Howkinsu.

Poleg tega so bombniki napadli industrijske in luške naprave v Liverpoolu, Manchesteru, Birminghamu, Cardiffu, Bristolu, Portsmouthu in na druga številna mesta.

Sovražna letala so ponoči ponovno letela nad Nemčijo. Val angleških bombnikov je krenil proti

— je vzkliknil papež — »k ponižanim, revežem, trpečim in od sveta zapuščenim, dvignite jih, tolažite jih in pomagajte jim! Naj v svoji revni in trpljenju cutijo poleg sebe brata, ki z njimi sočustvuje, ki jim hoče biti prijatelj v nesreči, jim ponuditi roko in jih dvigniti.«

»Pojdite« — je dejal papež — »med mladino po vzgledu Jezusa Kristusa, ki jo je najbolj ljubil. Tam bo Cerkev našla najbolj idealna in plemenita ter goreča srca. Pojdite med odrasle, ki so bili vzgojeni v Bogu tujem ožračju, ki pa danes, ko se rušijo tolike ideologije in sistemi, zavestno ali podzavestno cutijo klic nesmrtni duše, ki ne more biti zadovoljna zgolj s človečanskim napredkom, ampak se hoče napiti ob studencu neminljive

južni Nemčiji in metal poedine bombe, ki pa niso naredile nobene škode. Drugi val angleških bombnikov je skušal leteti proti Berlinu, toda zaradi močne obrambe so se morala angleška letala vrniti in so metala bombe na slepo srečo. Bombe so poškodovale samo neko cerkev v Hammu.

Sovražnik je v teku včerajšnjih bitk izgubil 94 letal, 20 nemških letal se ni vrnilo.

Neka nemška podmornica je torpedirala 5 obo-roženih sovražnih trgovskih ladij, v skupni tonazi 33.400 ton in poškodovala v nekem konvoju šesto ladjo (4000 ton). V noči med 6. in 7. septembrom sta dva nemška borbeno čolna naletela na sovražni konvoj, ki so ga varovali rušilci. Bojna čolna sta kljub obrambi sovražnika poškodovala težko tri ladje v skupni tonazi 11.000 ton in sta se nepoškodovana vrnila.

Nemške pomorske sile so v čezmorskih vodah zaplenile neko sovražno trgovsko ladjo, ki so jo

Včerajšnji napadi

Nemška poročila

Berlin, 9. septembra. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo sporoča:

Naša letala so izvedla v noči od 8. na 9. septembra napade na London. Fotografirali posnetki so potrdili uspešnost dosedanjih napadov. Nemška letala, ki so napadala, so lahko iz velikih daljav videla velike požare. Vržene so bile bombe na pristaniške naprave, na skladišča petroleja in bencina in električne centrale kakor tudi na silose na obeh obalah Temze. Bombe so bile različnih kalibrov. Prav tako so bila bombardirana tudi letališča v okolici Londona.

V Firth of Forthu je bila težko poškodovana trgovska ladja s 6000 tonami.

Angleška letala so napadla ponoči Hamburg ter je več stanovanjskih zgradb poškodovanih, ranjenih pa več civilistov. Škoda je neznatna.

V letalskih borbah je bilo zbitih 20 angleških letal, dve pa sta bili zbiti od protiletalskega topništva. Štiri nemška letala se niso vrnila domov.

Berlin, 9. septembra. AA. DNB. Včeraj se je delovanje nemških letal omejilo delno na to, da so pregledala uspeh prejšnjega bombardiranja. Nemška letala so letela visoko nad Londonom in fotografirala. Nemški bombniki so napadli Woowich in zahodna predmestja Londona. Zadeli in razdejali so več tovarn, neko veliko skladišče in neko železniško postajo. Na dveh drugih mestih so nastali požari. Vnela se je tudi bitka v zraku in smo zbili 12 angleških letal, izgubili pa štiri. Napadi na Anglijo se nadaljujejo v glavnem na industrijsko področje in na pristanišča. Požari še zmerom trajajo, zato se nemška letala ponoči laže orientirajo.

Ponoči so nemška letala nadaljevala bombardiranje Londona. Metala so bombe na posamezne dele mesta in na pristanišča. Opazili smo požare. Razen požarov, ki trajajo še od prejšnjega bombardiranja, so se pojavili še novi.

Angleška poročila

London, 9. sept. AA. Reuter. Letalsko ministrstvo razglasa:

Sodeč po prvih napadih sovražnikovih letal, so bili včerajšnji in snočni napadi na London slabotnejši od predvčerajšnjih. Predvsem se je mnogo manj letalom posrečilo prebiti obrambni obroč okoli Londona. Celu uro po prihodu sovražnikovih letal je vladalo zatišje, nato je pa spet začelo grmeti londonsko protiletalsko topništvo. Njegov ogenj je bil strahovit, dokaz, da so se bližale velike skupine sovražnikovih letal. Bombe so pokale na vseh straneh. Nebo se je svetilo od reflektorjev in se je moglo prav lepo videti, kako eksplodirajo granate okoli sovražnikovih letal.

resnice. Pojdite med svet in zaupajte Kristusu, ki ga je premagal, da more poslej zmagati v njem Duh. Vaše orožje naj bodo molitev, zgled in perjo; ponižnost, dobrota, krotkost in previdna modrost; razsvetljena ljubezen, ki človeške osebe ne zamejuje z zmotno kot tako, ker to je treba odbijati, človeško dušo pa ljubiti, ker, naj si je človek v še tako veliki zmoti, dejansko ne želi ničesar z večjim hrepenenjem kakor resnico.«

Nato se je papež zahvalil vsem članom italijanske Katoliške akcije, da so se zbrali okoli njega s toliko vero in ljubeznijo v času splošnega gorja in najhujših žrtv. Pohvalil jih je tudi za njihovo delo v času vojske in jih potem prisrčno blagoslovil.

nemški pomorjari potopili, ko jo je hotel rešiti neki angleški rušilec.

Berlin, 8. septembra. AA. DNB. Danes dopoldne so številne nemške letalske jedinice ponovno izvršile napad na London tako, kakor tudi včeraj. Cilji teh napadov so bile važne industrijske in luške naprave v Londonu. Iz vojnih krogov je DNB izvedela, da so stalni napadi na London takoj v začetku pokazali, da Anglija ne more Londona braniti pred napadi iz zraka. Kakor je znano, so Angleži dosedaj stalno trdili, da so nemški napadi na London odbiti. Stvarno takih napadov do sedaj ni bilo in so se začeli šele včeraj. Takoj se je videlo, da nemške eskadrole morejo podnevi in ponoči bombardirati vse vojaško važne cilje v Londonu. DNB je izvedela, da bodo na London padali milijoni kg bomb vse tako dolgo, dokler bodo trajali sovražni bombni napadi na nevojaskke cilje v Nemčiji.

Popoldne so se začeli vrstiti novi napadi na angleško prestolnico. Val za valom prihajajo nemški bombniki in se zavijajo v dim, ki se širi nad Londonom. Nemški bombniki zadevajo odrejene cilje z isto točnostjo kakor včeraj. Uspeh bombardiranja se vidi po velikih stebrih gostega dima in visokih plamenih. Angleški »Spitfire« letijo na slepo sem ter tja skozi oblake dima. Prav tako strelja angleško protiletalsko topništvo na slepo nemška letala. Protiletalske granate eksplodirajo nad oblaki dima, ne da bi zadele cilje.

Berlin, 8. septembra. AA. DNB. V poslednjih 24 urah od sobote do nedelje so nemške letalske sile izvršile celo vrsto uspešnih napadov. Po poslednjih poročilih je bilo pri napadu na London v bitkah sestreljenih 93 angleških letal. Nemških letal je bilo sestreljenih 26.

Snočni alarm v Londonu je bil najdaljši od začetka vojne. Trajal je 9 ur in 35 minut. Strokovni opazovalci izjavljajo, da je bil snočni napad še srditjeji kakor predsončni. Postajal je tem hujši, čim dalje je trajal. Bombe so padale v vse krajših presledkih, njihove eksplozije pa so se slišale še celih 8 ur po začetku alarma. Požari so nastali vse povsod. Gasilci so pomagali zelo postrvovale.

Po snočnem napadu na London, ki je ob 2 še zmerom trajal, so priletele nekatere bombe v centrum mesta, druge pa so zadele vzhodno pokrajino, ki so jo Nemci bombardirali že v soboto. Ponoči je mnogo eksplozivnih bomb priletelo v središče Londona in poškodovalo tri hiše, na stotinah drugih poslopj pa so okna popokala. Na nekem cestnem križišču je bomba velikega kalibra napravila pravo ognjeniško žrelo. Poškodovana je ponekod kanalizacija in plinovod. Neka bomba je priletela v neko zavetišče jugovzhodnega Londona. Mislijo, da je več ljudi v tem zavetišču ubila.

V središče Londona

London, 9. sept. t. Reuter: Današnji dan je bil mirnejši. Letalsko ministrstvo je objavilo sporočilo, da so bila prva letala, ki so se bližala Londonu, javljena šele 9 minut čez 4 popoldne.

London, 9. sept. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča, da je ena nemška bomba danes padla na neko cerkev, kjer so se nedavno opravljale proke »boljših ljudi« in je zid na eni strani dobil razpoko od stropa do tal tako, da bodo morali ta del porušiti. Ena bomba je padla na v bližini ležeče poslopje londonske galerije in je tamkaj v eni dvorani podrla strop ter povzročila požar, ki pa je bil ugašen. Nepopravljive škode ni. (Poročilo verjetno misli na znano plemiško cerkvico St. Martin in the Fields in na Nacionalno galerijo, ki stoji takoj na nasprotni strani ulice. Oboje poslopj je v osrčju Londona na Trafalgar Squareu.)

Kralj Jurij si ogleduje škodo

London, 9. sept. t. Reuter: Kralj Jurij se je odpeljal v vzhodni del Londona, kjer si je ogledal nekatere najbolj poškodovane dele mesta. Ogledal si je ogromno žrelo od bombe, tako veliko, da bi vanj lahko položili tri hiše. Hiše na okrog so delno poškodovane, daleč naokrog pa so popokale vse šipe po poslopjih. Ena ulica tik ob žrelo je izgubila prednje zidove hiš, tako da so stanovanja odprta in se vidi, kako je v stanovanjih vse razdejano. Davi so začeli odpravljati iz neke bolnišnice, kjer je bomba razbila eno krilo, bolnike. V razrušenem krilu ni bilo bolnikov, zato žrtv tamkaj ni. Toda iz ostalega poslopja, ki je dosti trpelo, jih sedaj odnašajo na varnejše kraje. Odnesti so jih 200. Pristanišča so pri opoldanskem pregledu kazala zevajoče posledice bombnih napadov. Ponekod požari še trajajo. Toda delo se je v opoldanskih urah začelo razvijati povsod povsem normalno.

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno, poslabšanje vremena.

Zemunska vremenska napoved. Postopno se bo pooblačilo od zahoda proti vzhodu. Tu pa tam bo dež na zahodni polovici, možne pa so tudi nevihte. Ohladilo se bo. Bolj vedro bo v vzhodnih krajih.

Politični zapiski

Mušja marnja

»Slovenski narod« ima rubriko »Izpod sitac, kjer mürskaterkrat res pove kaj duhovitega. Tudi v večernejši številki je bilo tako. List namreč objavlja zelo zanimiv razgovor med dvema muhami. Prva je sedla na volovji rog in ostala ves čas dela zunaj na polju na svojem opazovališču. Druga pa je leno čepela doma v hlevu in čakala. Po opravljenem oranju pride muha na volovjem rogu spet domov, pa jo povpraša njena lenobna tovarišica, kako je bilo tam zunaj. Ona pa bahato odgovori: »Orali smo« »SN« k tej zanimivi pripovedki pristavlja še svoj nauk v katerem meni, da je takšnih muh po svetu vse polno, da pa proti njim ni leka, ker da je pač svet tako neumno narejen! Gotovo! Tudi pri nedavnih slovesnostih v Ljubljani je bilo prav tako, kakor pripoveduje povest o dveh muhah. Naših sokolov je bilo 720 prisotnih pri nacionalni prireditvi, kjer je na deset tisoče zastopnikov slovenskega naroda izpovedalo svojo domovinsko prisego pred kraljevim spomenikom v Ljubljani. Nekaj se jih je baje še leno potikalo okrog drugod, ali pa so ostali kar doma in čakali na vrnitev tovarišev. In ko je potem muha na rogu prišla domov in so jo tovariši, ki so doma leno dremali, vprašali, kako je kaj bilo, jim je po liberalnem časopisu bahato razodela: »Spomenik smo odkrivali!« In vse muhe, tiste, ki so čepale na rogu in tiste, ki so lezle okrog doma, so košalo zabrenčale: Spomenik smo odkrivali-a-a-a! Le to je sreča, da tisti, ki delajo v potu svojega obraza na polju med narodom teh muh ne opazijo in tega mušjega pogovora ne razumejo! Ko je svet tako neumno narejen!

Minister Pantič o enotni mladinski organizaciji

Zagrebski »Obzorje« objavlja dopis svojega poročevalca na Bledu, da je tamkaj minister za telesno vzgojo Pantič, ki se je pravkar vrnil s 14 dnevnega potovanja po Nemčiji sprejel častnikarje ter jim povedal, da vlada pripravlja organizacijo mladine. Vlada polaga največjo važnost na mladino. Gg. Cvetković, dr. Maček in dr. Korošec, je rekel minister, se bodo med seboj sporazumeli, da izberejo način, kako skupno organizirati vso našo mladino v organizaciji, ki bo zares nacionalna. Minister je povedal nadalje, da se uspešno bržino pripravljajo tudi mnoge druge gospodarske in socialne reforme in »boste že v nekoliko dneh slišali o uspehih in tega načrtnega vladnega dela.«

Sestanki SDS

»Novosti« poročajo iz Belgrada, da je bil tamkaj zbor prvakov Samostojne demokratske stranke kar na stanovanju odvetnika dr. Rajka Gjermanovića. Osnovni referat sta imela minister socialne politike dr. Srdjan Budisavljević in prvak Večeslav Vilder. Za podpredsednika stranke je bil izvoljen prota Dušan Kemanović, kar je v vseh belgrajskih krogihe, kot poroča list, izzvalo izvanredno odobravanje. Prvaki so zborovali ves dan, sprejeli proti večeru resolucijo, na to pa šli k skupni večerji v restavraciji Sofirović.

Izvršilni odbor SDS, ki je imel dva dni seje v Belgradu, je danes končal svoje delo ter sprejel resolucijo, v kateri samostale poudarjajo, da je sporazum s Hrvati kljub temu, da še ni v celoti izveden, dal dobre rezultate. Nadalje v resoluciji poudarjajo usodno povezanost Srbov Hrvatov in Slovencev ter se zavzemajo za združitev vseh delovnih sil. Končno se zavzemajo tudi za rešitev znanih socialnih in gospodarskih vprašanj.

Zakaj je bila sokolska župa v Šibeniku razpuščena

»Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Vladka Mačka, poroča o vzrokih, ki so napotili bansko oblast Hrvatske, da je odredila takojšen razpust sokolske župe Šibenik — Zadar. List pravi, da so »posamezni člani te župe zadnje čase večkrat prekorajili mejo svojega delokroga v toliki meri, da je bila banska oblast prisiljena nastopiti«. List pravi nadalje, »da so posamezni hoteli ne samo svoje delovanje prenesli na popolnoma drugo področje, kakor ga jim dopuščajo predpisi zakona o sokolstvu, marveč so »nekatere med njimi, celo takšni izmed najvišjega starešinstva zagrejske izpade, ki bi bili mogli škodovati ne samo Hrvatski, ampak vsej Jugoslaviji, poleg tega pa ogroziti mir in red v današnjih itak nepovoljnih prilikah«. List poroča, da je »iznad vsakega suma ugotovljeno, da so člani te župe prepevali pesmi, ki so protivne sokolski ideologiji, poskušali izzivati nemire in hujskati prebivalstvo k demonstracijam«. V zvezi z razpustom župe je bil zaprt tudi eden od prvakov sokolstva. Glasilo dr. Mačka pravi na koncu, da »nastop banske oblasti v vseh krogihi, ki so poučeni o tej aferi, odkritosrčno odobravajo, ker je znala nevarnost takoj v kalu zadušiti«.

Kaj bo s »četrtro edinico«

Kakor znano, je voditelj muslimanov dr. Kulenović v svoji izjavi v Zagrebu povdaril, da želijo muslimani v tej državi dobiti samoupravno območje, ki naj obsega Bosno in Hercegovino. Medtem ko so hrvatski listi to izjavo sprejeli s prijaznimi komentarji, se spravlja nad njo belgrajska »Narodna odbrana«, ki je proti vsaki podelitvi države v samoupravne edince, in med drugim piše: Zelo se vara g. Kulenović, ako misli, da bo mogoče Bosno in Hercegovino preurediti v četrtro edinico brez pristanka pravoslavnihi in muslimanskih Srbov v teh krajih kakor tudi Srbov iz Srbije. Bosanski Srbi so najbolj poklicani, da odločajo o usodi Bosne in Hercegovine, ker jih njuna usoda najbolj briga. V tem boju jih bodo, kakor tudi dosedaj, vedno najbolj odločno podpirali Srbi iz Srbije, ki so smatrali in še smatrajo za svojo najbolj sveto dolžnost, da podpirajo bosanske in hercegovske Srbe brez razlike, naj so pravoslavni ali muslimanski.

Naši dijaki se vračajo iz Pariza

»Deutsches Volksblatt« poroča, da se je v Belgrad vrnila večja skupina visokošolskih dijakov, ki so študirali v Parizu in so tamkaj ostali tudi po nemški zasedbi Pariza. Dijaki izjavljajo, da so jim nemške oblasti pri odhodu iz Pariza ljubeznivo šle na roko in se jim je treba posebno zahvaliti, da so se vrnili nazaj v domovino.

Letalski napadi na Anglijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Škoda nedeljskih napadov

Poročila o škodi, ki so jo v Londonu povzročili nočni napadi, še niso popolna, vendar pa že sedaj objavljajo nekateri številke. Napadi so bili resni in so trajali ves čas teme. Bombardiranje je obsegalo vso londonsko področje in je bilo večinoma izvedeno sistematično. Škoda je bila velika in je zajela številne naprave nevojaškega značaja, med njimi tudi dva muzeja. Števila žrtev do sedaj še ni mogoče določiti, vendar se lahko na temelju prispelih poročil pričakuje, da ne bo

presegljo število žrtev v soboto. Število žrtev sobotnega napada bi po vsej verjetnosti utegnilo biti manjše, kakor pa je bilo objavljeno število. Po dosedanjih informacijah je bilo ubitih 350, ranjenih pa 1337 oseb. Doki na obeh straneh reke so bili ponovno predmet težkega in zapovrstnega bombardiranja. Padale so bombe z močnimi eksplozivni ter zažigalne bombe in je nastalo več požarov. Mnogo teh požarov je bilo zadušeni, ostali pa so bili omejeni. London je bil ponovno glavni cilj sovražnih napadov.

Ameriška poročila o 10 urnem nočnem napadu na London

Newyork, 9. septembra. b. Oči vsega sveta so uprte na strahovite napade nemškega letalstva na angleško prestolnico. Veliki letalski napadi na London se vodijo že tretji dan.

Poročila berlinskih poročevalcev

Po poročilu berlinskih dopisnikov newyorških listov pa ti napadi ne nosijo oboležja odločilne letalske vojne, temveč le odgovor nemškega letalstva Angliji, ki pošilja svoje pilote, da z velikih višin bombardirajo nevojaške naprave v Nemčiji. Odločilen sunek nemških letalskih sil v Angliji se po poročilih ameriških listov še ni pričel, ker je treba spraviti poprej v sklad s razne druge priprave, ki bodo prav tako imele veliko vlogo pri splošnem napadu na angleško otočje.

V medcasu je središče prostranega londonskega cesarstva doživelo eno izmed najhujših noči v sedanjih vojni. Letalski napadi na London in okolico so trajali nad 10 ur in so trajali od mraka do rane zore. Na stotine in stotine nemških letal je po stranskih poteh prodrlo nad London v manjših skupinah. Kakor hitro je padel mrak, je zabrnelo nad Londonom veliko število »Heinkel« aparatov, ki so se naglo bližali središču mesta. Val za valom je sledil ter bombardiral številne tovarne in vojaške naprave, tako da so se iz njih dvignili visoki plameni. Požari, ki so divjali še od sobote, so razsvetljevali cilje, ki so jih padala nemška letala. Slišalo se se eksplozije bomb, požarne bombe pa so neprestano zažigale razne naprave ter skladišča. Računajo, da so nemški bombniki zmetali na London in bližnjo okolico ter ob obali Temze nad milijon kilogramov eksplozivov. Požare je videti nad 10 km daleč. Škoda, ki so jo povzročile eksplozije bomb, je velika, zlasti v pristanišču in pa na ladjah, število človeških žrtev pa narašča od ure do ure. Oblasti so čim večje število prebivalstva spravile v velike hodnike podzemne železnice, ki so edino prikladni kot varno zavetje za velike množice.

Poročila poročevalcev iz Londona

Iz poročil tujih časnikarjev, ki so davi pregledali področje londonskega pristanišča, pa se vidi, da je škoda mnogo manjša kot se je prvotno mislilo. Zlasti velika skladišča hrane so ostala nedotaknjena. Gasilci so storili vse, da omejijo nevarne požare, protiletalsko topništvo pa je vedno intenzivnejše odganjalo sovražne letalske eskadre. Obrambno poveljstvo je pošiljalo proti letalom vedno nove rezervne baterije, ki jih hranijo za še hujše letalske napade. Prav tako so ostro posegli v borbo angleški lovci, ki so z uspehom odganjali sovražna letala. Delovanje angleškega letalstva pa po trditvah ameriških poročevalcev ni usmerjeno le na obrambo prestolnice, temveč tudi na ostala področja Anglije.

Prav tako pa so angleški piloti izvedli številne uspešne napade na Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko in Francijo, in sicer na področja, kjer so vojaške naprave in letališča, s katerih prihajajo nemške eskadre nad angleško otočje.

Brez ozira na to, koliko stavb, tovarn in domov so porušile bombe nemških letal in brez ozira na številne požare, ki so jih zažigale bombe povzročile v vsej jugovzhodni Angliji, londonski dopisnik »Newyork Timesa« pravi, da še ni nobenega razloga za to, da bi Anglija ne vzdržala vseh strahot teh napadov nemških letalskih sil. Malo upanja je, da bi mogla Nemčija spraviti na kolena angleški narod, zaključuje dopisnik »Newyork Timesa« svoje poročilo.

Obramba proti nočnemu bombardiranju

London, 9. septembra. t. »Associated Press«. Neka angleška letalska osebnost je izjavila, da se tako Nemčija kakor Anglija trudita, da bi naše pravilen način, kako onemogočiti nočne letalske

napade. Anglija bo to sredstvo že imela, preden bo Nemčija z vso silo napadla. Anglija ima zadosti rezerv, je dejala ta osebnost, da nadomesti vse dosedanje izgube. Anglija bo ostala pri svojem načrtu v teh bojih. Na nasprotno bombardiranje nevojaških naprav in civilistov ne bo odgovarjala. Anglija se ne bo pustiti speljati v »zob za zob« politiko, marveč bo ostala pri svojem načrtu, ker je takšna obramba za njo najbolj varna pot do zmage.

Angleški napad na Nemčijo

Angleška poročila

London, 8. septembra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala v noči od sobote na nedeljo napadla številne vojaške naprave v Nemčiji. Napadenih in bombardiranih je bilo več pristanišč ob Rokavskem prelivu, na katere so napadi trajali vso noč in je bila škoda velika. Več ladij je bilo potopljenih. Najhujši je bil napad na Ostende, ki je trajal dve uri, Calais, Boulogne in Dunkerque. Nadalje so angleška letala obmetala z bombami Kruppove tovarne v Essenu, pristanišče v Emdenu, tovarno za municijo v Zweibrücknu, bencinska skladišča v Gelsenkirchnu, tovarne kolodvorov v Mannheimu in v Hammu, letališča v Kolmarju, Bruslju, Soestu, Wesselu in Kre-

Vojaške vaje pri Belgradu

Prvič so pri nas nastopili padalni oddelki

Belgrad, 9. sept. m. Na Torlaku v belgrajski okolici so bile danes dopoldne štiri in pol urne vaje vojaštvu donavke divizijske oblasti z vsem najmodernejšim napadalnim in obrambnim orožjem. Vajam, ki jih je vodil poveljnik donavske divizijske oblasti, divizijski general Milutin Nikolić, so prisostvovali vojni minister armadni general Milan Nedić, pomočnik inspektorja vojaške sile general Bogoljub Ilić, ostala generaliteta ter aktivni in rezervni častniki. Napad vojaštva je bil izveden približno po sistemu napadov nemške vojske v sedanji vojni na Poljskem, v Belgiji, na Holandskem in v Franciji. Pri današnjih vajah je naša vojska uporabila sploh vse vrste modernega orožja, ki se ga poslužuje moderna vojska v napadu in obrambi. Poleg pehote so v glavnem nastopili motorizirani oddelki, protiletalski topovi in strojnice, tanki od najlažjih do najtežjih, motociklisti itd. V izredno močnih eskadrah je nastopilo tudi

feldu. Več sto zažigalnih bomb je bilo vrženih na gozd Schwarzwald izbruhnili je spet nekaj požarov, drugi pa gorijo že več dni kot posledica prejšnjih napadov. Vsa angleška letala so se vrnila.

London, 9. sept. t. Reuter. Angleško letalsko ministrstvo objavlja naslednje vojno poročilo:

Naša bombna letala so snoči napadla pristanišča ob Rokavskem zalivu, in sicer Dunkerque, Boulogne in Ostende. Napadla so tudi nemške pomorske transporte na Severnem morju. Pet naših letal se ni vrnilo s teh poletov. Naša letala so kljub slabemu vremenu izvedla tudi napade na sovrzna pristanišča na nemški obali ter na razne transporte na severnih morjih. Tako so bila bombardirana pristanišča v Hamburgu, Bremenu, Emdenu. Škoda, ki je bila storjena petrolejskim skladiščem, je velika. Osem naših bombnikov se s teh poletov ni vrnilo.

London, 9. septembra. AA. Reuter. Letalsko ministrstvo sporoča: Močan oddelek britan. bombnikov je več kot tri ure ponoči koncentrično napadla Hamburg ter vrgel cele salve bomb in več zažigalnih bomb.

London, 9. sept. b. Zaradi nemškega poročila, da bodo Nemci vrgli na Anglijo milijone ton bomb, in sicer tako dolgo, dokler bodo trajali angleški napadi na Nemčijo, je bilo ponoči izdano naslednje uradno poročilo:

Angleški napadi na Nemčijo bodo trajali tako dolgo, dokler nemška vojska letala ne bodo onesposobljena, da nadaljujejo borbo, ki jo je pričela Nemčija.

Nemška poročila

Hamburg, 9. sept. AA. DNB. Hamburški tisk piše o nočnem napadu angleških bombnikov in poudarja, da so angleški letalci ponovno metali nad Hamburgom bombe brez vsakega načrta. Listi poudarjajo, da je večina bomb padla na civilne hiše, ki so daleč od vsakega vojaškega objekta. Listi posebno poudarjajo, da so bombe padle tudi na dve pokopališči. Na nekem pokopališču so bombe razbile tudi več žar, na drugem pa so razkopale 10 grobov. Hamburški tisk poudarja, da pri tem bombnem napadu ni bil zadet noben vojski objekt.

Hamm, 9. sept. AA. DNB. Angleška letala so preteklo noč napadla Hamm in metala bombe neglede na to, kam prilete. Bombe so zadele katoliško cerkev Naše Gospe in jo razdejale. Novi napad angleški letalcev na nevojaške cilje je zbudil med prebivalstvom veliko zgražanje, ker se nahajata v neposredni bližini cerkve dve bolnišnici. Vrtova obeh bolnišnic se lahko že iz velike daljave opazita. Štiri bombe so priletele v bližino mestne bolnišnice in je pravi tudež, da so bolniki ostali nepokodovani. Bati se je, da se bo cerkev Naše Gospe vsak čas podrla. Glavni oltar in dragocena umetniška okna so uničeni. Verjetno je, da cerkev več mesecev ne bo mogoče popraviti in dati vernikom na razpolago.

Berlin, 9. sept. AA. Stefani. Zaradi nočnega napada britanskih letal na stanovanijske hiše v Bremenu bo nemško letalstvo prisiljeno storiti enako.

Uredba o najnižjih mezdah

Belgrad, 9. sept. AA. O priliki objave uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe za določevanje minimalnih mezd, o sklepanju kolektivnih pogodb, o pravnih poskusih in o arbitraži, je bilo iz predsedstva vlade izdano poročilo, ki pravi:

Kakor je bilo že večkrat poudarjeno v izjavah predsednika vlade Cvetkovića in drugih članov vlade, si je vlada zastavila nalogo za izdelanje zboljšanja gospodarskega položaja delavcev, ki po njenem mnenju predstavljajo enega najvažnejših činičev narodnega gospodarstva. Držeč se tega programa in upoštevajoč izpremenjene gospodarske razmere je vlada na predlog ministra

za socialno politiko in ljudsko zdravje predpisala uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe za določevanje minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, pravnih poskusih in o arbitraži. Znano je, da je ta uredba, ki pomeni pomembno pridobitev naše socialne zakonodaje, objavljena leta 1937. Najvažnejša izprememba v tej uredbi obstoji v povišanju temeljne mezde za pomožno osebo od 2 do 4 din za delovno uro. Temeljna mezda služi kot baza za določevanje minimalnih mezd za pomožno osebo. Na temelju osnovne mezde bodo pristojni bani oziroma uprava mesta Belgrada določevali minimalne mezde za svoje področje. Za nekvificirane delavce se lahko mezde določijo v mejah 10% pod osnovno mezdo in 50% iznad osnovne mezde. Po členu 2. točka 2. uredbe se lahko za kvalificirano delavstvo, ki je zaposleno v podjetjih, naštetih v čl. 32. uredbe, določijo minimalne mezde tudi višje od temeljne mezde.

Ostale izpremembe se tičejo rokov, v katerih stopijo v veljavo izpremenjene minimalne mezde kakor tudi izpremenjena temeljna mezda v smislu odst. 3. čl. 1. te uredbe. V tem predpisu gre za temeljno mezdo, katero v primeru izpremenitve gospodarskih razmer predpiše minister za socialno politiko in ljudsko zdravje po odobritvi ministrskega sveta. Tako predpisana nova temeljna mezda stopi v veljavo 15 dni po objavljenju, medtem ko je veljal dozdaj rok 60 dni. Po izpremenjenem predpisu odst. 1. čl. 6. uredbe veljajo minimalne mezde, ki se prikratk določijo v smislu uredbe, od dne njihove objavitve v Službenih novinah oziroma v Službenih novinah banske uprave in sicer vse dotle, dokler jih pristojne oblasti ne spremenijo. Novodoločene minimalne mezde stopijo v veljavo po spremenjenem predpisu čl. 6. 15 dni po objavitvi ter veljajo do njihove izpremembe. Ta določila so bila potrebna zaradi čim hitrejšje prilagoditve višine od temeljne minimalne mezde gospodarskim razmeram, ki se danes naglo spreminjajo.

Tri nove realne gimnazije v Sloveniji

Belgrad, 9. sept. m. S kraljevim ukazom je na predlog prosvetnega ministra odprta za šolsko leto 1940-41 popolna 4 realna gimnazija v Ljubljani. Prav tako so odprte popolna 2. realna gimnazija v Celju, popolna realna gimnazija v Murski Soboti, v Valjevu, Čačku, mešana gimnazija v Sarajevu, 2. realna gimnazija v Belgradu se postopoma zapre.

Pravilnik o poštnih pripravnikih

Belgrad, 9. septembra. m. Poštni minister je predpisal pravilnik o strokovni izobrazbi uradnih pripravnikov pošto-brzojavne-telefonske stroke. Po tem pravilniku se uradni pripravniki pošto-brzojavne-telefonske stroke sprejemajo v službo samo na osnovi natečajev. Natečaj razpiše pošto ravnateljstvo po potrebi. Natečajji bodo objavljeni v Pitt. vestniku, Službenih novinah, Narodnih novinah, banovinskih listih in pri posameznih poštinih ravnateljstvih. Za sprejem v natečaj je treba oddati pri poštnem ravnateljstvu prošnjo s potrebnimi dokumenti. Za strokovno izobrazbo uradnih pripravnikov se vrše strokovni tečaj, in sicer višji in nižji. Višji tečaj se vrše pri poštnem ministrstvu in poštnem ravnateljstvu v Zagrebu in Ljubljani. Nižji ptt. tečaj pa pri vseh poštinih ravnateljstvih. Za sprejem v tečaj je treba imeti najmanj eno leto praktične službe v kateri koli ptt. sekciji 3. do 6. reda, odnosno v kateri koli ptt. tehnični sekciji pri poštnem ravnateljstvu ali pri poštini avtogaraži. Višji tečaj traja 10 mesecev, nižji pa 5 mesecev. V višjem tečaju se predavajo naslednji predmeti: 1. notranja pošta služba, 2. mednarodna pošta služba z zgodovino pošte, 3. brzojavna telefonska in radio služba, 4. računsko-blagajniška in gospodarska služba, 5. pošto-prometna služba z zapisom, 6. pošta hranilniška celovna služba, 7. zakonodaja in uprava, 8. brzojavna in telefonska manipulacija, 9. brzojavna, telefonska in tehnična služba, 10. vojna pošta brzojavna in telefonska služba, 11. francoska konverzacija in korespondenca s strokovno terminologijo, 12. nemška konverzacija s korespondenco in strokovno terminologijo. V tehničnem odseku oddelka za višji tečaj se predavajo naslednji predmeti:

1. brzojavno-telefonska tehnika, 2. brzojavne in telefonske uredbe, 3. brzojavne, telefonske in radio-difuzne uredbe, 4. brz. tel. proge, 5. brz. tel. in radio služba, 6. pošta računska, blagajniška in ekonomska skupina, 7. zakonodaja in administracija, 8. brz. tel. manipulacija, 9. vojna pošta brz. in tel. služba.

V nižjem tečaju se predavajo naslednji predmeti: 1. pošta in pošto-prometna služba z zapisom, 2. brz., tel. in tehnična služba, računsko-blagajniška in ekonomska služba, 4. pošta hranilniška in čekovna služba in vojna pošta brzojavna in telefonska služba, 5. zakonodaja in administracija, 6. telegrafika in telefonska manipulacija. Višji tečaj se deli na dve polletji, vsako polletje traja pet mesecev. Ocene so odlično, prav dobro, dobro in slabo. Če dobi slušatelj na koncu prvega polletja tri slabe ocene, stavi vodja tečaja predlog za odpust slušatelja iz službe. Izpiti se vrše na koncu 10. odn. 5. meseca. Ocene pri izpiti so odlično, prav dobro, dobro, slabo. Da je slušatelj z uspehom dovršil tečaj, se smatra, če je dobil pri vseh predmetih vsaj dobro oceno. Za slušatelja, ki je dobil slabo oceno iz treh predmetov, stavi predsednik komisije predlog za odpust iz službe. Po zaključnem tečaju se slušatelji porazdelijo po posameznih oddelkih pošto-brzojavne in telefonske stroke. Slušatelji, ki so najboljši po stopnji, se razvrstijo po želji v posamezne oddelke, če to ne bi preprečevali službeni razlogi. V višji ptt. tečaj pri ministrstvu se lahko vpišejo tudi častniki na predlog vojnega ministrstva. Pravilnik je objavljen v današnjih »Služ. novinah« in stopi z današnjim dnem v veljavo.

Boji med Anglijo in Italijo

Italijansko vojno poročilo javlja bombardiranje angleških oporišč

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 8. septembra. AA. Stefani: Poročilo glavnega štaba italijanske oborožene sile številka 93 se glasi:

Neka naša podmornica je potopila neko angleško ladjo, ki je bila na patrolni službi v bližini Gibraltarja. Naši bombniki so izvršili napad na arzenal, kjer so nastali požari. Zadelo smo neko sovražno podmornico, ki je bila v zalivu. Sovražna letala so se spustila v borbo z našimi bombniki, pa so jih napadla naša lovka letala. Sovražnik je izgubil dve letali, od katerih je eno padlo na obalo, drugo pa v morje. Tretje letalo je bilo verjetno sestreljeno. Naša letala so se vsa vrnila v svoja oporišča.

V Rdečem morju so naše letalske sile napadle sovražnika. Zadelo je bila neka sovražna ladja, katero je posadka zapustila. Neka druga skupina naših letal je bombardirala luko Aden in sestrelila v hoju eno sovražno letalo. Na italijanski strani ni bilo izgub.

Nekje v Italiji, 9. septembra. t. Stefani: Vojno poročilo št. 94 se glasi:

Naše letalstvo je bombardiralo Haifo podnevi. Aleksandrijo pa ponoči. V Haifi, kjer je prišel napad nepričakovano in sovražna obramba ni imela časa pripraviti obrambo, so bile zadete rafinerije petroleja in so izbruhli veliki požari. V Aleksandriji so bile bombardirane ladje in pristaniške naprave. Naši bombniki so metali bombe tudi na železnico Marsa-Matruh-Aleksandrija. Vsa naša letala so se vrnila.

V Vzhodni Afriki so naša letala bombardirala Boma v Sudanu ter pristanišče in kolodvor v Port Sudanu.

Sovražna letala so napadla Mogadiscio, Massauo in Berbero. Uspehov niso dosegla nobenih, škoda pa je le malenkostna. Ena sovražna letala, ki je skušala napasti letališče v Noggio, je bilo sestreljeno. Trije člani posadke so mrtvi, en poročnik pa je bil ujet.

Angleška poročila

Kairo, 9. sept. Reuter. Vrhovno poveljstvo angleške vojske poroča:

Italijanska letala so napadla Marsa Matruh in povzročila nekaj škode. Tudi nekaj ranjenih je bilo. Iz Kenije je neka naša patrulja prodrla v Abesinijo do mesta Goraj, kjer je prišlo do bojev. Italijanska letala so bombardirala Bura, kjer ni bilo nič ranjenecv in le malo škode, ter Port Suez, kjer ni bilo škode. Iz ostalega Sudana in Palestine ni drugih poročil.

Vo'na na morju

London, 9. sept. t. Reuter. Admiraliteta poroča: Podmornica »Phoenix« je že dolgo časa izostala. Treba jo je vpisati kot izgubljeno. V Sredozemskem morju je naša podmornica »Osiris« potopila italijansko transportno ladjo s 3.000 tonami, podmornica »Rorqual« pa dve transportni ladji, ki ju je spremljal rušilec.

Železni ukrepi v Romuniji

Karlovo premoženje zaplenjeno — Preiskava o premoženju ministrov in politikov za 10 let nazaj — Judje in masoni morajo iz prosvete

V Romuniji se položaj hitro razvija v smeri, ki so je nakazale okoliščine, v katerih je moral kralj Karol oditi in je bila proglašena v državi osebna diktatura generala Antonescu, ki se pri svojem vladanju opira na železno gardo. Najvažnejši dogodki, ki so jih od nedelje do ponedeljka javile poročevalne agencije, so naslednji:

Objavljen je bil zakon, s katerim se bivša žena bivšega romunskega kralja Karola in mati sedanjega kralja nazivlja kraljica - mati in se ji vrnejo vse časti, ki gredo njeni osebi. Kraljica - mati Helena je morala 10 let živeti v izgnanstvu.

Premoženje bivšega kralja je vse zaplenjeno. Policija je že v soboto zasedla vse banke, da ne bi bili napravljeni poskusi, da se uredba o zaplenbi premoženja izigra.

Antonescu je objavil zakon, s katerim se odpravljajo vsi znaki in vse uniforme, razen tistih, ki so izrecno dovoljene. Armada dobi uniformo (dosedaj je veljala navada, da je v romunski armadi na stotine različnih zelo slikovitih in pestrih uniform in se je ta razvada razpasla tako daleč, da je že vsaka podrejena enotica imela svoje uniforme, kar je vojski jemalo ugled in resnost. Kraljeva mladinska organizacija »Straža Tareci« (izg. Straža carei — straža domovine) je razpuščena. Razpuščena je tudi »stranka narodov«, s katero je hotel Karol vladati.

Nadaljni ukrepi določajo, da bo posebna komisija predsedništva vlade, v kateri bodo sedeli predvsem železni gardisti, preiskala premoženjsko stanje vseh bivših ministrov in raznih drugih odličnikov, ki bodo kazensko obvezani, da za deset let nazaj obrazložijo, kako so prišli do premoženja. Enake preiskave so predpisane za preiskavo o uporabi denarja, ki je bil v proračunih namenjen za oboroževanje (za deset let nazaj) in o uporabi javnih in zasebnih diaspozicijskih fondov, s katerimi je razpolagala vlada 10 let nazaj.

Odpravljena so vsa veleposlaništva (v Jugoslaviji, Turčiji, Grčiji, Franciji in pri Vatikanu) in nadomeščena s poslaništvii

Ukinjeni so vsi posebni vlaki za ministre, ki pridejo spet med navadne smrtnike. Dvorni vlaki so zelo omejeni.

Noben romunski politični voditelj ali odličnejši človek v političnem življenju ne sme brez izrecnega dovoljenja Antonescu zapustiti državo.

Bivši policijski prefekt v Bukarešti general Gabriel Marinescu je bil prijet v Turnu-Severinu v trenutku, ko je skušal pobegniti čez mejo.

Bukarešta, 9. septembra. AA. DNB: Predsednik vlade general Antonescu je izpolnil provizorično vlogo s tem, da je imenoval polkovnika Criusana za državnega podtajnika v notranjem ministrstvu.

Karol v Švici

Lugano, 9. septembra. b. Bivši romunski kralj Karol je prispel sredi v Lugano ter se nastanil v hotelu »Montreux«. Skozi vsa Italijo vse do švicarske meje so bivšega romunskega kralja sprem-

ljali oddelki italijanske politične policije v posebnih vagonih. V Švici sme ostati samo mesec dni. Zatem pojde nekam v Južno Ameriko.

V zvezi z bivanjem bivšega romunskega kralja Karla v Švici se čuje, da je njegov brat princ Nikolaj, ki ga je kralj svoječasno pregnal iz Romunije, na poti v domovino. Doslej je princ Nikolaj stanoval v Santa Maria v svojem gradiču. Vse kaže, da se oba brata nista pomirila.

»Režim Železne garde stvarno pomeni to, da se Nemčija in Italija nahajata na ustju Donave in na obalah Črnega morja...«

Bukarešta, 9. sept. t. Transconti. Voditelj Železne garde Hore Sima je danes sprejel nemške in italijanske časnikarje ter jim dejal, da je sedanjí režim v Romuniji samo prehodnega značaja in da mu bo sledil nov režim, ki bo izključno in stodoletno v rokah Železne garde. Nacionalna misel bo temelj vsega obnovitvenega dela, tako duhovnega kakor materialnega. Judovstvo in masonstvo bo popolnoma izključeno iz sodelovanja pri režimu. Glede zunanje politike imajo železni gardisti pred seboj samo eno možnost in samo en cilj: popolno naslonitev

„Amerika se boji vpada skozi Mehiko...“

Washington, 9. sept. b. V političnih in častniških krogih je izzvala veliko pozornost včerajšnja izjava Eliota Roosevelta, sina predsednika Združenih držav, ki jo je dal v Lawtonu v zvezi z državi Oklahomi predstavnikom tiska in ki jo objavljajo vsi ameriški listi. Rooseveltov sin je dejal,

»da bi mogle biti Združene države napadene po kopnem skozi Mehiko, če bi Anglija doživela poraz. Dalje je dejal, da se trenutno vadi v Mehiki nad 200.000 narodnosocialističnih privržencev.

Značilno je, da je sin Roosevelta odklonil povedati, od kje ima te informacije in je samo na vprašanje časnikarjev odgovoril,

»da bodo o tej stvari v najkrajšem času objavljena dejstva od merodajnih ameriških krogov.«

280 milijard za vojno mornarico

Washington, 9. sept. t. Associated Press: Ameriška vlada je naročila gradnjo 201 vojne ladij, ki bodo stale 3861 milijonov dolarjev (okroglo 230 milijard din). To je doslej največji vojni grad-

Pogled na Slovenske fante in del njihovih zastav med slovesnostjo v Zvezdi.

na države osišča Rim-Berlin. Zmaga legionarjev Železne garde stvarno pomeni to novo dejstvo, da se sedaj Nemčija in Italija nahajata na ustju Donave in na obalah Črnega morja. Angleški vpliv je dokončno in popolnoma iztrebljen iz jugovzhodne Evrope. Nova Romunija hoče skupno z Mussolinijevjo Italijo in Hitlerjevo Nemčijo ustvariti bratske zveze, ki se bodo oslanjale na skupne ideale.

Uredba o verah

Bukarešta, 9. sept. AA. DNB Ministrstvo za vere je objavilo nove predpise o dovoljenih veroizpovedih. Bodoče bodo priznavali v Romuniji za veroizpovedi samo praozlovno cerkev, evangeliško-luteransko cerkev, reformirano cerkev, katoliško cerkev latinskega ter grško-katoliškega obreda in cerkev armenskega obreda, končno pa tudi

muslimansko vero. Cerkve in hrami prepovedanih ver bodo zaprte, njih imetja pa zaplenjena. Člane teh ver bodo smatrali kot ljudi brez veroizpovedi do njihovega prehoda v katero koli priznanih cerkva. Judovska verska zajednica ni priznana. Vendar jo bodo smatrali kot dejansko obstoječo. Njeno organizacijo bodo določili kasneje. Za judovske sinagoge in hrame bo potrebno posebno dovoljenje za opravljanje verske službe. V primeru, da bi taka dovoljenja ne bila izdana, bodo dotične hrame zaprli, imetje pa zaplenili. Judovske verske občine, ki nimajo sinagog, bodo razpuščene.

Bukarešta, 9. sept. AA. DNB: Prosvetni minister Budisteanu je izdal dve novi uredbi o Judih in svobodnih zidarjih. Po prvi uredbi se iz državnih in vseh drugih gledališč odstranijo Judje, po drugi se pa odpuste vsi uradniki prosvetnega ministrstva, ki so bili člani svobodnozidarskih lož.

Nemci zadovoljni s Sovjeti zaradi zadržanja v romunski krizi

Berlin, 9. sept. t. Švicarski listi poročajo iz Berlina, da nemški uradni krogi posebno poudarjajo zadovoljnost nemške vlade zaradi zadržanja Sovjetske Rusije nasproti Romuniji. V Berlinu objavljajo listi izjavo, ki jo je dal voditelj Belorusov, ki prebivajo v Nemčiji, s privolitvijo nemških oblasti. Voditelj Belorusov, ki se imenuje general Biskupski, je namreč pozdravil novo politiko Sovjetske Rusije, ki nadaljuje politiko Petra Velikega. Najnovejše ozemeljske spremembe so bile izvedene sicer v korist Sovjetske Rusije, je dejal Biskupski, toda angleški ratuni z nekimi novimi dogodki v neprilog Nemčije, misleč pri tem na kakšen morebitni napad Sovjetske Ru-

sije, so jalove. Saj je nemški kancler Hitler v svojem zadnjem govoru izrecno omenil te angleške želje po nekih novih dogodkih, a je takoj dodal, da se je Nemčija vsestransko pobrigala, da do takšnih dogodkov ne bo prišlo. Nemčija da je storila vse potrebno, da do teh dogodkov ne pride. Nemčija želi za vsako ceno ohraniti mir na Balkanu, ki je z najnovejšim razvojem v Romuniji tudi zagotovljen in Sovjetska Rusija je s svojimi nevtalnostnim zadržanjem nasproti tem dogodkom pokazala, da svoje politike ne bo spreminjala in bo vztrajala pri svoji nevtalnosti, ki se oslanja na vsestransko prijateljstvo in sodelovanje z Nemčijo in Italijo.

Iz banovine Hrvatske

Dubrovnik, 9. sept. m. Danes je iz pristanišča v Gružu odpeljala v sovjetsko pristanišče Poti tovarna ladja Dubrovačke plovidbe »Dubrovka«, ki bo vkrcala razna mineralna olja za Kanado. »Dubrovka« je naša prva tovarna ladja, ki bo po upostavitvi rednih diplomatskih in trgovskih stikov med Rusijo in Jugoslavijo prispela v rusko pristanišče. Pred odhodom so odkrili na ladji »slepega« potnika Karla Maliča, ki se je hotel protizakonito odpeljati v Rusijo. Maliča so oddali dubrovniški policiji.

Zagreb, 9. sept. b. Sredi je prispel v Zagreb glavni ravnatelj fašistične ustanove za zunanjo trgovino Commendatore Cinceti Obiskal je italijanski paviljon na zagrebškem velesejmu in tudi ostala razstavišča. O priveditvi velesejma se je izrazil zelo pohvalno. Uprava zagrebškega velesejma mu je priredila nočnj banket, katerega se bo udeležilo tudi večje število predstavnikov našega gospodarstva.

Osijek, 9. sept. b. Vrtar osješkega Rapida Ivan Majnik, star 22 let, je včeraj na prijateljski tekmi z »Zanatlijom« v Sidu tragično umrl. Za časa tekme je skočil na žogo in jo odbil. Ko se je pa vrnil proti vratom, je padel na tla in v nekaj minutah izdihnil. Verjetno je dobil udarec, ki ga nihče ni videl, zaradi česar bodo njegovo truplo raztelesili

Pravilnik o izpitih za profesorje nižjih kmetijskih šol

Beograd, 9. sept. m. Kmetijski minister je podpisal spremembo pravilnika za polaganje profesorjskih izpitov za profesorje nižje kmetijske šole od 29. dec. 1919. Čl. 7 pravilnika se spremeni in se glasi: kandidati morajo polagati profesorjski izpit iz teh glavnih skupin:

Proizvodnja rastlin: poljedelstvo, agrikulturna teorija in nauk o kmetijskih napravah in strojih kot glavni, a osnove pouka o gospodarstvu kot stranski predmet.

Zivinoreja, mlekarstvo in vsestranske panoge živinoreje, t. j. čebelarstvo, svilarstvo, ribarstvo kot glavni, a osnove živinorejskega združništva in pouk o gospodarstvu kot stranski predmet.

Vinogradništvo in sadjarstvo s predelavo sadja in grozdja kot glavni, a osnove pouka o gospodarstvu kot stranski predmeti.

Pouk o kmetijskem knjigovodstvu in narodni ekonomiji kot glavni, a pouk o osnovah poljedelstva in ekonomije kot stranski predmeti.

Kmetijska kemična tehnologija (izdelovanje škroba, piva, špirita, sladkorja, konzerv, kisa, moke, olja, masti, mlečnih proizvodov, alkoholne pijače) in agrikulturna kemija kot glavni, a osnove kmetijske mikrobiologije kot stranski predmeti.

Kandidati morejo po svoji volji, pripravljenosti in šolanju izbrati skupino, ki jo sami hočejo, a iz izbrane skupine morajo napraviti domačo nalogo.

Sprememba gornjega pravilnika je objavljena v današnjih »Službenih novinah« in stopa v današnjem dnu v veljavo.

Norodne noše Prosvetne zveze med sprevedom na Kongresni trg

Gospodarstvo

Povišanje cen mesa, slanine in masti

Na podlagi 1. 5. odstavka 1. Uredbe o kontroli cen z dne 5. februarja 1940 (Sl. 1. št. 68/15) določam te-le najvišje cene za meso:

Goveje meso

čl. 1. Cena 1 kg govejega mesa sme znašati največ:

a) za meso prve vrste sprednjega dela 16 din, zadnjega dela 18 din;

b) za meso druge vrste sprednjega dela 13 din, zadnjega dela 15 din;

c) v mesarijah, kjer se prodaja meso sprednjega in zadnjega dela po enaki ceni in je to v ceniku izrecno označeno, sme znašati cena 1 kg govejega mesa 1. vrste največ 17 din, druge vrste največ 14 din.

čl. 2. Meso prve vrste po čl. 1 te odločbe je meso volov in telic, ki je bilo označeno pri mesnem ogledu z žigom kot tako. Vse ostalo meso je meso druge vrste.

V smislu čl. 1 te odločbe se prodajajo po cenah za sprednji del tile mesni kosi: meča, prsa in robček, vrat, podplečje, debela rebra, sprednji bočnik, zadnji bočnik, podtrebušnica ter odrezki od izrezkov, po cenah za zadnji del pa tile mesni kosi: šimbas, pljučna pečenka, roža, notranje stegno, zunanje stegno, zadnje stegno, kugla, bržola, debelo pleče.

čl. 3. Za priklado se določajo te-le najvišje cene: jezik 18 din, srce 10, pljuča 6, jetra 14, vrana 12, ledvice 16, vampi 10 din. črevesni loj, surov, 6 din, črevesni loj spušen, 8 din, ledvični loj, surov, 12, ledvični loj spušen, 14, koža 16, glava 8, možgani 20 din za kg.

Te cene veljajo, ako se prodaja priklada posebej. Ako se doajajo ti kosi kot priklada mesu, se prodaja priklada po isti ceni kakor meso.

čl. 4. Priklada se sme dodajati k naslednjim mesnim kosom v naslednjih odstotkih teže: k prsom in trebuhici do 10%, jeter, srca in kosti, k plečetu ali stegnu, popolnoma očiščenemu, 20 do 25%, k rebrom 5 do 10%.

čl. 5. Po višjih cenah, kakor so določene v čl. 1., se smejo prodajati tile specialni kosi govejega mesa: a) kot izrezki: popolnoma očiščena pljučna pečenka po ceni 26 din, notranje in zunanje stegno, kugla, pleče po ceni do 24 din za kilogram; b) bržola po ceni do 22 din.

Telečje meso

čl. 6. Cena za kg telečjega mesa sme znašati največ: za hrbet 18 din, za stegno in pleča 16, za vrat in prsa 14 din.

V mesarijah, kjer se prodaja telečje meso po običaju in označbi v ceniku po enotni ceni, sme znašati ta cena največ 16 din.

čl. 7. Priklada k telečjemu mesu se prodaja po najvišjih cenah navedenih v čl. 3. z izjemo telečjih jeter, za katere se določa najvišja cena 24 din, pljuča s srcem z 15 din od kg, možgani z 7 din od kosa. — Priklada se sme dodajati naslednjim kosom telečjega mesa v naslednjih odstotkih teže: prsa 10%, stegno 25%, glave in telečjih hrbticah in poleg vsebujočih in vsebujočih kosti, pleče 20% različnih in vsebujočih kosti.

čl. 8. Cena za telečje zrezke iz stegna brez kosti se določa z največ 28 din, iz pleč brez kosti z največ 26 din.

Živiljenjski stroški naraščajo

Prejeli smo zadnje podatke zagrebške revije Indeks o višini življenjskih stroškov za konec meseca avgusta. Iz te revije posnemamo naslednje podatke o stanju cen in življenjskih stroškov na koncu avgusta 1939 in 1940, torej za 1 leto vojske.

G. Artur Benko Grado, izdajatelj revije, je izračunal, da je znašal eksistenčni minimum oženjenega delavca avgusta leta 1939 694,76 din mesečno, avgusta 1940 pa 927,83 din. Nadalje je ceni za avgust 1939 eksistenčni minimum delavske družine 4 članov na 1775 31 din letos avgusta pa je znašala za eksistenco potrebna najmanjša vsota že 2419,62 din.

Ce nato primerjamo cene najvažnejših življenjskih potrebščin, dobimo v posameznih skupinah od avgusta 1939 na avgust 1940 naslednja povečanja: izdatki za hrano so narasli za 40,01%, izdatki za obleko in obuvalo za 63,83%, izdatki za stanovanje so ostali neupremenjeni, dočim so se izdatki za kurjavo in razsvetljavo zvišali za 14,18%. Skupni indeks življenjskih stroškov je v teku enega leta narasel za 36,28%.

Koruza

Kralj, banska uprava sporoča vsem, ki so se obrnili nanjo glede dodelitve koruze, da ji je bila dodeljena tako majhna količina turške koruze, da ni mogla zadostiti z njo niti najbolj kričični potrebam. Prošnje prosilcev, ki jim sedaj ni mogla ugoditi, bo obrzala v evidenci in bo koruzo dobavila, v kolikor jo bo še dobila na razpolago.

Zahteve mlinске industrije

Dne 4. t. m. je bila v Belgradu skupščina Zveze mlinске industrije, kateri so prisostvovali zastopniki mlinov iz donavske, moravske, vardarske, drinske banovine in Slovenije, pa tudi nekateri mlinarji iz banovine Hrvatske. Na tej skupščini je bila sprejeta naslednja resolucija:

V interesu preskrbovanja mlinov v pšenici je treba normalizirati pogoje za odkup pšenice po uredbi v vseh krajih. Sprejeta je bila na znanje izjava, da bo Priv. izvozna družba zaradi tega začela s prislilnim odkupom pšenice na vseh trgih določenega glavnega proizvajalnega področja, po potrebi pa tudi na ostalih trgih, da morajo biti na ostalih tržiščih prve potrebe krite iz lokalnih zalog in bo šele potem Priv. izvozna družba dajala po ravnanju za prehrano iz presežkovnega področja, da bo za pasivne in sedaj izkuzete kraje predpisana cena pšenice po pariteti Novi Sad ali tako, da ne bo ovirana konkurenčna sposobnost mlinov v suficitarnih in ostalih krajev zaradi doličite omenjene paritete cene, da morejo mlinarska podjetja individualno ali po svoji poslovni zadrugi postati aprovizacijske ustanove posameznih občin, mest in okrajev za moko, kot je to postalo ravnanje za prehrano za vrbasko banovino.

2. Zaradi začetka po uredbi je treba odrediti do 9. t. m. tipe moke, ravno tako je treba tudi odrediti cene moke po uredbi na osnovi proizvajalnih stroškov. To odrejanje naj ne bo generalno za vse banovinske področje, ki sestoji iz proizvajalnih, suficitarnih in pasivnih krajev, ampak naj se upoštevajo posamezne kategorije krajev.

Svinjsko meso, slanina, mast

čl. 9. Cena za 1 kg svinjskega mesa, slanine in masti sme znašati največ: za hrbet 20 din, za stegno 18, za pleče, flam, rebra 16, za slanino in salo 22, za mast 24 din.

čl. 10. Za postranske proizvode svinjskega mesa se določajo te-le najvišje cene: za glavo 8 din od kg, za črevesno mast 14, za ledvice, srce, možgane 18, za jetra do 14, za pljuča do 7 din.

Za mast, ki se v dravsko banovino uvaža, veljajo predpisi čl. 2. uredbe o kontroli cen in čl. 8. uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije s tem, da razlika med nabavno in prodajno ceno pri groistu ne sme presegati 1 din, pri detalistu pa 2 din.

Obrati, ki izdelujejo standardnim predpisom odgovarjajočo mast iz prašičev, ki se uvažajo v dravsko banovino, smejo prodajati to mast po cenah, po katerih jo prodajajo trdte uvozne franko postaja v dravski banovini. Obrati, navedeni v predhodnih dveh odstavkih, morajo zaprositi za vsako povišanje cen pri prodaji na veliko za odobritev cen po čl. 2. Uredbe o kontroli cen.

Zaključne odredbe

čl. 11. V čl. 1, 3, 5, 6, 7 in 9 navedene cene veljajo za vsa mesta s sedeži okrajnih načelstev in izpostav, za Št. Vid nad Lj., Polje, Jezico, Dobrovo, Vrhniko, Staro Loko, Tržič, Lesce, Korosko Belo, Bohinjsko Bistrico, Brezje, Domžale, Zagorje ob Savi, Laško, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most-Radeče, Žalec, Teharje, Šoštanj, Vitanje, Kamnica, Studenci, Radvanje, Pobrežje, Košaki, Slovenska Bistrica, Sv. Lenart v Slov. goricih, Rakke, Metlika, Planina, Ziri.

čl. 12. V ostalih krajih banovine se morajo računati vse cene, razen onih v čl. 9. in 10., za 1 din nižje od onih, ki veljajo v krajih, navedenih v čl. 11. te odločbe. V Ljubljani se smejo cene po čl. 9. in 10. za 1 din zvišati.

čl. 13. Mesariji v Ljubljani, Mariboru in Celju morajo dostavljati pristojnim tržnim uradom tedensko in prodajalcem potrjene nakupne cene vseh v teku za zakol kupljenih živali na obrazcih, katere je predpisala kraljevska banska uprava v Ljubljani.

čl. 14. Prekrški te odločbe se kaznujejo po čl. 8. uredbe o kontroli cen.

čl. 15. Z dnem objave te odločbe izgube veljavo vse splošne in posebne odcbitve cen mesa in masti, v kolikor so v nasprotju s te odločbo.

Ban: Dr. Natlačen I. r.

Cena moke za mline

Do določitve maksimalnih cen moki na podlagi čl. 5., odstavka 1. Uredbe o kontroli cen z dne 5. februarja 1940 (Sl. 1. št. 68) se določajo za mline v dravski banovini naslednje cene za prodajo na veliko:

Za belo moko (zdrob) 7,55 din, za krušno in enotno moko 3,90 din, za otrobo 2 din.

Cene veljajo franko mlin, brez vreč.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani, 7. septembra 1940.

3. Od 100 kg pšenice kakovosti 76 hl, v redu prejete za mletje po uredbi, bodo mlini nameli 10% bele, 70% krušne, ostanek pa so otrobi po tehnični ureditvi mline.

4. Da bi se okrajna načelstva osposobila za izvrševanje poslov po uredbi, naj se zahteva od notranjega ministra, da takoj angažira okoli 3 diplomirane pravnike za vsak okraj.

5. Odrediti je treba predstavnost stroke kot sodelavca v vseh vprašanih prehrane pri Priv. izvoznih družbi, ravnanstvu za proučevanje prehrane ter uradu za nadzorstvo cen v Belgradu kakor tudi pri vseh banskih upravah, okrajnih in mestnih načelstvih.

Jesenski Ljubljanski velesejem od 31. avgusta do 9. septembra pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. je v imenu kraljevske vlade odprl ban dravske banovine gospod dr. Marko Natlačen.

Velesejem je bil prirejen v izredno težkih razmerah.

Nazvle temu je bil velesejem dobro založen z blagom. Razstavljeno je bilo: strojna in kovinska industrija, radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjavi, vozovi, kolesa, motorji, avtomobili, poljedelski stroji, orodje, mlinci, pohištvo, sodi, pleterstvo, igrače, usnje in galanterija, papir in pisarniške potrebščine, kemična industrija, živilska industrija, keramika, bižuterija, glasbila, stavbeni material, platneni izdelki, preproge, posteljnina, perilo, čipke in ročna dela, najrazličnejši izdelki male obrti, razne novosti.

Mnogostevilni interesi so prihajali izbirat in naročat blago ne samo iz dravske, ampak tudi iz drugih banovin. Tako so bili kupci iz Banje Luke, Belgrada, Bjebovarja, Bajmoka, Bitolja, Bijeljine, Brčega, Budinske, Crvenke, Čakovca, Duge Rese, Drniša, Hercega Novoga, Hvara, Indije, Kašela, Starega, Karlova, Križevcev, Koprivnice, Nove Palanke, Novega Sada, Otočca, Okučanov, Osijeka, Petrinje, Podsuseda, Prijedora, Rume, Splitsa, Sarajeva, Slav. Broda, Subotice, Sremske Mitrovice, Stare Pazove, Sušaka, Tuzle, Velike Kikinde, Vrsaca, Valjeva, Varaždina, Vrhovine in Zagreba.

Na velesejem prihajajo kupovat, ker tu vidijo in preizkusijo razne izdelke mnogo boljše kakor drugače. Mimo tega primerjajo konkurenčne izdelke med seboj, pa je izbira in odločitev lažja.

Po drugi strani pa posamezne trdte svojih izdelkov same nikoli ne morejo tako uspešno propagirati kot dela to zanje velesejem. Marsikatera stroka je utrpela izgubo, ko je letošnje pomlad moral biti Ljubljanski velesejem odložen. S svojim delom in pobudami pomaga velesejem našemu podjetništvu do zboljšanja razmer in prometa, obenem pa z obilno ponudbo blaga drži cene na primerni ravni. Tako pospešuje promet, ki je delo, delo pa je zaslužek. Zaradi razmer je razstavljalo teke le majhno število inozemcev. Tako je bil ta velesejem predstavnik našega domačega materialnega gospodarstva. Vse, kar so domača podjetja razstavila, je v svoji raznolikosti dihala moč in zdravje in utrdilo zaupanje v lastno delo in odpornost. Kupčije so se razvijale izvanredno zadovoljivo in tako pomeni letošnji Ljubljanski velesejem tudi močno okrepitev domačega trga.

Obiščite

beograjski jesenski vzorčni sejem

od 7. do 16. septembra 1940

NA SEJMU BODO ZASTOPANE SLEDEČE STROKE:

Tekstilna proizvodnja, usnje, papir, pohištvo, glasbeni instrumenti, kovina, stroji, motorji, naprave, elektrotehnika, optika, radio, poljedelski stroji, stavbarstvo, kemija, steklo, porcelan, galanterija, prehrana, alkoholne pijače, knjige, propaganda in reklama.

50% popusta na železnih in ladjah

Popust velja pri odhodu od 2. pa do vključno 16. septembra, a pri povratku od 7. pa do vključno 21. septembra.

Pri odhodu je treba kupiti celo vozovnico in rumeno izkaznico za znižano vožnjo, ki jo je treba dati potrditi na sejmu. Ta daje potniku pravico do povratka z isto, karto, ki jo je treba shraniti.

Pojasnila: Uprava beograjskega sejma, Beograd, Sajmište. Poštni predal: 538. Telefoni: 28-526 in 28-802

Vsaka vstopnica je numerirana. Po zaključku sejma bodo vstopnice žrebane kakor v loteriji in obiskovalci bodo lahko dobili lepe nagrade. Za obiskovalce s vstopnico za 5 din bo mladinska loterija, na kateri bo izrebranih 5 koles in 10 nogometnih žog, za obiskovalce s vstopnico za 10 din bo glavna loterija, na kateri bodo izrebrani: 1 spalnica za 10000 din, 2 sofa po 2000 din, 2 hladilnika po 2000 din, 2 „Kraljici peči“ po 1200 din, 1 „Zefir“ peč za 1500 din, 1 štedilnik Radulović.

Žetev 1940

Švicarski list »Basler Volksblatt« priobčuje pregled podatkov, ki napovedujejo letošnjo letino, ki bo po splošnem pričakovanju precej slabša kot lanska.

Italija poroča, da bo njena pšenična letina letos za 20% manjša kakor je bila lanska, ki pa je bila izredno dobra. Pač pa v Italiji dobro kaže sadje in pa zelenjava. Vendar pa je Italija letos mnogo več posejala kakor prejšnja leta. Njena osuševalna dela kažejo prav dobre uspehe.

Nemčija tudi napoveduje slabšo letino kakor lani, upa pa, da vseeno ne bo manj pridelala zaradi tega, ker je mnogo več posejanega kakor prejšnja leta in pa ker je na novo uporabila v poljedelstvu ogromno množico dečevnih moči in strojev. Zaradi tega upa Nemčija, da bo žita pridelala letos ravno toliko kot lani.

Neugodna so poročila iz Nizozemske in Belgije. Ti dve državi sta morali vedno žito uvažati iz prekomorskih dežel, česar letos ne bosta mogli. Razen tega je vojna uničila mnogo predelov in najbolj rodovitnih pokrajin. Nizozemska ima poleg vsega letos še posebno slabo rženo letino, ki v tej deželi pomenja četrtino prehrane.

Tudi Danska napoveduje slabo letino glede žita, dobro pa bo obrodil krompir in pa stročnice. Norveška, ki je morala vedno uvažati 70% živil za prehrano prebivalstva, prav tako napoveduje slabo letino in tudi sena so malo pridelali. Na Švedskem bodo imeli malo sadja in medu, žitna letina pa bo srednja z dobro kvaliteto. Finska poroča, da se je žetev zakasnila, rezultati pa bodo srednji. Živila bo treba uvažati iz Sovjetije.

Madžarska letina bo letos v primeri s prejšnjimi leti občutno nazadovale glede pšenice, rži in vina, več pa bo pridelala ječmena, ovsu, koruze in krompirja. Tudi v Romuniji bo pšenična letina letos slaba in o izvozu ni govora. Upanje je, da bo koruza boljše obrodila. Tudi Bolgarija se bo morala zadovoljiti s srednjo letino; zelo dobro pa kaže koruza, sadje, stročnice in tudi grozdje. Grčija toži, da bo pridelala malo žita, pač pa dovolj krompirja. Prav dobra letina pa je v Turčiji, kjer so pridelali izredno veliko pšenice, stročnic in sadja.

Tudi Španija poroča o dobri letini na jugu, severne pokrajine pa še niso obnovljene. Francija pričakuje lakote. Severne pokrajine, kjer je navadno pridelala največ žita, so opustošene, v južnih pokrajinah pa, kjer prevladuje vino in krompir, pa se obeta slaba letina. Iz Anglije ni zanesljivih poročil. Kakor znan, pridelala Anglija doma živeža le za četrtino leta. Anglija upa, da bo svoje potrebščine krtila iz Kanade, kjer je izredno dobra pšenična letina. Amerika pričakuje povprečno dobre letine kar tie pšenice.

Zaključek jesenskega velesejma

V vseh panogah je na velesejmu sodelovalo 538 razstavljalcev. Od teh jih je bilo 50 z nemškimi, 3 z italijanskimi in 1 s češkimi izdelki.

Velesejem si je ogledalo okrog 120.000 oseb. S svojim obiskom sta ga počastila tudi gospod predsednik vlade Dragiša Cvetković in gosp. minister za telesno vzgojo naroda Dušan Pantič.

Posebne razstave v okviru tega velesejma so bile: Pohištvo in stanovanjska oprema. — Aktivna in pasivna obramba pred napadi iz zraka, ki jo je priredil Zaščitni urad mestnega poglavarstva v Ljubljani s sodelovanjem vojnega ministrstva, banske uprave, Državnega higienskega zavoda in Gasilske zajednice v Ljubljani. — Motorna in brez-motorna letala ter modele je razstavil ljubljanski Aeroklub »Naša krilar«. — Zobni tehniki so priredili ob svojem 30 letnem društvenem jubileju razstavo Zobna tehnika. — Razstava cvetja in povrtnine je bila opremljena po vrtnarskem odseku Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. — Koristno delo po naših vrtovih, sadovnjakih, poljih in gozdovih je ponazoril v ornitološki razstavi Ornitološki observatorij v Ljubljani. — Razstava perutnine, golobov in kuncev je bila v rokah društva »Rejec malih živali v Ljubljani. — Zveza gospodinj v Ljubljani je s svojo razstavo podala smernice za prehrano v današnjih časih. — Kolektivno razstavo slovenskega tujskega prometa sta pripravili Zvezi za tujski promet Ljubljana in Maribor. — Folkloristična razstava Osrednjega drž. zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani. — Razstava slik in kipov. Organizacija je likovne razstave je bila poverjena gospodu A. Kosu, lastniku salona A. Kos v Ljubljani.

S zaključkom tega velesejma smo se poslovili tudi od starih razstavnih zgradb, ki so videle toliko snovanja slovenskega duha in dela slovenskih rok. 47 velikih razstavnih prireditev je bilo v njih v teku zadnjih 20 let. Sedaj jih bodo podrli in nadomestili z novimi, modernimi zgradbami, v katerih bo že prihodnji mednarodni velesejem od 31. maja do 9. junija 1941.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: nespremenjena; oves: bački in sremski 305—310; slavonski ne notira; rž: ne notira; ječmen: ne notira; koruza: bačka kasa dupikat 370-372,50; bačka paritet Indija in Vršac 370-372,50. — Moka: nespremenjena; fižol: bački in sremski beli brez vreče 27% in kasa dupikat 465—470; otrobi: nespremenjeni.

Kongres ekonomistov v Banjaluki

V soboto dne 7. septembra se je začel v Banja Luki kongres Zveze ekonomistov, katerega so se udeležili tudi slovenski delegati, med njimi predsednik g. Zdenko Knez ter g. inž. Lojze Pipp.

Kongres je imel najprej svečano sejo, katero je pozdravil predsednik združenja ekonomistov za vrbasko banovino g. Dušan Boberić. Predaval je nato o vrbaski banovini g. Spiro Boarčić, upravnik ban. muzeja v Banja Luki, glavno predavanje pa je imel g. dr. Leo Pretnar iz Belgrada pod naslovom: Organizacija gospodarstva v federativnih državah.

Popoldne je bila seja uprave, nato pa se je začela delovna seja kongresa, kateri je predsedoval g. Ivan Avsenek iz Ljubljane. Tajniško poročilo je podal g. dr. Leo Pretnar iz Belgrada, blagajniško g. dr. Leon Jerovec, poročilo nadzorstva pa Drag. Abramović. Nato je g. Ivan Avsenek podal kratko poročilo o stanju gospodarstva v SSSR.

Pri volitvah nove upr. e je bil za predsednika ponovno izvoljen g. Ivan Avsenek iz Ljubljane, za prvega podpredsednika pa g. Djordje Davidović iz Belgrada.

Sladkor za prehrano čebel. Belgrad, 9. sept. AA. Finančni minister je podpisal odlok, da se Zvezi jugoslovenskih čebelarstevnih društev in zadrug, Čebelarstevnemu društvu, zveze Sokola kraljevine Jugoslavije, Čebelarstevnemu društvu v Ljubljani in drugim čebelarstevnim zadrugam in društvom, ki niso člani zveze, izjemno v razdobju l. 1940-41, more dati dovoljenje za nakup sladkorja brez plačila državne trošarine za prehrano čebel in sicer po največ 5 kg za vsak panj živih čebel. Sladkor se lahko kupi preko prodajne centrale za sladkor v Belgradu in ga je treba v sami sladkorni tovarni denaturirati! Dovoljenje za zveze in društva bodo izdajale pristojne finančne oblasti v Zagrebu in Belgradu, zveze in društva pa se bodo morala obvezati, da oodo sladkor v določenih količinah oddajala samo tistim čebelarjem, za katerih kraje so pristojni okrajni kmetijski referenti izjavili, da je sladkor potreben za prehrano čebel. Posamezni čebelarji, ki niso člani zgornjih organizacij, bodo lahko dobivali sladkor po svojih organizacijah pod pogoji, da predlože potrdilo občine o številu panjev živih čebel in o potrebnih količinah sladkorja za te čebele, kakor tudi, da niso dobili sladkorja preko nobene organizacije. Obenem mora biti zvraven mnenje okrajnega kmetijskega referenta, če je sladkor za čebele v tistem kraju res potreben. Uporaba v druge namene se bo smatralo kot tihotapstvo.

Borze

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 1.275.939, na beograjski 5.373.000 din. V elektih je bilo prometa na beograjski borzi 87.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 178.27—181.47
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1008.51—1018.51

Ljubljana — svobodni kliring:

London 1 funt 220.46—223.66
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1246.25—1256.25

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 55.65—56.35
Sofija 100 din 91.20—92.80
Curih. Belgrad 10, Pari 29.85 (bankovci 6.70), London 17.55 (bankovci 8.75), Newyork 438.25 (bankovci 437), Milan 22.20, Madrid 40.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 445—448

v Zagrebu 448 denar

v Belgradu 449 denar

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 99 do 100, agrarji 52—55, vojna škoda promptna 445 do 448, begl. obv. 77—78, dalm. agrarji 70—71, 8% Bler. pos. 99—101, 7% Bler. pos. 95—97, 7% pos. DHB 101—102, 7% stab. pos. 95—96. — Delnice: Narodna banka 7.700—7.800, Trboveljska 280—290, Kranjska industr. družba 148 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 96 denar, agrarji 51 den., vojna škoda promptna 448 denar, begl. obv. 77.50 den., dalm. agrarji 50 denar, 6% Bler. obv. 70 bl., 4% sev. agrarji 52 denar, 8% Bler. pos. 98.25 den., 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 98 den. — Delnice: Narodna banka 7.800 bl., Priv. agrarna banka 190 denar, Trboveljska 280—290, Gutmann 45—55, Sladk. tov. Bečkerek 600 den., Sladk. tov. Osijek 205 den., Osj. livarna 165 den., Isis 32 den.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 53 den., vojna škoda promptna 449 den., begl. obv. 77.50 denar, dalmatinski agrarji 71.25—71.75 (71.50), 6% Bler. obv. 70.50 den., 4% sev. agrarji 52 den., 8% Bler. pos. 100.50 den., 7%

Ob 40 letnici Slomškove družbe

Dne 10. septembra 1900 je bila ustanovljena Slomškova zveza. 40 letnico je doživela z današnjim dnem. Ob rojstvu so ji nasprotniki prerokovali usodo mrtvorojenega deteta, 40 letnica pa pričala, da so bili slabi preroki. Rodil pa jo je liberalni čas, ki je tedaj zahteval svobodno šolo, to je šolo brez vere in Boga. Kakšne sadove pa rodi svobodna šola, to je šola brez vere, brez Boga, nam jasno priča sedanja Francija, ki je bila našim nasprotnikom nekaj zglede za posnemanje...

Pa so tedaj tudi pisali v Slovenskem narodu in ponatiskovali v Učiteljskem tovarišu: »Klerikalci kujejo novo past, v katero bi radi ujeli slovensko učiteljstvo. Ta past bo imela obliko učitel-

jalnem časopisu. Izumrli so tudi tisti stanovski tovariši, ki so nam odrekli državni kruh! Zmaga pa še ni popolna. Ob prehodu v peto desetletje se zavedamo, da so sovražniki krščanske vzgoje še aktivni, toda skriti in zato tem bolj nevarni. Premeteno urejajo svoja glasila, da niti naši ljudje ne zapazijo, kam jih hočejo zapeljati; svoja društva ustanavljajo in vanje sprejemajo tudi naše ljudi, celo v odbore jih volijo, samo da nam mešajo pojme in se morejo skincevati nanje v primeru potrebe. In kaj nas čaka?

Delo in zopet delo po prvotno načrtani poti. V načelih ni kompromisov. Vzgoja pa mora sloneti le na načelih, ker kompromisov ne prenese. Fundamentalno naše načelo je versko-nravnna vzgoja. Vprašam: Ali moremo biti edini z onimi, ki so temu načelu nasprotni? Mislim, da ne! Samo tedaj, kadar gre za kruh smo lahko edini, nikdar pa ne, ako gre za duševne dobrine, smotre. To pa zato ne, ker nismo edini v načelu — v veri. V bistvu je le vera, ki nas loči in nas bo ločila vse dotlej, da bo en hlev in en pastir.

Ob 40 letnici je naša želja, da bi se Slomškova družba tudi v bodočih letih držala krščanskih načel ter vodilo pogumno in dosledno borbo za krščansko vzgojo, za krščansko šolo. V šole več Slomška, v stanove več Mahnič! Slomškovi družbi pa iskrene čestitke k 40 letnemu jubileju!

Ivan Strukelj, dolgoletni predsednik Slomškove družbe za Fr. Jakličem

Tabori katoliškega slovenskega delavstva

**Dr. Korošec na taboru
gorenjskega delavstva v Ljubnem**

ZZD je dne 8. septembra priredila na devetih krajih delavskega romanja. Verno slovensko delavstvo je ta dan poromalo k devetim Marijinim svetiščem, da se priporoči Kraljevi miru in da izpriča svojo vdanost Cerkvi in zvestobo tradicijam svojega naroda. Delavstvo z gornjega konca Gorenjske se je zbralo v primeren številu v Ljubnem na Gorenjskem v stari romarski cerkvi. Jesenice so poslane tja celo svojo godbo. Pri sv. maši, ki jo je daroval župnik od Svetega Križa nad Jesenicami g. Krašnja, je imel lep govor jeseniški kaplan Godina. Med sv. mašo je vse delavstvo prepevalo ob spremljevanju jeseniške godbe Marijine pesmi.

Po sv. maši pa je bil pred cerkvijo delavski tabor. Taboru je ves čas prisostvoval voditelj Slovencev dr. Anton Korošec, ki so ga vsi navdušeno pozdravljali. Pa tudi po taboru je dr. Korošec ostal med delavci nad eno uro, kar je posebno dobro odjeknilo v delavskih vrstah. Tabor je pozdravil zastopnik Kmečke zveze, ki je poudarjal potrebo po vzajemnem sodelovanju med delavskim in kmečkim stanom. Pozdrave sta izrekla domači župnik Špendal in župan brezjanske občine. Na taboru sta govorila Jože Langus iz Ljubljane in delavec Jordan z Jesenice. Oba sta poudarjala nujno potrebo po stanovski ureditvi družbe. Stanovji morajo dobiti primerno samoupravo in bodo tako mogli sami urejevati medsebojno življenje in izločevati vse kvarne vplive tujih težej. Sedanja družba ne more obstajati brez velike škode za vse stanovce, ki jih izmogočajo kapitalisti. Država mora dobiti nazaj avtoriteto, dobiti pa jo bo ravno po stanovski ki bodo zdrav regulator in posredovalec med zakonodajno oblastjo in posameznimi državljani. Govornika sta poudarjala tesno povezanost delavstva s Cerkvijo, ki edina more in bo rešila slovoštvo.

Popoldne je delavstvo poromalo k Mariji Pomagaj na Brezje, kjer so bile pete liturgije. Jeseniška godba pa je pridno igrala v cerkvi in pred cerkvijo.

ZZD je s temi romanji pokazala svojo zdravo smer in življenjsko moč ter tesno povezanost z ostalim slovenskim narodom.

**Mariborsko delavstvo
na Gori pri Sv. Petru**

Maribor, 9. septembra.

Včeraj, na praznik Malega Smarna je priredila mariborska in okoliške organizacije Zveze združenih delavcev romanje na slovito Gorco pri Sv. Petru pri Mariboru. Udeležba delavstva je bila nenavadna. Mariborski udeleženci so se zbrali pred Delavsko zbornico, odkoder so v mogočnem sprevedu odšli s tremi zastavami ZZD na čelu proti Sv. Petru. Spotoma so se jim pridružile nove trupe, tako da je sprevod vedno bolj narasčal. Narodne in nabožne romarske pesmi so odmevale med potjo. Pod Gorco v Sv. Petru se je razvila na vrh do Marijinega svetišča procesija. V cerkvi je imel pridigo prof. Zličar, nato pa je sledila slovesna sv. maša.

Po maši je bilo v Sv. Petru pred župnijsko cerkvijo versko zborovanje. Da je bila udeležba res lepa, pričja najbolj nazorno to, da je dal prireditveni odbor za to priliko napraviti 600 znakov, ki so bili kar hitro razprodani ter je še nad polovico udeležencev ostalo brez znaka. Zborova-

Najprej so zborovalci poslali pozdrave cerkvenim, narodnim in državnim voditeljem, potem je imel referat delavec Jesih Adolf iz Trbovelj o Cerkvi in novi se bližajoči stanovski družbi. Nato je sledil govor dr. Cirila Zebotja. Izhod in rešitev iz pretečnega razsula nam kažejo smernice zadnjih velikih papežev Leona XIII. in Pije XI, katere hočemo uveljaviti v življenju in jim pomagati k uresničenju in s tem pomagati svetu in našemu narodu k boljši bodočnosti. Govoril je še in pozdravil zborovanje g. kaplan Breznik iz Sevnice. Skoro vsi zborovalci so ostali čez opoldne na Sv. Planini na svežem zraku in prijetnem jesenskem soncu in lepi domači zabavi, ki so jo pripravili Trboveljčani, predvsem fantje in naraščajoči s tekami in raznimi šaljivimi točkami.

Cela prireditve je izpadla v veliko zadovoljnost vseh Okrepljeni duševno in telesno so se vračali na svoje domove, pripravljeni za nadaljnje delo in boje do bližajoče se končne zmage.

Tabor na gori Oljki

Celje, 9. septembra.

Številnim zborovanjem slovenskega katoliškega delavstva po vsej Sloveniji so se pridružili tudi delavci in nameščenci, organizirani v ZZD, iz Celja, Savinjske in Mislinjske doline. Ob pol 11 se je delavstvo zbralo v cerkvi na Oljki in prisostvovalo sveti maši in verskemu nagovoru misijonarja, in duhovnega vodje ZZD g. Jožefa Gregorja iz Ljubljane. Članstvo je v cerkvi slovesno izreklo obljubo zvestobe Cerkvi in njenemu vodstvu, med sveto mašo je ob spremljavi salezijanske godbe iz Celja prepevalo Marijine pesmi.

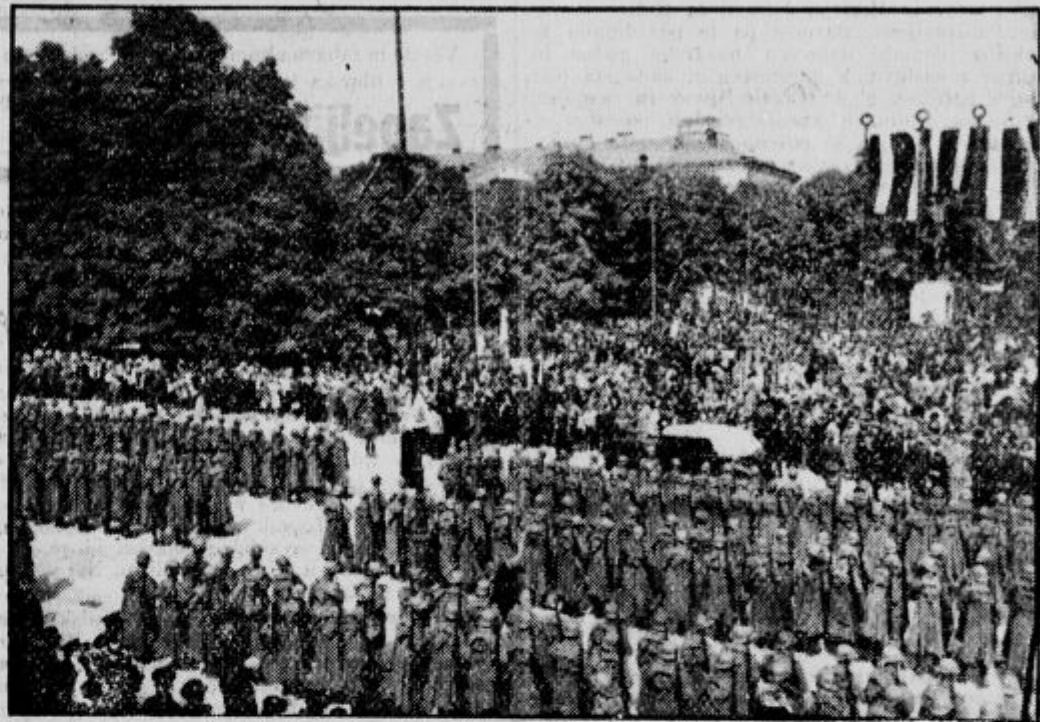
Versko zborovanje so je pričelo po molitvi angelovega ščedenja. Pred cerkvijo se je zbrala množica ljudstva, ki je z vsem zanimanjem sledila referatom posameznih govornikov. Med delavstvom so bili tudi naši narodni borci in prijatelji našega delavskega gibanja: celjski župan dr. Vorsič, bivši narodni poslanci Steblovnik M., Theuerschuch, Biene, banska svetnika Kuder in Novak ter drugi. Z vsem navdušenjem je delavstvo sprejelo pozdravna pisma obema slovenskima škofoma dr. Tomažiču in dr. Rožmanu, predsedniku vlade Cvetkoviču, velikemu prijatelju slovenskih delavcev ministru dr. Kreku in našemu ljudskemu banu dr. Natlačenju. Zatem je govoril mariborski podžupan Zebot, za njim pa še Riko Rueh in Mastinšek. Slednja dva sta se bavila s problemi novega družabnega reda ter sta postavila zahtevo, da mora biti zgrajen s sodelovanjem Cerkve in na podlagi smernic, ki jih je podal papež v znani svoji poslanici Quadragesimo anno. Po zborovanju je sledila prosta zabava, popoldne pa so se delavci še enkrat zbrali k slovesnim večernicam pri Mariji na Gorci ter se priporočili zaščitnici slovenskega naroda in slovenskega delavskega stanu.

Tabor na Sveti Planini

Trbovlje, 9. sept.

Na Mali Šmaren so se po najlepšem vremenu pomikale že zgodaj jutraj skupine iz rudarskih naselij proti prijazni cerkvi na Sv. Planini. Ze eno uro pred cerkvenim opravilom je bila cerkev natrpano polna in so poznejši romarji morali ostati zunaj. Cerkevni govor je imel g. kaplan iz Zagorja o rojstnem dnevu nebeške Matere in naše Pomočnice, med sv. mašo je prepeval rudarski pevski zbor iz Trbovelj.

Po končani službi božji je bilo uspelo zborovanje, ki ga je vodil tajnik trboveljske skupine, Dolar. Navzočega je bilo do tisoč delavstva s svojimi družinami, večina so bili iz Trbovelj, močne skupine pa so prišle iz Laškega, Sevnice in Rajhenburga in drugod. Zborovanje se je začelo z godbo železničarjev in rudarjev iz Trbovelj in petjem pevskega zbora, ki je začel z dr. Krekovo Delavsko pesmijo.

Razvrstitev častnega bataljona na Kongresnem trgu med odkritjem spomenika

Šolski otroci, ki se vozijo z vlaki v šolo

Dovje-Mojstrana, v začetku septembra.

Ob začetku šolskega leta smo. V našem kotu, kakor tudi v bohinjškem kotu je mnogo staršev, ki bi radi pošiljali svoje otroke v meščansko šolo na Jesenice, da bi se tam še bolj izobrazili. Ne ustrašili bi se žrtve, ki so združene s tem, prenesli bi tudi stroške, pa se boje, da se bodo otroci v vlaku bolj pokvarili kakor se bodo v šoli izobrazili. Zelo slabe skušnje imajo namreč premožni starši, pa si ne morejo pomagati. Oskrba na Jesenicah jim pride draga, ne preostaja jim torej drugega, kakor da pošiljajo otroke z vlakom.

Kako kvarno vpliva na otroke vožnja med odraslimi ljudmi, posebno med tukajšnjimi, dokazujejo najbolj otroci iz Hrušice. Vsak potnik, ki pride od drugod k nam, se ne more načuditi, kako so nekateri otroci, predvsem iz Hrušice, pokvarjeni in surovi. Na njih ni nič več otroškega; najraje poslušajo nedostojno govorjenje in preklinjanje. Potniki si zaradi tega ustvarjajo svoje mnenje o starših, čeprav starši niso tega sami krivi. Na Hrušici je največ železničarskih otrok in ker na Hrušici ni ljudske šole, se morajo otroci voziti tudi v ljudsko šolo z vlakom. Otrok pa sedi, kamo je, in tako pogosto sedi zraven mladih moških, ki se vozijo v tovarno na delo ali pa kam drugam. Do-

raščajoči fantje si prizadevajo, da se delajo že odrasle in po zgledu starejših tudi že kvantajo in preklinjajo. Otroci se tako že v najnežnejši dobi, stari komaj šest ali sedem let, seznanijo z nedostojnim govorjenjem in preklinjanjem. Odrasli otroci, ki hodijo v meščansko šolo, se nekaj časa še upirajo takim govoricam, počasi pa tudi sami zaidejo na ta spolzki tir. Ni čudno, da potem ne more ničesar opraviti ne šola ne cerkev ne dom!

Zato javno prosimo železniško upravo, naj napravi temu konec. Nujno potrebno je, da dobi šolska mladina — kakor je to povsod po omikanem svetu — svoje vagonce, ločeno za fante in dekleta. Prav tako bi bilo umestno, če bi imeli posebne vagonce tudi tisti, ki hodijo na delo v tovarno. Marsikatera žena ali dekle se pritožuje, kako neprijetno se je voziti v vagonu, kjer se mnogi ne morejo vzdržati neslanega govorjenja. Brezobzirnost, surovost in predrznost nekaterih presega vse meje človeške dostojnosti. So seveda med njimi tudi častne izjeme. Letoviščarji — prejšnja leta tudi gostje iz inozemstva — se zgražajo in čudijo, kako je mogoče, da mora potnik, ki plača polno voznino, gledati in poslušati vse to, po vrhu pa še pogostokrat stati zaradi gneče.

Mislimo, da železniški upravi ne bo delalo posebnih težkoč, če odredi poseben vagon za šolsko mladino. Upravičeno upamo, da naša prošnja ne bo ostala brez odziva!

Prireditelji starši in potniki.

Metliški festival se je lepo obnesel

Že v soboto so mnogi obiskovalci odpotovali v Belo Krajino. Nedeljski jutranji izletniški vlak proti Dolenjski pa je bil nabito poln, prav tako veliki poseben vlak ter vsi drugi redni vlaki, ki so vozili ta dan v Belo Krajino. Po skromnih cenitvah je že dopoldne prihitelo v Metliko z vlaki okrog 2000 izletnikov, opoldanski vlaki pa so pripeljali zopet prav lepo število gledalcev. Udeleženci festivala so izkoristili dopoldne za razne ogledje najbolj zanimivih krajev v Beli Krajini. Tako so nekatere skupine odšle v Stari trg in na Vinico, druge v bližnji Črnomaljsko okolico, metliško okolico, na Božakovo in v Dražice. Organizacija je bila tako dillna, da so bili vsi udeleženci z vsem preskrbljeni. Že v soboto zvečer je bilo v Metliki staro žubersko kresovanje, višek prireditve pa je bil v nedeljo popoldne. Izredno veliko število gledalcev je prihitelo tudi iz Bele Krajine, tako da je bila Metlika v prvih popoldanskih urah kar zaguta. Vsega skupaj cenijo, da se je udeležilo festivala nad 5000 gledalcev. Dobro je pripomnil neki domačin, da toliko ljudi še ni bilo v Metliki, odkar so jo zadnjikrat napadli in izropali Turki.

Na festival sam so prišli med drugimi tudi zastopniki bana, načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo g. Dragotin Trstenjak, dalje predsednik Tujskoprometne zveze g. Rajaj, ravnatelj Tujskoprometne zveze dr. Žižek, prior Učak, ki je bil svoj čas dekan v Črnomlju, in bivši narodni poslanec dr. Koce. Za mesto prireditve je bil izbran znani Pungart, kjer je že od davnih časov za

Metliko določeno mesto, kjer nastopajo domačini z raznimi obredi in narodnimi običaji. Zanimiva amfiteatralna lega zemljišča na Pungartu je omogočila, da je dobro videlo vseh 5000 gledalcev.

Veliko je bilo število lepih belokranjskih narodnih noš, ki so celotno sliko le še poživljale. Nastopile so skupine iz vseh večjih krajev Bele Krajine in vsaka točka je žela viharno odobravanje. Najprej so nastopili Črnomaljeci, ki so pokazali svojega veličastnega zelenega Jurija in črnomaljsko kolo. Adleščani so pokazali svoja kola, prav tako Bojančani. Skupina iz Dragatusa je nastopila z zanimivimi »Kresnicami«, skupina iz Predgrada v Poljanski dolini pa je nastopila s predgrajskim mostom, svatovskim kolom in zanimivim prizorom. Preločani so zopet pokazali lepa kola, skupina iz Starega trga pa staro trško kolo. Viničaki so prav tako nastopili s svojimi koli, na kraju pa so Metličani pokazali narodne navade, ki se še sedaj ponavljajo vsako leto na velikonočni ponedeljek na Pungartu. Med temi je seveda največje odobravanje žel kurji boj, lep pa je bil tudi turn.

Po končani festivalski prireditvi se je razvila neprilipna zabava. Omeniti je treba tudi zanimivo razstavo domačih belokranjskih izdelkov, na kateri so obiskovalci lahko videli, kako se izdeluje pisane in domače belokranjske platno. Uspehi prireditve je bil tako lep, da je že sedaj sklenjeno, da bo prihodnje leto zopet prirejen festival belokranjskih narodnih običajev v Črnomlju.

Droline novice

Koledar

Torek, 10. septembra: Nikolaj Tol., spoznavalec; Pulherija, ces.
Sreda, 11. septembra: Prot in Hiacint, mučenca; Milan, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Ivan Rozman, višji sodni oficial v pokoj. Pogreb bo danes 10. t. m. ob petih popoldne iz Zal. iz kapelice sv. Janeza. Izrekamo svojemu sožalje; rajniku pa naj sveti večna luč!

Osebnosti

— Poročila sta se v nedeljo v St. Janžu na Dravskem polju g. Markovič Ivan in g. Gorican Milka, oba v službi na banki upravi. Priči sta bili g. Peter Grzinič, višji policijski šef v pokoj, in g. Olup Josip, veleposelnik in dobro znani trgovci iz Ljubljane. Poročil ju je nevestin bratranec duhovni svetnik g. Franc Polak, župnik v St. Janžu na Dravskem polju. — Bilo srečno!

Robidov enoletni trgovski tečaj

s pravico javnosti

Ljubljana, Trnovska ul. 15

vpisuje vsak dan dopoldne in popoldne.

Telefon 40-48.

Gorenja Savinjska dolina banu dr. Natlačenu

Celje, 9. septembra.

Na velikem nedeljskem slavlju, kjer se je zbralo prebivalstvo Gornje Savinjske doline, so pogršali g. bana, ki je, kakor je znano, pokazal največ razumevanja in naklonjenosti za prepotrebno gradnjo mostov in nove ceste, katere so v nedeljo slovesno blagoslovili. Po izrecni želji ljudstva je g. ban prišel zato večer v Nazarje in si ogledal nove mostove. Prebivalstvo Gornje Savinjske doline je hvaležno za to novo pridobitev, saj je bila Gornja Savinjska dolina do zadnjega časa po Sloveniji še malo znana.

Nazarje je bilo večer še vedno v slavnostni obleki. Prebivalstvo je postavilo številne slavo-loke, s katerimi so plapolale državne trobojnice, mostovi pa so bili v zelenju in v nebroj majhnih narodnih zastavicah. Ob treh je sprejela g. bana pri Marijinem gradu množica ljudstva in mu izrekla iskreno zahvalo za vse, kar je storil za gornjegrajski okraj. Sledili so pozdravi načelnika okrajnega cestnega odbora v Gornjem gradu g. Pečnika, narodnega poslanca g. Steblovnika, banskega svetnika g. Remšeta, župana g. Blekača iz Rečice ob Savinji, župana g. Jošta iz Mozirja, v imenu DK je pozdravila g. bana gđ. M. Lekše, v imenu gasilcev pa g. Dobrave. Skupni pevski zbor pevcev iz Mozirja, Nazarja in Rečice je zapel »Pozdravljen, slavnost pa je povzdignila še udeležba domače delavske nazarske godbe in gasilcev z zastavo. V spremstvu g. bana sta bila okrajni načelnik g. dr. Cigale-Mlinar in ravnatelj Marijinoga gradu in knezoškofjskih posestev g. inž. Zumer, ki ima še posebne zasluge za gospodarski napredek Nazarja.

G. ban se je za prisrčen sprejem zahvalil in podal nekaj lepih misli o povezanosti med ljudstvom in banovino. Izrekel je željo, da bi ti mostovi čim več pripomogli k blagostanju tega, po naravi tako bogatega okraja, da bi prihajalo semkaj čimveč letoviščarjev, da se naučijo božje lepote teh krajev, ne prinašajo pa slabih razvad v to lepo zemljo, ki jo tako ljubimo. Svoj jedrnat govor, katerega je navzoče ljudstvo z vsem navdušenjem sprejelo in ga večkrat prekinilo z odobravanjem, je g. ban zaključil z željo, da bi budili novi mostovi in ceste v vseh zavest, da so zgrajeni po dobroti naše skupne banovine, ki je naša banovina, naša Slovenija, budili narodno

Kaj pravite?

Pred nekaj časa že sem v listih bral, da bi bilo pravo, ko bi tudi pri nas malo bolj varovali družine, ki imajo mnogo otrok, kakor delajo po drugih državah. In se mi je tisto pisane pravo zdelo.

Danes pa sem slučajno bil priča pogovora o šolnici, ki je pri nas prav zdaj tako na dnevnem redu, ker se začnajo šole. Nekdo je namreč svojemu znanцу pripovedoval tole: Videl sem, kako je prišla v šolo opisovat svojega sina mati, ki ima 5 otrok. Plačala je šolnine 400 dinarjev. Rekel sem ji: Vam pa se ne godi slabo, ko lahko plačujete toliko. Ona pa mi pove, da je to le za enega sina, da pa mora od večjih še več plačevati. Pristavila je: Ne vem, ali bom vse zmogla. — Za njo je prišla na orsto pri opisovanju gospe, ki je opisovala edinega sinčka. Ta je plačala le 60 dinarjev. Proo in drugo go spo poznam. Proa ima sicer večjo, toda staro hišo, ki je močno obdavnjena, ter 5 otrok, ki jih mora študirati, kakor ve in zna, zraven pa plačevati dolgeve, ki vise na njeni hiši. Druga pa ima večjo novo elegantno vilo, v kateri sama stanuje. Zato plačuje manjši davek, ker nima strank o njej. Proa zato ni plačala več ko 60 dinarjev, med tem ko je proa plačala vsega skupaj za ose otrok nad 2000 dinarjev šolnine. Kakor rečeno, ima proa dolgeve na hiši, druga pa ima denar, ki ga posoja na obresti. Menda ima zasebno in v denarnih zavodih naloženega pol milijona dinarjev.

In tako se vidi, da šola vzdržuje tisti, ki ima veliko otrok in dolgeve, da komaj obresti zmaguje. Na račun teh potem študirajo tisti edinci, ki imajo njihove matere vile in denar naložen. Tukaj bi bilo res treba nekaj ukreniti!

zavest, ljubezen do materinega jezika, naroda in države.

V spremstvu ravnatelja g. inž. Zumra so si g. ban in odličniki nato ogledali nove mostove, nato pa lesno industrijo Marijinoga gradu. Ob pol 5 popoldne je izročil g. banu g. Blekača, župan iz Rečice ob Savinji, častno diplomu občine Rečice. Ob tej priliki je spregovoril tudi ravnatelj inž. Zumer o pomenu končanega del prve etape in o potrebah gornjegrajskega okraja. G. Blekač je prosil g. bana, da izda čimprej odlok za razširitev električnega omrežja v Rečici ob Savinji. Občina ima na razpolago že nekaj denarja. O prepotrebni elektrifikaciji obč. Mozirje je nato še spregovoril mozirski župan g. Jošt.

G. ban se je nato odpeljal na gasilsko slavnost v Okenino, kjer so večeraj blagoslovili novo

motorno brigado, vredno 35.000 din. Blagoslovil jo je ob udeležbi številnih gasilcev iz Savinjske doline in prebivalstva župnik g. Vogrine iz Sv. Frančiška.

— Trienalni izpiti. Za letošnje trienalne izpite velja objava v Škofijskem listu in ne novi Zakonik. — Škof. ordinariat v Ljubljani.

— Planjske postojanke Osrednjega društva Slov. plan. društva bodo v letošnji poletni seziji društva S. P. D. bodo v letošnji poletni seziji zaprte v sledečem vrstnem redu. Do 15. septembra bosta oskrbovani Orožnova koča pod Črno prstjo in Vodnikova koča na Velem polju, do 22. septembra bodo oskrbovane Triglavski dom na Kredarici, Staničeva koča in Česka koča pod Grintavcem, do 29. septembra bodo oskrbovane Aleksandrov dom pod Triglavom, koča pri Triglavskih jezerih, Erjavčeva koča na Vršču, Čojzova koča na Kokrškem sedlu in koča v Jermanovih vratih. Do 6. oktobra bo oskrbovan Aljažev dom v Vratih. Do navedenih terminov morajo oskrbniki oskrbovati planinske postojanke. Ako pa bi bilo po tem času še lepo vreme in bi skupine hotele še v tem času obiskati eno izmed teh postojank, se je treba predhodno prijaviti vsaj do četrta in je treba položiti varščino. Stalno so oskrbovane Zlatorog ob Boh. jezeru, Dom SPD na Komni, Dom na Kravcu, Dom v Kamniški Bistrici in koča na Veliki Planini. Planinci, izrabite lepo jesensko vreme ter posetite naše planine.

— Redno vpisovanje v vse tečaje in predmete Dopisne trgovske šole v Ljubljani, Kongresni trg 16/II. se je pričelo. Prireja posebno Dvoletno trgovsko šolo, razne druge tečaje, uči pa tudi posredne trgovske predmete (steno-grafijo, knjigovodstvo itd.) ter tuje jezike (italijansko, nemško itd.). Pouk se vrši z dopisovanjem. Vpiše se lahko vsakdo. Za časa rednega vpisa posebni popusti. Vsa pojasnila pri vodstvu šole brezplačno.

Tajne sile delujejo v napetem ozračju večno nemirnega Orienta! Vstaje, borbe, krvave revolucije so na dnevnem redu! Kaj vzrok tem incidentom? Od kod orožje? Francoski film s zelo aktualno vsebino, ki se dogaja pod vročim soncem vojujoče se Afrike!

BAR JUGA

(Bar du Sud)
Danes premiera! Ob 16., 19. in 21. uri

CHARLES VANEL, Dolly Davis, Tanja Fedor, Jean Galland

KINO MATICA tel. 22-41

Danes zadnjikat

česki film

Torpedo 48

Predstave ob 16, 19 in 21. Blagajna odprta od 11 do 12 in od 15 dalje

Senzacionalni boji med špijoni za nov torpedo.

KINO UNION, tel. 22-21

Vesela in zabavna humorja polna filmska komedija

Sodelujejo: Paul Kemp, T. Lingen, Gusti Wolf, Rihard Romanowsky. — V gl. vlogi: slavni holandski operni tenor JOHANNES HEESTERS in dražestna, temperamentna MARIJA TASNADY

Zapeljivi pevec

Danes ob 16., 19. in 21. uri KINO SLOGA tel. 27-30

— Smrt stoletnika. V Rakičanu pri Soboti je umrl g. Janez Schweinhammer, star 99 let. Pokojni je v Prekmurju užival velik ugled, saj je bil dolgo vrel let upravitelj veleposestva v Rakičanu. Do zadnjega je bil še čil in krepak in vsi so upali, da bo dočkal 100 letni življenjski jubilej. Pokopali so ga v petek popoldne v Rakičanu ob lepi udeležbi ondotnega prebivalstva. Naj mu bo lahka zemlja!

— Smrten padec s strehe. Krovac Ivan Vrhovnik iz Kamnika je bil zaposlen pri delu na strehi. Po nesrečnem naključju je zgrmel s strehe precej globoko na trd tlak. Pri padcu si je dvakrat zlomil roko in noge ter dobil tako hude notranje poškodbe, da je kmalu po prevozu v ljubljansko bolnišnico izdihnil. Pokojni Vrhovnik je bil star 40 let. Znan je bil kot vreden in soliden delavec, ki so ga vsi imeli radi. Pokopali so ga v Ljubljani. Naj počiva v miru!

— Novo motorko si je nabavila gasilska četa v Salamenciji v Prekmurju. Ob blagoslovitvi so se zbrale vse okoliške gasilske čete in s tem izrazile priznanje marljivim gasilcem, ki so si z lastnimi sredstvi nabavili motorko.

— Prošnja protituberkulozne zveze. Na željo naših krajevnih edinic prosimo vsa upraviteljstva šol in vsa druga društva (fantovske odseke, sokolska in gasilska društva, občine in dr.), katerim so krajevnice protituberkulozne lige razposlale ob priliki letošnjega protituberkuloznega tedna v razporedajo propagandni material (nabiralne listke, kolke, brošure o jetiki itd.), da bi nemudoma predložila pristojnim krajevnim protituberkuloznim ligam obračune in nakazala nabrani denar, oziroma vrnila neprodani material. Naša Zveza sestavlja namreč končni obračun o nabranih prispevkih in mora v to svrhu imeti obračune vseh svojih edinic. Kakor vsako leto mora naša Zveza tudi letos predložiti kraljeviški banški upravi končni gnotni uspeh nabiralne akcije ob priliki protituberkuloznega tedna in priobčiti ga za javnost v našem časopisu. Da bodo torej naše edince lahko zaključile svoje račune v tem pogledu in z našo Zvezo zadavno likvidirale, prosimo nujno, da bi vse zamudne šole, občine, društva itd. čim brž ugodile naši vlnudni prošnji. Isto velja tudi za vse zamučnike (šole, društva, občine itd.), katerim je naša Zveza neposredno poslala material v razporedajo. — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— Srbski avtomobilski klub — sekcija Belgrad priredi 6. oktobra 1940 krožno avtomobilsko in motociklistično dirko na Banjici v Belgradu. Dirka je nacionalna in se je ne bodo mogli udeležiti dirkači, ki niso naši državljani. Dirkalna proga: Avalski put — Bu-

njičke tribine — trošarina — avalski put. Dolžina proge 5.300 m. Dirke se morejo udeležiti avtomobilisti in motociklisti — člani in članice Srbskega, Hrvatskega in Slovenskega avtomobilskega kluba. Motociklisti ki niso člani enega od navedenih klubov, morajo biti verifikirani člani Srbskega ali pa Hrvatskega motosaeva, o čemer donesejo dokaze ob prijavi. Nadalje se dirke lahko udeležijo vsi avtomobilisti, ki ustrezajo pogojem razpisa. Vse informacije glede te dirke daje Slovenski avtomobilski klub Ljubljana, Kongresni trg 1/I, telefon št. 41-93 in mariborska sekcija Slovenskega avtomobilskega kluba, Maribor, Trg Svobode 3, telefon št. 29-02.

— Trgovsko učilišče »Christofol učni zavod«. Ljubljana, Domobranska cesta 15 (telefon 43-82). Ravnateljstvo objavlja: Šolsko leto za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti prične dne 12. t. m. Tega dne se zberejo vpisani učenci(ke) v šoli v svrhu razvrstitve po oddelkih. Dne 13. t. m. bo otvoritvena služba božja v cerkvi sv. Jožefa. Redni pouk pa se prične dne 16. t. m. Vpisovanje traja še ves ta čas, do pričetka šole, to je do 16. t. m. — Zavod pripravlja učence v enem šolskem letu za praktične pisarniške poklice. Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo osebno ali pismeno, na razpolago so novi prospekti. (Pravica javnosti: rodbinske doklade, dijaške vozne karte, veljavnost izpričeval). Šolnina zmerna, manj premožni imajo popust. Največji in najmodernejši zavod te vrste.

— Rok za vpis slušateljev v višjo pedagoško šolo. Banska urada sporoča, da je ministrstvo prosvete, oddelek za ljudske šole, z odlokom III. Br. 48204 — dne 29. avgusta t. l. podaljšalo rok za vpis slušateljev v višjo pedagoško šolo v Belgradu od 15. septembra 1940. Izjemoma za šolsko leto 1940-41 morejo prositi za sprejem v višjo pedagoško šolo tudi tisti kandidati, ki imajo nad 30 let.

— Ljudje, ki poleg trde stolice trpe tudi na zapeki, lahko jemljejo za čiščenje zjutraj in zvečer četrt kozarca naravne »Franz-Josefovec« grenke vode.

Reg. S. br. 15483/35.

— Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2 (telefon 29-86). Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj se vrši dnevno. Tečaj si je zaradi svoje solidnosti in odličnih učnih uspehov pridobil izvrsten sloves. Pravica javnosti. Učnina zmerna, revni dijaši prejmejo popust. — Vsa podrobna pojasnila in prospekte daje vodstvo ustno ali pismeno.

— Svilene in klot halje za šolo nudi v vseh velikostih v največji izbiri tvrdka Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Jeseniški dispanzer 11. in 18. t. m. ne posluje.

Ljubljana, 10. sept.

Radio Ljubljana

Torek, 10. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Za vsakega nekaj (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Citre in harmonika (ga. Dragica in g. Janez Košmerlj) — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Deset minut zabave (g. Fr. Lipah) — 20.10 Slomšek o materinem jeziku in narodni zavednosti (g. prof. Ethin Boje) — 20.30 Koncert Radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (plošče).

Drugi programi

Torek, 10. sept. Belgrad: 20.45 Koncert komorne glasbe — Zagreb: 20.45 Prenos iz opere — Bratislava: 20.30 Jazz — Brno: 19.25 Zabavni koncert — Praga: 20.45 Operetni večer — Sofija: 20.30 Koncert komorne glasbe — Budimpešta: 20.35 Plesna glasba — Høerby: 21.25 Kitarski koncert — Rim-Bari: 22 Simfonični koncert — Trst-Milan: 20.30 Lahka glasba — Kodanj: 19.50 Beethovnov koncert — Sottens: 20.30 Odmevi iz raznih krajev — Toulouse: 19.15 Gounodov festival.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62, in mr. Garius, Moste-Zaloška cesta.

Poizvedovanja

Zgubljena je bila v nedeljo, 8. septembra na Rakovniku na srednjem dvorišču ženska ura. Pošten najditelj se naproša, da sporoči svojo naslov uredništvu »Slovenec«.

Izgubila sem 8. t. m. pozlačen srebrn baročen križ — imitacijo, toda drag spomin — od Dvorakove 3 do kolodvora. Pošten najditelj naj ga proti nagradi izroči: Albina Jerman, Sola zaščitnih sester, Dvorakova 3L.

vatsko kmečko lovsko društvo, ki so njegovi člani je kmetje, ki so člani HSS. To društvo je te dni imelo v Zagrebu svoje zborovanje, kjer so obravnavali lovške težave na Hrvatskem ter na poročilo svojega predsednika sklenili, da je divjad lanskoro zimo hudo trpela, zaradi česar se prepove odstrel srn sploh. Pa tudi glede zajcev je bilo sklenjeno, da jih ne sme loviti sam lovec, marveč mora biti vedno le v skupnem lovu, ki pa je le ob nedeljah. Na skupnih lovih sme vsakokrat vsak lovec ustreliti le po enega zajca. V vsej lovski sezoni sme letos vsak lovec ustreliti največ po tri fazane. Kdor bi se pregrešil zopet to, bo za vsakega zajca ali fazana kaznovan z globo po 100 dinarjev v korist društva. Kmečko lovsko društvo je sklenilo naprositi tudi druga zagrebska lovška društva, naj se ravnajo po teh sklepih.

* Hrvatski kipar prof. Hinko Juhn je umrl v Zagrebu 5. t. m. Bil je profesor na obrtni šoli. Studiral je v Zagrebu ter spada v vrsto prve generacije zagrebske umetniške šole. Eno leto je šel v Florencio, nakar se je vrnil v Zagreb, kjer je živel svoji umetnosti.

* Strašna smrt tihotapeca. V vas Skakavci pri Bugojni v Bosni je pred enim mesecem prišel znani tihotapec tobaka 29 let stari kmet Mladenko Gušić. Nastanil se je pri svojih znanih kmetu Tomica in prijatelju Vučiću. Oba sta tihotapeca prijazno pogostila. Ker pa je mož imel pri sebi dosti denarja, sta se oba polakomnila denarja ter tihotapeca iz zasede ustrelila, nato pobila s sekirami, ga oropala ter mu vzela 4000 din ter 6 kg tobaka. Truplo sta zavlekla v jarek. Zda so našli kmetje v listem jarku človeško roko, nato pa še lobanjo in nekaj kosti, vse drugo so med tem požrle in raznesle zveri ter psi. Sum je takoj padel na oba kmeta, ki so ju prijeli, nakar sta svoje grozno dejanje kar priznala.

* Mesec dni za ukradenimi konji. Pred enim mesecem nekako je nekdo ukradel dva konja Matu Martinoviču akordantu Našičke družbe v Kutjevaški Reki v Slavoniji. Orožniki so takoj osumili cigana Ivana Jeliniča, ki je bil zaradi konjskih tatvin že večkrat zaprt. Mož je tatvino takoj priznal in povedal, da je oba konja ukradel, ko sta se ponoči pasla ter ju še iste noči odgnal v Bosno, kjer ju je prodal. Živinske potne liste mu je ponaredil občinski stražnik neke blizu Prnjavora. Orožniki in lastnik so šli takoj na delo ter začeli iskati ukradene konje. Toda, ker jih je prvi kupec že davno prodal, so iskali drugega, nato tretjega kupca, dokler čez mesec dni niso našli konj ter jih privedli domov.

* Plemenito dejanje sodarskega pomočnika. Neznana mati je 8. avgusta pustila svojega malega dojenčka blizu pokopališča v Vinkovcih. Otroka so dali v bolnišnico. Ker matere niso našli, so bili v zadregi, dokler se ni ponudil sodarski pomočnik Ivan Leović v Vinkovcih, da hoče otroka vzeti za svojega.

Slovenski kolesarji so bili kavalirji

Belgrad, 8. septembra.

Težavna kolesarska dirka »Okoli Srbije« je zaključena. Ponosne in najbolj važne nagrade sta odnesla dva Slovenca, Janez Peterneji in Franc Gartner. »Slovenec« je poročal o uspehih slovenskih dirkačev, prav tako vse radijske postaje v državi, namreč kratkovalovna radijska postaja v Belgradu, srednjevalovne radijske postaje v Ljubljani, Belgradu in Zagrebu. Casopisje je v Belgradu obirno pisalo o trajanju te tekme in treba je priznati, da so belgradski dnevniki na duhoviti, toda ne žaljivi način pisali ter posvečali cele strani o tej edinstveni tekmi.

Slovenci, ki živimo izven ožje domovine, pa tudi če nismo športniki, smo bili za sleherni uspeh katerega koli slovenskega dirkača veseli in ponosni. V Sloveniji je morda komu vseeno, kdo zmaga na kolesarskih dirkah, tukaj v Belgradu je drugače. Vsak dan, da celo vsako uro je radio poročal, kdo vodi v kolesarski tekmi »Okoli Srbije« in vedno so se ponavljala slovenska imena: Peterneji, Gartner, Podmilščak, Grabner.

Srbska športna javnost je z napetim zanimanjem zasledovala, kdo bo zmagal na tej ali oni etapi in ko je zvedela, da je »zopet« zmagal Peterneji, je bila soglasna v tem: »Da, Slovenci se že rode na kolesih, Srbi se moramo učiti od njih!« To je bila nekaka dobrodošla in dobrohotna zavist, čeprav so srbski in hrvatski dirkači pokazali izredne sposobnosti, vendar se niso mogli pomeriti s kakšnim slovenskim Peternejem.

Ta izkušeni dirkač se je pokazal za dovršene kavalirja. Srbskim časnikarjem je povedal prav preprosto:

»Jaz sem kmet, moj oče je kmet, jaz orjem, sejem, prekopavam zemljo.«

Ta kmetijski sin si je osvojil poleg drugih nagrad dve najbolj pomembni, več in bolj je važno resnično viteško ponašanje slovenskih športnikov. Srbska športna javnost je prepričana, da bi si mogel Peterneji z lahkoto osvojiti še celo več točk. Isto velja za Gartnerja, ki je bil najstarejši tekmovalce. Ta »starec« je dokazal, da zmore tudi on nekaj — za Peternejem je bil drugi. Ko je dobil kot nagrado srbsko narodno oblačilo, ga je takoj oblekel in morda ga boste videli celo v Ljubljani, kako bo hodil v čakirah, koporani, opankah in fermenu. Ta kretanja Gartnerja je srbski javnosti nad vse ugajala.

Pred nekaj meseci sem reportiral o sijajnem uspehu Akademskega zbora v Ljubljani, ki je nastopil v Belgradu in drugih srbskih mestih. V radost mi je, da poročam — ne strokovno — o silnem vtisu, ki ga je napravila zmaga slovenskih kolesarjev po vsej Srbiji. Boljše propagande, kakor je bila ta tekma »Okoli Srbije«, si Slovenci v resnici ne moremo misliti za nas.

Ciril Kočvar.

LJUBLJANA

Mirovna otroška pobožnost na Rakovniku

16. obletnica posvetitve cerkve na Rakovniku se je letos obhajala v znamenju prošnje za mir. Ze zvečer je bila rimska procesija in se začela pomikati nizdol proti Dolenjski cesti. Cela reka prižganih svečk se je valila po ulicah.

Se hujši pa je bil naval romarjev drugi dan. Od 4 zjutraj dalje do 11.15 vključno so se pri glavnem oltarju neprestano služile svete maše; in četudi so se udeleženci neprestano menjavali, je bila cerkev vse predpolodne do zadnjega kotlička polna. Svojevrsna pobožnost pa je bila popoldne:

mladinska procesija

Odziv na povabilo k udeležbi je presegal vse pričakovanje. Prišli so otroci iz vseh ljubljanskih župnij: od Sv. Jakoba, Sv. Petra, Sv. Cirila in Metoda, z Viča, iz Most itd. Njim so se pridružili frančiškovi križarji in klarice, dolge vrste belobele deklete iz uršulinske osnovne šole in iz Lichtenhurn, uniformirani marijanski otroci, otroci iz vseh ljubljanskih Marijinih vrtec, gojenci iz ljubljanskih salezijanskih zavodov in gojenke Hčera Marije pomočnice. A tudi podeželje se je odzvalo tako, da za mestom ni v ničemer zaostajalo. Častno zastopane so bile zlasti župnije iz ljubljanske okolice: St. Vid, Sostro, D. M. v Polju, Ježica, Rudnik itd., da oddaljenejših krajev sploh ne omenjamo.

Prve so stopale dolge vrste dečkov — 1100 po številu. Za njimi je korakala rakovniška godba, dolga vrsta ministrantov in številna duhovščina. Procesijo je vodil prvz. g. škof dr. Gregorij Rožman ob asistenci gg. kanonikov dr. Tomaža Klilarja

in Antovna Vovka. Takoj za duhovščino so fantje nosili kip, ki so mu tvorili častno stražo frančiškovi križarji. Nato so stopale nepregledne vrste deklet, večinoma belooblečenih, okoli 1600 po številu. Mladi udeleženci so nosili v procesiji prapore, banderice, zastavice, simbole, tako da procesija ni bila samo nepregledna, ampak tudi izredno slikovita in pestra.

Ves ta sprevod se je pomikal skozi gost špalir romarjev in ljubljancev, ki jih je stalo na tisoče in tisoče pred rakovniško cerkvijo in po vseh ulicah v sosesčini.

Prevzvišeni je po procesiji spregovoril besedo o grozi vojne, ki ne prizanaša niti otrokom. Na pretresljiv način je opisal mladim poslušalcem trpljenje mladine v krajih, katere je zajela vojna vihra. In da se kaj takega ne zgodi z nami — je nadaljeval — molimo! Molimo predvsem k Mariji Pomočnici. Bog pričakuje tudi dejanj. In tudi od otrok jih pričakuje. Z molitvijo moramo družiti izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi, izpolnjevanje svojih stanovskih dolžnosti. In to ne le sedaj, ko nam grozi nevarnost; to obljubimo Bogu za vse življenje. Svoj govor je končal Prevzvišeni s pozivom, naj mladi romarji molijo za našega kralja Petra II. in kneza Pavla ter za vse one, ki vodijo usodo domovine. Nato je pokleknil in molil molitve za mir.

Sledil je blagoslov z Najsvetejšim, nakar so se otroci in romarji začeli razhajati. Na sporedu je bila sicer še kratka verska prireditev, ki pa je morala odpasti, ker je bila ura že pozna, večina mladine je imela daleč do doma.

I Razstava cerkvenih paramentov, mašnih plašev in drugih bogoslužnih oblačil bo odprta v drugem nadstropju škofijske palače še danes in jutri, dopoldne od osmih do dvanajstih in popoldne od dveh do šestih. Kdor se zanima za lepoto bogoslužja in še ni videl razstave, naj porabi ugodno priliko in naj pride pogledat lepa dela krščanske umetnosti.

I Važno za trafikante! Društvo trafikantov sporoča vsem prijavljenim članom, da bo izlet v Vrbovco v četrtek, dne 12. septembra 1940. Odhod je točno ob 5 iz Gajeve ulice, kjer bo od tri četrt na pet že čakal Žužkov avtobus. Prosimo, da so člani točni, da ne bo zaradi enega nepotrebne zamude. Izlet bo ob vsakem vremenu. — Iz pisarne Društva trafikantov.

I Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 12. septembra ob dveh popoldne izlet v Škofjo Loko, Visoko, Poljane. Odhod s Kongresnega trga. Priglasili se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do 11 popoldne. Avtobus 25 din.

I Dekliški rožek prosv. društva v Zeleni jami vljudno vabi vse članice, da se zanesljivo udeležijo sestanka drevi ob 8 zvečer v Zavetišču, na katerem bo predavanje dr. Osolnika.

I Zenski odsek salezijanske prosvete na Kodeljevem imi svoje redno predavanje v torek, 10. t. m. ob 8 zvečer v društveni sobi. Vse članice vljudno vabljene! — Odbor.

I Dekliški krožek Ljubljana—mesto. Danes v torek začnemo zopet z rednimi sestanki. Prvi sestanek je danes ob 8 v Bernardinovi sobi. Vabimo vse stare članice, dobrodošle so pa tudi nove.

I Mladce in naraščajoče fantovskega odseka Ljubljana—mesto pozivljamo, da se udeležijo izrednega sestanka, ki bo danes v torek 10. t. m. ob 19 v društveni sobi v Vzajemni zavarovalnici. Ker je sestanek zelo važen, pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Bog živil Voditelj.

I Pri saptjuj. motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Abonma za sezono 1940-41 sprejemajo v veži dramske gledališča, in sicer vsak dan razen ob nedeljah in praznikih od 10 do 12 in od 15 do 17. Lanskim abonmentom bodo njihovi sedeži rezervirani do srede 11. t. m. popoldne. Vse prijatelje našega gledališča opozarjamo na ugodnost abonmaja, ki jim omogoča pri razmeroma nizkih cenah obisk 38 del v dramih in operi. Prav gotovo je abonma v našem gledališču najlepša, pa tudi najcenejša zabava in abonenti imajo vsak teden po eno gledališko predstavo. Razpisani so isti abonmaji in pri istih cenah kakor v minulih sezonah. Vabimo vse stare in nove prijatelje, da stopijo v krog stalnih posejnikov našega gledališča. Repertoar obsega vrsto najzanimivejših del iz domačih in svetovnih literatur.

Pazite kaj pijete!

Zahtevajte vedno našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za razne bolezni srca, želodca, jeter, žolča, ledvic razne katere in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

I Hiše Pokojninskega zavoda so zrastle do vrha. Letos v poletnih mesecih so zelo hiteli z graditvijo štirih petnadstropnih hiš Pokojninskega zavoda ob Nunski ulici in novi Muzejski ulici. Najprej so obhajali likof na hiši, ki jo je zgradilo gradbeno podjetje Anton Mavrič, zatem na hiši, ki jo je gradila Stavbna družba, nakar so v kratkem razdobju obhajali likof še delavci podjetja I. Bricej in podjetja Karel Kavka. Pred dobrimi desetimi dnevi so naznanili mlaji, da so v surovem dokončane vse štiri hiše, ki se drže druga druge. Seveda je ostalo še vse polno dela v notranjosti stavb in isto število delavcev kakor prej gradi sedaj v stavbah stopnišča in vmesne stene. Pripravljajo se tudi že prva dela za razne instalacije, ki jih bo v teh hišah veliko. Ker bodo imele vse hiše ravno streho, bodo v kratkem začeli tudi strehe prikrivati s pločevino. Seveda ni upanja, da bi bile hiše še letos dokončane tako, da bi bile primerne za vselitev. To se bo zgodilo šele prihodnje leto. S tem je glavni del stanovanjskega bloka, ki ga je hotel postaviti Pokojninski zavod dogradjen. Zgraditi bo treba le še vogalno hišo ob Bleiweisovi in Nunski ulici, ki bo ves blok tudi smotreno zaključevala.

I Lepa septemberska nedelja je izpraznila Ljubljano. Zadnjo nedeljo so Ljubljanci in izredno velikemu številu pohiteli iz mesta. Posebno so bili pridni planinci, ki so porabili zadnjo priložnost za obisk naših gora. Kljub temu, da je bil v Ljubljani velesajem, je bila

Ljubljana čez dan kakor izumrla. Tega seveda ni bilo opaziti na velesajem, kamor je prihitelo na tisoče obiskovalcev z dežele. Večerni vlaki, ki so prihajali v Ljubljano, vsi s precejšnjimi zamudami, pa so pripeljali v Ljubljano tisoče in tisoče izletnikov z vseh strani.

I Tri žeparje je prišla ljubljanska policija. Letos je ljubljanska policija prav budno pazila nad žeparji, ki se navadno priključijo za časa velesajem z juga v Ljubljano, zato ves čas velesajem skoraj ni bilo nobenih prijav o udeleževanju žeparjev. Vsega skupaj so bile prijaviteljne tatvine dveh ur in nekaj denarnic. Zadnje dni pa je policija že prišla tri take uzmovice, ki so seveda vsi doma na jugu. Poleg tega je bilo aretiranih še nekaj drugih grešnikov, ki so se priključili v Ljubljano in ki so zaradi večjih ali manjših prestopkov bili že večkrat izgnani iz Ljubljane.

I V Ljubljani so umrli ob 30. avgusta do 5. septembra 1940. Andojski Franc, 87 let, dvornik svetnik v p., Nunska ul. 19, Demar Anton, 60 let, višji kontrolor drž. žel. v p., Bežigrad 3, Lazar Antonija roj. Leban, 59 let, žena žel. upokojenka, Sv. Florijana ul. 39, Potokar Alojzij, 76 let, načelnik sekcije brzojave in tel., Cara Dušana 16, Žitko Franciška roj. Susman, 89 let, žena zasebnica, Verd 25 pri Vrhniki Gruden Alojzij, 33 let, tovarniški delavec, Gmajna 109, Štepanja vas, Derenda Franc, 50 let, trgovec in gostilničar, Borš-

MARIBOR

m Zanimive športne prireditve na vrhu Pohorja. SSK Maraton v Mariboru bo priredil dne 22. t. m. na vrhu Pohorja dve zanimivi športni atrakciji. Vršil se bo Pohorski gozdni tek, ki je vsako leto nekakšna zaključna prireditev mariborskih atletov pred nastopom zimse sezone. Pohorski gozdni tek se vrši na progi Ruška koča-Pohorski dom. Obenem pa se bodo sedaj vršile privikrat na vrhu Pohorja kolesarske dirke, in sicer na progi: odcep ceste k Pohorskemu domu-Ruška koča-Pohorski dom. Prvi del proge bo potekal po novi pohorski cesti, drugi pa po lepi gozdni poti na vrhu Pohorja. Razpisanih je 10 lepih daril. Podrobnosti te prireditve bomo še objavili v športnem delu našega lista.

m Lepa prireditev mariborskih jadralcev. V nedeljo popoldne se je vršil na letališču na Tezmem krst štirih novih jadralnih letal najbolj agilne mariborske skupine I. Dve letali sta šolski, obe domača prototipa, konstrukcija znanih mariborskih konstruktorjev inž. Soštrariča in kand. inž. Humeke, dve letali pa sta visokozmožni, eno poljskega tipa Komar, drugo pa nemškega tipa Grunau Baby. Botrovali so letalom gospe Hutterjeva, Pinterjeva, Lenardova ter trgovce Mastek. Blagoslovitve je izvršil v imenu lavantinskega škofa dr. Tomažiča stolni kanonik dr. Mirt. Navzoči so bili med drugimi okrajni načelnik Eiletz, predstojnik mestne policije Kos, zastopnik poveljnika mesta podpolkovnik Maslač, zastopnik mestnega župana občinski svetnik Tone Kovatič, zbralo pa se je k prireditvi več sto ljudi, zlasti mnogo mladine. Po blagoslovitvi in krstu novih letal ter po lepih govorih sta izvajala znana mariborska zračna jadrca škofič in Humek z obema visokozmožnima letalom drzne polete kljub hudemu vetru s tako spretnostjo in drznostjo, da sta z njimi gledalcem najbolj nazorno predočila vso važnost in pomembnost jadralskega športa. Vzletel letal so se vršili s pomočjo avtomobilske priprave. Poleg omenjene prireditve pa so jadranci imeli v nedeljo tudi nabiralni dan po ulicah ter so nabrali lepo vsoto.

m Panonija, društvo mariborskih katoliških akademikov, poziva vse člane, kakor tudi novince, da se zanesljivo udeležijo društvenega občnega zbora, ki bo v četrtek 12. t. m. ob 8 v lokalni, Gledališka 2. — Tajnik.

m Občinska seja. Za petek, 13. t. m. je razpisal mestni župan sejo občinskega sveta, ki se bo vršila ob 18 v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so predvsem poročila posameznih odsekov, ki obsegajo skupaj 128 točk.

m Enoten kruh so sprejeli Mariborčani brez godrnjanja. Jako radovedni so bili Mariborčani za enoten kruh, katerega so dale pekarne včeraj zjutraj v promet. Posiljali so po ta kruh celo takšni, ki ga drugače ne kupujejo, tako da so imeli v pekarnah veliko posla z odjemalci. Z enotnim kruhom so Mariborčani kar zadovoljni, sicer ne glede cene, ker je dražji kakor prejšnji polbeli, zato pa je kakovostno boljši ter je še precej bel. Manj zanimanja je bilo za nove žemlje, ki so sicer večje od prejšnjih, zato pa stane vsaka dinar. Ljudje se bodo z novimi razmerami sprijaznili, samo da bo kruha dovolj.

m Fantovski odsek Maribor I. ima danes ob 20 svoj VII. redni občni zbor. Udeležba za redne člane obvezna, starešine in podporni člani vljudno vabljene.

m Ubelegla jetnika je skrivala. Iz mariborske jetnišnice je pobegnil Karel Robar ter se skrivaj v gozdu nad vojaškim streliščem. Tam je naletel

Članice dekliških krožkov v sprevodu v Zvezdi med špalirjem narodnih noš

nikov trg 2, Kokalj Matilda roj. Zazzula, 87 let, vdova učitelja, Beethovnova ul. 14, Fladung Ema, roj. Alpi, 79 let, zasebnica, Puharjeva ul. 5, Vrečko Jakob, 70 let, inspektor Pošne hranilnice, Vidovdanska c. 9, Levičnik Josipina roj. Cuderman, 84 let, zasebnica, Sv. Petra c. 43, Stard Barbara roj. Okorn, 85 let, vdova paznika, Galjeva 49, Janežič Ana roj. Devanger, 61 let, žena čevljarja, Vidovdanska c. 9, Kelher Jakob, 87 let, mizar, Vidovdanska c. 9. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Bohinc Antonija, 4 leta, Javornik 176 pri Jesenicah, Intihar Anton, 22 let, sin posestnika, Bukovca 1, obč. Vel. Lašče, Plantan Ivan, 57 let, ključavničarski mojster, Vavta vas 3, pri Novem mestu, Gril Irena, 9 let, hči žel. uradnika, Kladezna ul. 18, Štrukelj Marija, 21/2 meseca, hči zvačnika drž. žel., Borovnica 15, Srečko Albert, 33 let, slepec, Stara Loka 25, Resnik Jože, 37 let, pismonoša, Vodovodna c. 70, Vrančič Karol, 52 let, uradnik v p., Trnovski pristan 40, Hvala Karol, 1 leto, Trlič, Planeček Marija, 75 let, vdova učitelja, Tabor 5, Hočevar Jože, 21 let, bajtar, Poniške 9.

I Izgubljeni so bili včeraj zjutraj v frančiškanski cerkvi trije poročni prstani, ki so bili v majhni, temnordči škafliči. Oseba, ki jih je našla, se le po naprosu, da izroči škafličo s prstani cerkveniku v frančiškanski cerkvi.

I Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti na Christoflovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska c. 15, se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne.

I Šolske potrebščine pri H. Ničman, Kopitarjeva 2.

Loč pri Šmartnem v Rožni dolini in 69 letni Binder Alojzij, cinkarški predelavec. Naj jim sveti večna luč!

c Na tisoče ljudstva je obiskalo v nedeljo romarsko cerkev v Petrovčah in se poklonilo Materi božji. V današnjih resnih časih išče naš narod uteh v molitvi pri Mariji. Pravijo, da ni bilo nobeno leto po vojni v Petrovčah toliko ljudstva, kakor preteklo nedeljo.

c Železniška nesreča v Šmartnem ob Paki. O železniški nesreči na križišču v Šmartnem ob Paki, smo poročali že v včerajšnji številki »Slovenskega doma«. Savinjski večerni vlak je zajel voz in 35 letnega posestnika Pokleka Ivana iz Vel. vrha pri St. Andražu, ki je peljal s konjem pivo, kozarce in steklenice na goro Oljko. Lokomotiva je zadela v zadnji del voza, ga prevrnila in vlekla nekaj metrov po progi. Zadnja kolesa je lokomotiva popolnoma zdrobila. Potniki so se precej vznemirili in izstopili iz vlaka, ki se je ustavil. Pokleka je ležal 8 metrov ob progi s prebito lobanjo dočim se konju ni ničesar zgodilo in je stal mirno blizu proge s prednjim delom voza, zaboji piva, kozarci in steklenice pa so ležali razbiti na progi. H Pokleki je takoj prihitel duhovnik, gosp. Božič Darko, nakar so poklicali telefonično avtomobil iz Šostanja in Pokleka odpeljali v celjsko bolnišnico. V nedeljo je bil Pokleka v nezavesti, včeraj pa se mu je stanje nekoliko izboljšalo, vendar je njegovo življenje še vedno v resni nevarnosti.

— Bolne ženske si izpraznijo čreva z uporabo naravne »Franz-Josef« grenke vode brez ovir in težav.

Reg. S. št. 15155/33.

Sprejem visokošolcev v študentski dom kralja Aleksandra I. v Belgradu

V Študentski dom kralja Aleksandra I. v Belgradu se sprejme 474 dijakov belgrajskega vseučilišča, v prvi vrsti odličnih in prav dobrih.

V Domu dobivajo dijaki: stanovanje (po dva v sobi), kurjavo, razsvetljavo, postrežbo, pranje perila, kopalnico, zdravniški pregled in zdravniško pomoč in hrano (zajtrk, obed in večerjo).

Za vzdrževanje v Domu plačujejo dijaki mesečno z ozirom na neposredne davke, ki ga plačajo starši in dijaki, redniki ali masa, in sicer:

pri letnem davku do 1000 din mesečno 600 din, od 1000 do 4000 din mesečno 600 din, nad 4000 din mesečno 840 din.

Mesečina se vplačuje vnaprej, najkasneje do 10. v vsakem mesecu.

Dijak, ki hoče biti sprejet v Dom, mora izpolniti predpisano prijavnico, ki se po 1 din dobiva v blagajni Doma. Prijavnice se zahtevajo lahko tudi po pošti; takrat se mora za prijavnico poslati pošto znamko za 1 din in priložiti znamko za 1.50 din za odgovor. Vsak prijavelec mora natančno izpolniti vse rubrike v prijavi, v rubriki o šolskem uspehu mora navesti vse opravljene izpite z ocenami. Nepopolne prijavnice se ne bodo upoštevale. Dijaki, ki so bili že v preteklem poletnem semestru na belgrajski univerzi, ne dodajajo nobenih prilog; dijaki pa, ki prihajajo z drugih vseučilišč, morajo priložiti prijavnici v navadnem (neoverlojenem) prepisu potrdilo davčne oblasti in potrdilo o opravljenih izpitih; originalne predlože pri vselitvi v Dom. Doprženi maturanti prilože prijavnici v navadnem prepisu potrdilo davčne uprave in spričevalo o višjem tečajnem izpitu.

Prijavnice naj se pošljejo najkasneje do 23. septembra 1940 zaključno na upravo Študentskega doma kralja Aleksandra I. (Belgrad, Ulica kralja Aleksandra 75). Kasneje prispele prijavnice se ne bodo upoštevale. Vsak prijavelec naj s prijavnico pošlje dopisnico s svojim naslovom, po kateri se do 1. oktobra 1940 obvesti, ali je sprejet ali ne.

Sprejeti dijaki se vseljujejo v Dom 14., 15. in 16. oktobra od 8—12 in od 15—18, to pa: 14. oktobra študenti tehnike, 15. oktobra študenti vseh drugih fakultet, ki se vpisujejo v tretji ali višji semester, in 16. oktobra študenti vseh fakultet, razen tehniške, ki se vpisujejo v prvi semester. Pri vseljevanju mora predati vsak dijak po dve fotografiji, veliki 7 krat 10 cm, pri biagajni vplačati kaveljo 100 din, kupiti Pravilnik in Hišni red Doma (4 din) ter se podvrežiti v Domu zdravniškemu pregledu. Prehranjevanje v Domu se začne 17. oktobra 1940.

Kadar se vseljuje, mora dijak plačati vzdrževalnino za čas od 17. oktobra do 10. novembra. Potem se plačuje vzdrževalnina za čas od 11. v mesecu do 10. prihodnjega meseca, in sicer vedno vnaprej v času od 1. do 10. v mesecu.

Med šolskim letom gre dijak lahko na dopust, če to prej prijavi upravniku Doma. Za čas dopusta se vzdrževalnina ne vrača, razen o božičnih, velikonočnih in semestralnih počitnicah, ko na vseučilišču ni predavanja; takrat se vrača dnevno po 12 din, največ za 20, najmanj za 10 dni.

Dijaki, ki se sprejmejo v Dom, morajo prineseti s seboj svoje telesno perilo in brisače; posteljnino in rihe dobe v Domu.

Celjske novice

c Pasji kontumac v Savinjski dolini. Okrajno načelstvo v Celju je izdalo vsem občinam in orožniškim postajam razglas, s katerim opozarja na steklino v Savinjski dolini. Pasji kontumac se mora uveljaviti na območju občin Braslovče, Gomilsko, Petrovče, Polzela, St. Jurij ob Taboru, Sv. Peter v Sav. dolini, na Vrnskem in v Zalcu. Vsako poškodbo oseb ali živali po psih ali mačkah je takoj treba sporočiti občini ali okrajnemu načelstvu. Vse občine naj nadzorujejo pasje katastre.

c Vpisovanje v gostilničarsko strokovno nadaljevalno šolo v Celju v petek, dne 13. sept. od 2. do 3. popoldne na deški meščanski šoli. Vsakdo naj prinese s seboj tudi učne pogodbe.

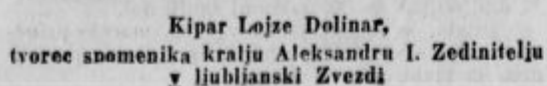
c t Schittanz Josip. Pljučnici je podlegel v Celju hivi celjski trgovec Schittanz Josip, rod. 18. 1. 1871, v Celju v petek, dne 13. sept. ob 5 popoldne na mestnem pokopališču. Naj v miru počiva!

c Novi grobovi: Na Okopih v Celju je umrla 75 letna zasebnica Kolarič Ana, v Vodnikovi ul. 8 27 letni kleparski pomočnik Jeromelj Ivan, v celjski bolnišnici pa sta zatisnila trudne oči 71 letni posestnik Kranjc Martin iz

Razstava slik na velesejmu

Slikarji. Od impresionistov razstavlja Rihard Jakopič. Kakor orjaški fragment si najdejo njegova dela pot do srca gledalcev. Starejša dela polna zanosa in vere v moč, mlajša vsa čustvena, intimna in morda nekoliko nuračna. Vse skupaj pa nesmrtna pesem slovenski knjiži, polju, oblakom, drevu, človeku, pesem, ki jo je v toliki jasnosti dojel pri nas morda le še I. Grohar. Najmočnejša na razstavi je skoraj to pot poimpressionistična generacija, kar je značilno za umetniški inventar »Salona Kose, in razumljivo dejstvo zvezano s konzumom naše umetnosti. Zastopajo jo Anica Zupane-Sodnikova z lepim »Pismom« in »Tihožitjem«, Ivan Vavpotič z virtuelnoz naslikanim »Tihožitjem«, »Iz Stepanje vasic itd., delo, ki ga mavrične barve in eleganca potisnejo nekam daleč od kvalitete njegovih starejših del. Saša Šantel z zbirko krajin, solidnih v koncepciji in izvršitvi. Dalje razstavlja skupino olj H. Smrekar, dela, ki so polna sodobne problematike, neke na robu sveta karikature, vendar vsa mračna in temna, kakršen je pač današnji čas. F. Klemenčič si je našel solidno tehniko za doseg popularnosti, ravno tako tudi M. Koželj, ki pa je vendar kvalitetno na nižji stopnji. V solidnega kolorista dobre kvalitete se razvija M. Gaspary. Snov, vzeta iz našega okolja z značilno čustveno primesjo, napravlja njegova dela popular-

Planinski vestnik je znan po svojih lepih pri-
togh naših gora in gorskih razpoloženj, ki jih
uredništvo pošiljaajo v objavo slovenski fotografski
amaterji — ljubitelji planin. Že pred leti je ured-
ništvo prišlo na lepo misel, da bi te slike, izdane
v lepi monumentalni obliki, pomenile lepo slovensko
knjigo, ki bi jo ljubitelji planin radi imeli v
svoji ročni knjižnici oziroma v svojih kabinetih in
na mizah svojih delavnic. Tako je pred leti izšla
prva knjiga reprodukcij najlepših planinskih foto-
grafij v zbirki Iz naših gora. Sedaj pa je iz-
šel drugi zvezek pod istim naslovom. Kakor smo
že pri prvem delu poudarili vse vrednosti tak-
kega zbornika tako s propagandnega, planinskega
in umetnostnega pogleda, tako tudi pri tem drug-
em zvezku moramo poudariti lep estetski izbor
planinskih razpoloženj ter lepo ureditev teh po-
dob. Zbirko uvaja lepa barvna reprodukcija Zol-
sove zvončnice, takoj nato pa lep cvet Daphne
Blagajane. Nato pa se vrste razpoloženja iz pod-
božij naših planin, naših manjših hribov in vi-
sokih gora, iz življenja na njih, podobe naših
kmečkih koč, planinskih živali, gorskih cvetov,
vremenskih spreminjav, ki dajo fotografijam lepe
razpoloženske ubranosti itd. Knjiga nima name-
na forsirati plezalstva in rekorderstva, temveč
samo kazati lepoto slovenske pokrajine, pode-
želja, gorskih predelov iz vseh naših krajev, ne
samo visokih gorenjskih planin, temveč tudi Po-
horja, Dolenjske in ljubljanske okolice. Najne-
znatnejši cvet in senca privabita ljubitelju po-
krajine in fotografij prelep odsek slovenske zem-
lje in njene barve — in ta zvezek teh podob kaže
lepoto, ki jo uživa izletnik, pravi izletnik, ljubi-
telj pokrajine, in podoba, kakršno je vjel na plo-
ščo v svojem srečnem trenutku in estetski zado-
voljivosti naših najboljših planinskih fotografov
(Skerlep, Ravnik, Brilej, Lipovšek, Smolej, Fre-
lih, Krašovec itd.) — lep zbornik slovenske po-
krajinske podobe — je zbranih v teh podobah

Dr. S. Mikuž.

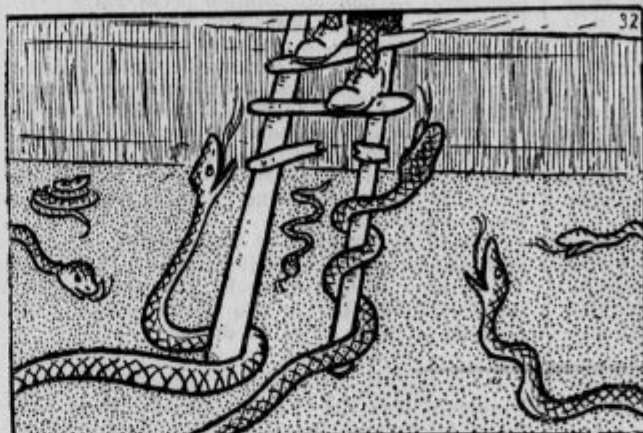
Karikature P. Gospodnetiča. V istem paviljonu, kjer je urejena likovna razstava, je zbral zbirko karikatur mladi Dalmatince P. Gospodnetiča. Snovno se nanašajo večinoma na znanejšje postavbe ljubljanskega javnega in kulturnega življenja. Značilnost njegovega dela počiva predvsem na zunanjji doganosti in spretnosti, kar izhaja iz naravnega daru mladega risarja in bi bilo škoda mu ne dati možnost nadaljnjega razvoja. Občinstvo si znane pojave z ljubljanskih ulic s pridom ogleduje, ter pomeni s tega stališa razstava gotovo uspeh.

Pravi ljubitelj narave, kakor tudi ljubitelj umetniških fotografij, bo segel po tem zborniku, ki ga je založilo Slovensko planinsko društvo. Zeleli bi, da društvo izda vsako leto tak lep zvezek, ter ga pošlje tudi v tujino, kajti taka knjiga, ki ni kričeča in nasilna, temveč ji prihaja iz srca in resničnega občutka, mora najti tudi sorodno uglaseno srce ter ga privabliti v to kraljestvo lepote, kakor jo predstavlja slovenska zemlja. Id

Srbsko planinsko društvo je izdalo za leto 1940. svoj almanah pod naslovom »Naše planine«. Je to zbornik na 70 straneh, v katerem so opisane srbske planine, pota na nje ter oskrba, kakor tudi ves razvoj srbskega planinstva. Seveda so članki tudi bogato okrašeni s fotografijami ter tako n. pr. Slovencem morejo dati v besedi in sliki pogled v lepoto srbske zemlje ter v ureditve turško-prometnih zadev. Eden glavnih srbskih početnikov planinskega organiziranega dela inž. Stefanović je za uvod napisal članek o razvoju planinske ideje in organizacije pri Srbih. Pozno — šele v našem stoletju po l. 1901. — so se začeli prvi srbski ljudje zanimati za hribolastvo, po pojmi pa je planinska organizacija stopila v novo razvojno fazo ter je sedaj že na precejšnji višini. Nikakor se sicer še ne morejo primerjati z našo slovensko, so pa bili na najlepši poti, da tudi svoje gore preprežejo s planinskimi poti in oskrbovališči, kar je prvi pogoj planinskega razmaha. Naslednji članki so še: Spomini na staro Avalo (ker je bila do pred leti stara razvalina gradu in planinska koča (Dr. Ristić). Pot »Preko Karadvice« opisuje M. Jovanović. Od Ljubotena na Korab pa Dr. Kostić; Durmitor, Bioč, Maglić je naslov opisu najvišjih srbskih gora in ga je pripeševal B. Cerović. Okno in kapniki v soteski Bukovske Reke opisuje M. Milošević, planinska visoka jezera med njimi durmitorsko Crno jezero, pa V. Limić. Rudnik predstavi B. Dimitrijević, Prokletije B. Cerović. Ovršarsko kablarstvo sotesko Dr. B. Milovanović, Gornis L. Djenić. Homoljsko višino pa Mil. Milošević. To so članki, ki spremljajo v tem srbskem planinskem almanahu za l. 1940. Članke o najzavežnejših gorskih in višinskih predelih, ki naj privlačijo tudi tujega planince, da se naužije v njih lepote, ki jih nudi v obilni meri srbski del države. Na zadnjih straneh so opisane tudi proge in pota ter preskrba teh planinskih tur, kar je zelo praktično in bo vsakemu, ki se zanima za te kraje, prišlo prav. Naslovna slika kaže Durmitorsko pogorje kjer se je začelo razvijati planinsko gorsko življenje. Id.

Narodopisni kongres v Rimu. »Comitato Nazionale del le Arti e Tradizioni Popolari« v Rimu je sklical v dneih od 8.—12. septembra svoj četrti kongres. Delo na tem narodopisnem kongresu je razdeljeno na več odsekov. I. odsek bo razpravjal oz. razpravlja o italijanskem življenju in ljudskem izročilu v zvezi s sredozemskimi deželami. II. odsek o italijanskih ljudskih običajih, ljudskem vremenoslovju, starih bajkah, praznovanju in verskih praznikih v obmoirskih krajih. III. odsek o pravnem izročilu o morju. IV. odsek o ljudski literaturi: pesmih, pripovedkah, pravljicah in pregovorih, o igrah, muziki in narodnih plesih. Na tem odseku je napovedan govor tudi narodopisca **Milka Ukmarija** o naši narodni pesmi Lepa Vida ter njeni sredozemski provenienci in problematiki. V. odsek govori o italijanski ljudski umetnosti, o umetnosti, tehniki in stanovskih izročilih mornarjev in ribičev, o gradnji, okrasih in imenoslovju ladij v italijanskih izročilih. VI. odsek o italijanski govoricí v Sredozemlju. VII. o podeželski sredozemski arhitekturi. Kakor vidimo, se Italijani zelo zanimajo za svoja narodopisna vprašanja ter jih rešujejo na znanstveni način. Tudi pri nas bi bilo treba že zdavnaj etnografijo in narodopisje postaviti na trdnješe znanstvene temelje.

Mihčeve čudovite dogodivščine

(32) V odprtino je držala lestva. Mihec je torej stopil na lestvo in začel plezati navzdol. Sikanje pod njim je postajalo vedno hujše in živahnije. Mihec pa je kar stopal vedno globlje, šele na zadnjem klinu lestve je opazil, da na dnu tega brloga kar mrgoli velikih nevarnih kač.

Š P O R T

Lahkoatleti*, nogometaši, plavalci, motoristi, tenisačrki, vsi so bili na delu zadnje nedelje, ki je bila zopet zelo bogata na različnih športnih prireditvah. Dopoldne so se vrnili domov naši vrli kolesarji, ki so dosegli tako odlične rezultate v devdesetih kolesarski dirki okrog Srbije in o čemur smo točno poročali v našem listu. Zmagovalce je ljubljansko športno občestvo navdušeno sprejelo ter jih pospremil o k »Levu«, kjer so imeli kosilo. Se boli navdušeni so pa bili ljubljanci nad množestvilnimi in dragocenimi darili, med katerimi je bil najkrasnejši zlat pokal, katerega je prejel prvi zmagovalec Peternejl od Nj. Vel. kralja Petra II.

Nogometašem je okroglo usnje prineslo takale uspehe:

Slovenska nogometna liga:
 Železničar:Mars 3:2 (3:2).
 ISSK Maribor:SK Kranj 1:1 (1:1).
 Amater:SK Ljubljana 3:2 (0:0).
 Bratstvo:Olimp 4:1.

Tabela v slovenski ligi:						
Bratstvo	2	2	0	0	7 : 3	4
Amater	2	2	0	0	5 : 3	4
Kranj	2	1	1	0	3 : 2	3
Ljubljana	2	1	0	1	6 : 3	2
Železničar	2	1	0	1	4 : 4	2
Maribor	2	0	1	1	1 : 5	1
Mare	2	0	0	2	4 : 6	0
Olimp	2	0	0	2	2 : 6	0

Hašk:Gradjanski 1:1 (1:0).
Hajduk:Železničar 3:1 (3:1).
Concordia:Slavija 1:1 (1:0).
Bačka:Sask 2:0 (1:0).

Srbska liga:
Jugoslavija (Jabuka):Jedinstvo 4:1 (1:1)
Vojvodina:Bask 5:8 (2:).
Gradjanski:Jugoslavija (B) 1:0 (1:0).
Bata:BSK 1: 0(0:0).
Slavija:ZAK 3:3 (3:1).

V Segedinu so se naši plavalci odlično držali, saj so napram izbornim madžarskim plavcem dosegli v plavanju neodločen rezultat, v vaterpolu pa so Madžari prav tesno premagali naše reprezentante, ki niso bili kompletni. Rezultati so naslednji:

100 m hrbtno: 1. Ciganović (J) 1:12.4, 2. Kovacs (M) 1:14.6.

400 m prosto: 1. Tatos (M) 4:55, 2. Žižek (J) 5:09.6.

100 m prosto: 1. Elemeri (M) 1:00.2, 2. Pelhan (J) 1:03.

200 m prsno: 1. Cerer (J) 2:45.8 (nov jugoslovanski rekord), 2. Fabiani (M) 2:52.2.

4 krat 200 m: 1. Madžarska 9:22, 2. Jugoslavija (Curtini, Pelhan, Balla, Žižek) 10:02.

3 krat 100 m mešano: 1. Jugoslavija (Ciganović, Cerer, Deřilips) (nov jugoslovanski rekord), 2. Madžarska (Galambos, Fabian, Elemeri) 3:13.8.

Stanje točk: Jugoslavija 18, Madžarska 22.

Double Mitic-Mayr : Szigeti-Stolz 5 : 7, 6 : 3,
6 : 8, 6 : 4, 6 : 3.
Punčec-Pallada : Asboth-Gabori 4 : 6, 6 : 3,
6 : 8, 6 : 4.
Single Petery : Mayr 6 : 4, 6 : 1, 6 : 3.
Punčec : Asboth 6 : 4, 1 : 6, 1 : 1, nakar je
bila pri tom stanju igra prekinjena, ker Punčec ni
hotel igrati dalje in je zato pripadla Madžarom.

V finalni igri za teniško prvenstvo je **Baranović** premagal **Smerduja** 6 : 2, 6 : 3, 6 : 0. Rezultat četifinalne tekme **Parin** / **Radisavljevićeva** 6 : 3, 6 : 4. **Pollinalne**: **Mitićeva-Parinova** 6 : 2, 6 : 3. **Finalne** ga. **Mayer-Semečeva** : **Mitićeva** 6 : 3, 6 : 2. **Juniyorji pollinalne**: **Lukman** : **Hrvat** 6 : 1, 6 : 0. **Milavec** : **Geduldig** 6 : 2, 3 : 6, 6 : 3. **Perleš** : **Djordjević** 6 : 1, 7 : 5. **Pollinalne tekem**: **Svejić** : **Tončić** 6 : 1, 5 : 7 : 5. **Dr. Smerdu** : **Lukman** 6 : 1, 6 : 3. **Korenčan** : **Vladislavljević** 6 : 4, 6 : 1. **Pari gospodje**: **Smerdu Boris** - **Bogdanović** : **Petrović-Cvetanović** 6 : 1, 6 : 1. **Weitner-Cvejić** : **Tončić-Korenčan** 6 : 3, 0 : 6, 6 : 3. **Bojović-Mogin** : **Radović-Berta** 6 : 0, 6 : 8, 6 : 4.

Dame in gospodje meša-o: Mitičeva-Bogdanovič : Živanovičeva-dr. Ivkovič 6 : 0 6 : 2 Jovanovič-Radovanovič : Parin-Konjovič 6 : 4, 7 : 5 Polfinale Mitičeva-Bogdanovič gc. Mayr-Sernečeva-Boris Smerdu 0 : 6, 6 : 3.

Dvoboj Hrvatska : Srbija 116 : 86

V nadaljevanju atletskega dvoboja med reprezentancama Hrvaške in Srbije so bili doseženi naslednji rezultati:

100 m: Stefanović (Srbija) 11.4 sek.; 2. Dimi-
trijević (Sr) 11.4. 3. Tauber (Hr) 11.5. 4. Urbič
(Hrvatska).

Kopje: 1. Jandrič (Hr) 50.10 m. 2. Smejda (Sr) 49.83 m. 3. Jano (Sr) 47.18 m. 4. Urilič (Hr) 46.77 m.

400 m zapreke: 1. Rozenberg (Hr) 60.3. 2. Čatiš (Sr) 62.2. 3. Klein (Hr) 62.4. 4. Jovič (Sr).
Troskok: 1. Vučević (Sr) 13.03. 2. Gal (Hr) 13.91. 3. Šimunović (Hr) 13.34. 4. Lazarevič (Sr) 13.20.

Štafeta 4 krat 100: 1. Hrvatska, 45.5. Srbi so že pri prvi predaji zgubili palico in nato niso teka nadaljevali.

Tek na 400 m: Despot (H) 51, Srakar (H) 52,2, Catič (Sr) 54, Kling (Sr).

1500 m: Kotnik (H) 4.03, Flass (H) 4.03, Fišbah (Sr) 4.17, Banič (Sr).

Medklubski meeting v Mariboru

Nov Stepišnikov rekord v metu kladiva

Skok v višino: 1. Milanovič (Il.) 175, 2. Zorko (Žel.) 170, 3. dr. Časny (Pl.) 165 cm.

Tek na 800 m: 1. Oberšek (Il.) 2:00.6, 2. Goršek (SK Celje) 2:00.8, 3. Smiderer (SK Rapid) 2:08.5

Met kladiva: 1. Inž. Stepišnik (Il.) 52.28 (nov državni rekord), 2. Gujznik (žel.) 42.30, 3. Smerdel (Maraton, Maribor) 32.15.

Tek na 100 m: 1. Zorko (Zel.) 11.4, 2. Taček (Celje) 11.9, 3. Kolenc (IL) 11.9.

17. 2. Zupan (Bratstvo) 17:04.4, 3. Glonar (Ilirija) 17:16.2 min.

Met kroglice: 1. Inž. Stepišnik: (Ilirija) 12.45, 2. Jeglič (Pl.) 11.59, 3. Gužnik (Maraton) 11.13 m.

Stafeta 4 × 100 m: 1. Železničar 47.2, 2. kombinacija Ilirija-Planina, Lj. 47.6, 3. Celje 47.9.

Met diska: 1. Inž. Stepišnik (Ilirija) 38.45, 2. Lužnik (Maraton) 35.89, 3. Ječlič (Platina) 35.06.

Skok v daljavo: 1. Zorko (Železničar) 6.25, 2. dr. Časny (Pl.) 6.04, 3. Nabernik (Il.) 6.

Table tenis turnir v Celju
Celje, 9. septembra 1940.

Celje, 9. septembra 1940.

Pod okriljem t. t. sekcije S. K. Celja je bil včeraj table-tenis turnir za prvenstvo Celja in Savinjske doline, pri katerem so sodelovali naši najodličnejši igralci, tako Slovenci, kakor tudi Hrvati.

Rezultati turnirja so naslednji: **Moštva: 1. kolos:** Bratstvo III. : Mura 3 : 2. Celje III. : Bratstvo III. 3:0, Planina, Mladika I. 0 : 3, Ferraria : Mladika II. 0 : 3, 0. Celje I. : Celje II. 1 : 3, Bratstvo : Jugoslavija 3 : 2. II. kolos: Hermes : Bratstvo II. 3 : 0, Celje III. : Mladika I. 1 : 3, Ferraria : Celje II. 3 : 1, Bratstvo I. : Hask 3 : 0. III. kolos: Hermes : Mladika I. 1 : 3, Ferraria : Hask 0 : 3, **Finale:** Hask : Mladika 3 : 0. Za vstop v finale single so se borili: Marinko: Krečič 2:0 Merksamer: Krečič 2 : 1, Belak : Črnič 0:2 (gladec zmago Črniča proti Belaku lahko razlagamo s tem, ker je bil Belak nerazpoložen). Dolinar 2: Stronik A. 2:0. — **Kvart finale:** Marinko : Dolinar 2:3. Ob igralca sta se odlikovala s izredno brzinjo in čvrsto obravosom Črnič: Merksamer 3:1, Dolinar : Črnič 3:0 (!!!). Marinko : Merksamer 3:1, Marinko : Črnič 0:2. Tu se je Marinko, ker ni imel svojega loparja, udal. Dolinar: Merksamer 3:0. S tem je postal Dolinar prvak Celja in Savinjske doline in je osvojil lep prehodni pokal. Prav tako je moštvo Haška za prvo mesto dobilo pokal in s tem slavilo dvojno zmago.

Sovjetiji primanjkuje železnih cest

V Andrejevi dvorani moskovskega Kremļa, torej v dvorani nekdanjih ruskih carjev, sedi na trpanih tisoč mož v sivih plaščih, z rdečimi traki obrobjenimi čepicami v rokah. Na odru so zavzeli mesta Stalin, Kaganovič, Zdanov in en zastopnik generalnega štaba. Stalin govori pred mikrofonom. V suhoparnih, odsekanih besedah se obrača na tisoč mož doli v dvorani in na sto tisoč njihovih sodelavcev; o njihovem delu jim govori, o težavah, uspehih in naporih, ki jih narod pričakuje od njih. Govori o lokomotivah, o dvotirni železnici, o ne- točnostih v voznem redu in pri gradnji vagonov, kajti možje v sivih plaščih in modrordečih kapah so železničarji in politični odbor komunistične stranke je smatral za potrebno, da jih je treba priganjati in opominjati, kajti vprašanje sovjetskih železnic je prej ko slej najbolj pereče vprašanje državne uprave.

O nobeni državi na svetu ni tako nasprotujočih si poročil, kakor o Sovjetiji, nobene države na svetu tako ne grde in tako ne hvalijo, kot njo. Toda najvidnejši Stalinovi služabniki v Kremlju priznavajo, da je promet te velikanske države zanič in da je to eno najtežjih vprašanj, ki jih je treba kako rešiti. Ze leta in leta delajo na tem, več let že govorijo o zgraditvi železniškega omrežja, toda tudi v letu 1940, na koncu druge petletke, je ta nesreča prav tako velika, kot je bila na kraju komunistične revolucije.

Na želo prometa je zopet postavljen Kaganovič, Stalinov zet, »železni ljudski komisar« imenovan. Na njegovo pobudo so sklicali železničarski kongres v Andrejevi dvorani, kjer je dobilo tisoč vlakovodij, premikačev, postajenadelnikov in železniških čuvajev od Stalina Leninov red zaradi zvestega službovanja. Toda način priganjanja k delu z odlikovanji in javnimi zborovanji nižkega stanja sovjetskih železnih cest prav nič ne spremeni.

Vprašanje sovjetskih železnic je dvojne narave. Prvič je železniško omrežje odločno premajhno in je kakor z gospodarskega, tako z vojaškega vidika neobhodno potrebno povečati ga. Drugič so prometna sredstva in ves način, kako se promet vrši, vse kaj drugega kot brez napak: zanemarjanje tehničnih naprav, stalno spreminjanje in zmešnjave pri voznem redu, prometne nesreče zaradi nepazljivosti so na dnevnem redu. Mrtvičnost ruskega mušika je še vedno v kosteh na moderno tehniko neprivaženega sovjetskega učena. Moskva še ni nič ni poskušala spremeniti način vzgoje k vzburjanju ljubezni do dela z disciplinskimi kaznimi, izgnanstvi, stahanoviščino, odlikovanji, silo, s procesi zaradi sabotaže, s slaščicami in bičem. Uspehi so tu, toda Stalin v svojem govoru sam priznava, da niso taki, kot bi morali biti.

Drugo vprašanje pa je še strašnejše. Tu tudi govori, zborovanja, odlikovanja in kazni nič ne zaležejo. Leta 1914 je bilo celo železniško omrežje velikanske ruske površine samo 70.000 km dolgo. Izredno malo je za tako razsežno državo, da je imela samo eno veliko prometno želo, železnico preko Sibirije, in le kakega pol ducata velikih železniških prog v evropski Rusiji. Vojna, revolucija, državljanska vojna so še to število zmanjšale; leta 1923 so lahko uporabljali le kakih 40.000 kilometrov železnic; mnogo mostov, kolodvorov in vagonov je bilo porušeni. Velika skrb Moskve je bila, to zopet popraviti; takratnemu državnemu predsedniku Rykovu se je posrečilo povišati železniško omrežje do leta 1928 zopet na 70.000 km.

Prišla je prva petletka. Začela se je industrializacija dežele, Moskva je hitro naraščala, nastala so nova mesta v Uralu, vzgajali so rdečo armado in vse je vpilo, da se morajo tudi prometna sredstva sporedno s tem povečati. Do konca prve petletke so predvidevali 14.000 km novih železniških prog, kar se pri tako velikanski državi že itak malo pozna.

Ko je petletka pretekla, so narasle železnice le za 7000 km, torej ravno za polovico manj, kot je bilo določeno. Zaman so v časopisju vsak dan napadali delavce in inženire, zaman so dnevno objavljali številke, odstotke, izdelke tovarn za vagonne: načrta niso dosegli.

Sledila je druga petletka leta 1933. Manjkajočih 7000 km iz prejšnje petletke je bilo treba po novem načrtu nadoknaditi, 5000 km preusmeriti na električni pogon, na deset tisoč kilometrskem pasu prekosibirske železnice položiti še en tir, da bo proga dvotirna, in končno postaviti novih 14.000 kilometrov. Nastala je prava kilometerska vročica. Kolone priganjačev so imele z ognjevitimi uvod-

niki v časopisju, z govori strankinih tajnikov pravo tekmo s časom. V delavnicah državnih železnic so delali na tri šhte. Vojaki in politični kaznjenci so vozili pesek, nosili železniške tramove...

Do leta 1937 je bilo dovršenih zopet kakih 8000 kilometrov, tako da je bilo vsega v prometu 85.000 kilometrov. Časopisje poroča, da je danes v Sovjetiji v prometu vsega okoli 90.000 km obsegajoča železniška mreža. V Uralu in na Kavkazu so proge že nekoliko elektrizirane, prekosibirska železnica pa še danes ni vsa dvotirna. Če so početvorili izdelovanje lokomotiv, še niso odpomagali obupnemu pomanjkanju vagonov. Moskva je sedaj križišče 12 železniških prog, na deželi, zlasti v Ukrajini in Sibiriji, je pomanjkanje železnic skoraj neznosno.

Borba za železno cesto se bo morala v Sovjetiji krčevito nadaljevati. In še bodo delili odlikovanja, še bodo rabili stahanovce, da bodo izdelovali nenaravno hitro slabe izdelke in se v petih letih uničili, še bodo pisali ognjevite članke, še izrekli ostre kazni, še bodo padale slaščice in bič, dokler se ne bo poživilo bolno dete sovjetskega, toliko hvaljenega gospodarstva.

Da bomo videli, kako nesorazmerna je dolžina sovjetskih železnic če jo primerjamo z drugimi državami, si ogledimo naslednje številke: evropski del Sovjetije meri 4.582.350 kvadr. km; Belgija ima 30.444 kvadr. km in je približno 150 krat manjša od Sovjetije. Ze leta 1930, torej pred desetimi leti, je bilo v Belgiji 11.093 km železnic. V velikostnem sorazmerju z Belgijo bi morala imeti Sovjetija vsaj 1.640.000 km železnic, ima pa jih danes po sovjetskih uradnih podatkih 90.000 km. Tudi če vzamemo v poštev gostoto prebivalstva in vse mogoče druge okolnosti, ki so v prid Sovjetiji, je dolžina toliko hvaljene sovjetske železne ceste še vendar osuplo majhna.

Kremenjak kot gnojilo

Kitajski kmetje prinašajo v nasade buč, kumar in opija kot jajce velike kremenjake iz rek in jih polagajo na njive, da bi pospešili rast in zorenje sadežev. Ko so kmete spraševali, v čem prav za prav vidijo korist tega kamenja, so jim odvrnili, da kremenjak zadržuje in hrani v sebi sončno toploto, ki učinkuje na rastline še ponoči, tako da tudi takrat rastejo, v kolikor je to odvisno od toplote. Drugi menijo, da kamenje zadržuje vlago v zemlji, ker jo ovira pri izhlapevanju. Kremenice vsako leto izmenjajo, ker po tem času »svojo vlago zgubijo«.

V neki drugi kitajski pokrajini oblagajo s kamenjem razsežna melonska polja, ker, tako pravijo kmetje, kamenje ščiti rastline pred pripekajočimi sončnimi žarki in jih varuje pred poplavi, kadar se utrgajo oblaki. Ob rekah in v kamnolomih so številne luknje, iz katerih ljudstvo že stoletja odnaša kamenje na njive. V okolici pride-lani sadeži res dobro uspevajo. Melone dosežejo 50 centimetrov v premeru, imajo slastno rdečo meso in so po prijetnem okusu daleč okrog znane ter zaželjene. Kremenjak ima neko posebno lastnost, da zbira sončno toploto in drži vlago v zemlji. Pri veliki vročini vsrka kamen več gorkote kot zemlja sama. Ko sončna toplota poneha, začne kamen oddajati zemlji pridržano toploto. Tako na eni strani prerečuje preveliko pripekanje sončnih žarkov, na drugi strani pa toploto časovno koristneje porazdeli. Kremenjak tudi zadržuje preveliko izhlapevanje v zemlji nahajajoče se vlage. Tako so zaščitene rastline s kamni pred sončnim pripekanjem, četudi le samo posredno z zadržavanjem vlage.

Okrog borbe za pomorsko pot v Indijo. Na sliki je angleško pristanišče Port Said in vhod v Sueški prekop. To pristanišče so Italijani že večkrat bombardirali.

Zelena Siegridova črta in zanimivi hlebčki

V teku sedanje vojne časniki mnogo pišejo, še bolj pa govorijo ljudje o raznih strašnih iznajdbah, s katerimi se narodi bore in ki nekatere baje še drže skrite, da jih uporabijo v skrajnem primeru. V resnici se sedanja vojna poslužuje strašnejših in tehnično bolj dovršenih sredstev, kakor prejšnja, dasi tudi prejšnja ni bila v tem oziru prav nič nedolžna in je v prvem letu svojega trajanja od 1. 1914 do 1. 1915 zahtevala najmanj desetkrat toliko človeških žrtev, kakor sedanja. Vsa sredstva, ki se jih v sedanji vojni poslužujejo, pa so bila znana že pred svetovno vojno, ter so v sedanji vojni le izpopolnjena. Tehniki so med seboj tekmovali, kdo bo dosedaj znano orožje še izpopolnil, kdo bo dognanja tehnike v vojne namene bolj izkoristil.

Magnetne mine

To velja tudi za magnetne mine. Načelo magnetizma je znano že dvoje tisočletij in le spretna konstrukcija ter uporaba magnetizma se je nekaj časa uveljavljala tudi v minah. Sicer pa tudi pojem magnetne mine ni nič novega in so jo na pr. Švedi skonstruirali že pred 30 leti, samo uporabili je niso. O drugih strašnih bombah, to je uranovih, ki bi zažigala cele pokrajine, ki bi uničevale in spremenile cela jezera v kotle pare itd. dosedaj v vojni ni bilo nič slišati in Bog ne daj, da bi kdaj bil! Sicer pa ima končno že vsaka klinika po več desetletij vsaj po eno uranovo bombo: malenkostno košček »radija«. Uran je namreč ona prvina, kjer se proces razpada prvin in atomov najbolj jasno vidi. Uran oddaja iz sebe razne emanacije, del urana je »prvina radij«, ki zopet razpada v radijeve emanacije in ko prvina uran, oziroma njegov izveleček radij povsem razpade, dobimo mrtvi svinec. To pa gre seveda za človeške pojme kar počasi in če bi se kakšnim ameriškim tehnikom res posrečilo, da bi ta naravni razpad pospešili do skrajnosti, potem šele dobimo prave učinkne radijske bombe. Dosedaj pa je uran, oziroma radij služil le za zdravljenje bolnikov, zlasti

pri rakavih tvorbah. Načelo uranovih bomb pa je torej znano; odkrila sta ga pred petdesetimi leti Francoz prof. Curie in njegova žena gospa Curie, ki je bila po rodu Poljakinja.

Siegridova črta

Tudi glede sestave Maginotove in Siegridove črte ni nobene skrivnosti. Površni ameriški časniki so se seveda zelo čudili, ko so si po prestani borbi na zahodni fronti ogledovali Maginotovo in Siegridovo črto. Videli so, da so utrdbe Maginotove črte snežno bele, utrdbe Siegridove črte pa skrivnostno zelene. Uganili so: Francozi so uporabili za svojo črto najlincejši cement, Nemci pa neki čudoviti cement, ki je zelene barve in katerega skrivnost je skrita in je Nemci ne izdajo. V resnici ta zeleni cement ni prav nobena nemška skrivnost. V Sloveniji pozna skrivnost zelenega cementa skoraj vsak boljši tehnik. Za stavbe, tudi za visoke, n. pr. za nebotičnik v Ljubljani, je bil navadni fini beli cement kar dober, saj je izvrstno uporaben za železobeton, toda znano je tudi, da beton iz belega cementa ni tako odporen na pr. proti kislinam, proti spremembam v temperaturi ozračja in tako dalje. Celotno najbolj navadna kislina (v kemijskem smislu besede), to je voda, stasoma načne beton iz belega cementa, še bolj pa druge, kakor si navadno pod besedami kisline predstavljamo, na primer solna, žveplena, soliterna, da navedemo najbolj navadne.

Ne tako drugi, to je zeleni cement, ki ima povsem drugačne kemične lastnosti, kakor pa beli cement. Zeleni cement so spoznali kaj kmalu po vojni. Ta cement ima vse boljše lastnosti, kakor beli. Hitro se namreč strdi, se more strjevati tudi ob slabem vremenu na prostem, je odporen skoraj proti vsem kislinam, kljubuje učinku razstreliv ter je mnogo trdnjši, kakor pa beli cement. Mislim, da je bila prva tvrdka, ki je uporabila zeleni cement za svoje podjetje, neka tovarna v Trzinu, katera, ne vem natančno, zdi se mi, da neka usnjarna. Usnjarne uporabljajo močne kisline, ki se po uporabi odtekaajo v odvodne kanale in tam glodajo beton. Pri takih usnjarskih, kemičnih in sličnih tovarnah v resnici kanali kaj kmalu razpadejo. Omenjena tvrdka se je odločila, da zgradi odvodni kanal iz zelenega cementa. Gradili so ga v najslabšem vremenu, bil je hitro dovršen, zato pa je tudi odporen proti slehernim kislinam in odpadkom. Tej tvrdki so sledile tudi nekatere druge slovenske tovarne. Sicer pa je bila o »zelenem cementu« slovenska javnost prav dobro poučena iz predavanj, ki ga je imel pred leti vseuč. prof. dr. Miroslav Kasal v Društvu inženirjev in arhitektov v kazinski dvorani in je o tem predavanju »Slovenec« priobčil obširno poročilo. V primeri z belim cementom pa ima zeleni cement eno veliko slabost: že pred to vojno je bil več kot trikrat dražji od sicer tudi dragega belega cementa. Tudi se stavbeniki poslopij za zeleni cement niso veliko zanimali, ker jim je cenejši cement popolnoma zadostal, zato je bila proizvodnja posebnega zelenega cementa omejena. Ljubljani najbližja tovarna zelenega cementa je v Istri. Ni znano, če so se dalmatinskim tovarnam cementa posrečili poskusi z izdelavo tega cementa, ki zahteva naročite sestavine, zlasti aluminij in silicij.

Prav v tem je bil vzrok prednosti Siegridove črte pred Maginotovo: Stedljivi Francoz se je odločil za cenejši beli, odločni Nemec pa je žrtvoval za varstvo svojih meja prav vse, kar je mogel ter se ni ustrašil visokih stroškov za zeleni cement. Zato je bila Siegridova črta nepremagljiva, z Maginotovo črto pa vemo, kako je bilo. Skrivnost zelenega cementa pa je bila znana Francozom že dolgo pred to vojno prav tako kakor Nemcem.

Karbid

Drugo skrivnost so razglasili ameriški časniki. Občudovali so nemške vojake, ki so se pripeljali v Francijo s težkimi avtomobili — niso pa imeli nobenega bencina. Natočili so kjer koli v svoje »motorje« vode in metali vanjo neke »zanimive in skrivnostne hlebčke«. Domnevali so, da je to kakšen ekstrakt nafte ali neko novo gorilno sredstvo. Tako gorilno sredstvo smo poznali že otroci, ki smo rasti med prejšnjo svetovno vojno: ime mu je kar enostavno: karbid. Karbid je čista kemična sestavina kovine kalcija in nekovine ogljika (Ca, C) torej navaden apnenec, ki mu je odvzet kisik. Karbid razvija, združen z vodo plin acetilen, ki je zelo eksploziven. Med prejšnjo vojno so vojaki uporabljali karbid za reflektorje, revne družine pa tudi za razsvetljavo. Do nedavnega so imeli tudi kolesarji acetilenske svetilke. Ideja, uporabiti karbid, oziroma acetilen za pogon, ni nikakor nova, toda težko je bilo skonstruirati motor, za katerega bi bil ta plin uporaben. Nemcem se je to sijajno posrečilo, ko niti za avtomobile ne potrebujejo več bencina. Sicer pa končno: Največ pogonske sile je dobival človek še vedno iz zgorevanja ogljika s kisikom in v nafli, premogu, oglju, karbidu, lesu, ni druge moči, kakor jo daje proces, ko se veže ogljik s kisikom. Sedaj berem, da je neki švedski inženir sestavil motor, kjer bo mesto bencina mogoče uporabiti karbid. Vse kaže, da je tega švedskega inženirja nemška vojna tehnika že prehitela, kar je dokazal pohod nemških motoriziranih oddelkov v Francijo.

Spominska vožnja prve letalke

Prva ženska, ki se je dvignila z letalom v zrak, je bila Američanka Mrs. Edith Druce. To se je zgodilo leta 1908 v francoskem mestu Le Mans. Mrs. Druce je tvegala prvi ženski polet na majhnem lesenem letalu tvrdke Wright, ene prvih letalskih tovarn na svetu. Vodil ga je lastnik Wilbur Wright sam. Letalo se je majavo dvignilo z zemlje, se povzpelo do višine 100 metrov in je ostalo cele tri minute v zraku. Ko je pristalo, so priredili pogumni letalki navdušene ovacije. Nje-no ime je bilo objavljeno v vseh časopisih, prvi ženski, ki se je dvignila z letalom v zrak, je postala najpriljubljenejša junakinja sveta.

Ni dolgo od tega, ko je priredila neka ameriškanska letalska družba letalski dan v New Yorku. Pri tej priliki se je spomnila prve letalke in jo je povabila na »spominski izlet«. Nudila ji je velikansko moderno potniško letalo za polet nad New Yorkom. Mrs. Druce je vabilo ljubeznivo in hvaležno sprejela. Ko je letalo krožilo nad nebotičniki, je postala naekrat zaskrbljena. Vsa bleda je napisala na listek nekaj besed in jih izročila pilotu. To so bile besede prve junakinje zraka: »Ne prehitro, mladi mož, in ne previsoko!«

Nove modne neumnosti

V Los Angelesu so imeli modno revijo, ki je bila celo za Ameriko prava senzacija. Angleški modni kralji so se spomnili, kako obogatiti svoje odjemalke z novo neumnostjo. Manekine so kažoč različne kroje, nosile v rokah tudi male pse, mačke, papige, opice. Tolmač je prepričeval prisotne dame, da bodo odslej morale nositi vedno kroju prikladne živalice, ki da neobhodno spadajo k modi. Neki prisotni mož si je dovolil vprašanje, če bodo imeli v bodoče modni saloni tudi živalske vrtove, da bi si lahko dame pri nakupu obleke izbrale takoj tudi njenemu kroju odgovarjajočo živalico. Odgovora ni dobil, pač pa je njegovo vprašanje izzvalo nekaj slabih komplimentov in protestov, čeprav ni bilo brez vrednosti. Taka je pač — moda.

Napad strogolavcev »Štuka« v zaščiti lovskih letal.

Prve plinske maske

Prve plinske maske so uporabljali v svetovni vojni 1914-1918. Uvedel jih je poročnik Nasmith, komisar kanadskega Rdečega križa; sedaj se nahaja v Londonu. On sicer ni že v naprej pripravil mask, da bi jih vojaki v primeru nevarnosti lahko že uporabljali, temveč ga je k temu prisilila plinska vojna. Nasmith je vodil takrat v Franciji neki vojaški laboratorij. Nekega dne je videl, kako se spušča rumenozeleni oblak nad rove kanadskih vojakov. Takoj je spoznal nevarnost, ni je pa mogel več preprečiti. On sam je s svojimi vojniki postal žrtev zastrupljenja s strupenim plinom. Videl je, da je glavna sestavina plina klor in je takoj našel sredstvo za preprečitev od tega plina preteče nevarnosti. V svojem laboratoriju je imel natrijev sulfat za razkuževanje pitne vode. Z njim je polil vato ter jo razdelil vojakom kot sredstvo proti učinkovanju klora, dokler niso izdelali pravih mask.

Za šolo: šolske torbice, nahrbtniki, aktovke, peresnice v veliki izbiri priporoča
IVAN KRAVOS Maribor, Aleksandrova 13

Razglas

Občina Jesenice razglasa, da se bo vršila

II. pismena ofertalna licitacija

za oddajo sledečih del za Delavski dom na Jesenicah, in sicer za

1. težakša, zidarstva in železobetonska dela,
2. dela iz umetnega kamna,
3. kleparska dela.

Licitacija bo dne 21. septembra 1940 ob 11 dopoldne pri podpisani občini. Podrobnosti za oddajo in proračunski predlogi se dobe v občinski pisarni.

Občinska uprava Jesenice, dne 5. septembra 1940.

Večje industrijsko podjetje išče

kemika - poslovodjo

s petletno prakso v izdelovanju celuloze in papirja ter poznanjem odgovarjajočih tovarniških naprav.

Prošnje je treba do 25. septembra 1940 poslati na »Publicitas« d. d. Beograd, poštni predal 60 pod št. 18305.

Mali oglasi

V malih oglasih volja vsaka beseda 1 din: čenčovanjski prišli 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši oglas se plačuje 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokratna, s tem visoka petina vrstica po 1 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Absolvent
gradbene delovodske šole s 5-letno prakso, žel pri merne zaposlitve. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Polira«.

Šivilja
gre šivat na dom. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Večletna praksa« 13.592.

Posestva

Majhno parcelo
za zidavo visokopriključne hiše prodam v bežigradskem okraju. Vprašati v Podmilščakovi ulici 11.

Posestvo
v Prevorskem Dobju z vsemi potrebnimi poslopji, veliko okoli 10 do 15 oravov, napredaj za 100 do 150.000 din. Polzvedbe pri: Dr. Ogrizek, Celje.

Službo dobe

Dva mizarska pomočnika
takoј sprejme Bitene - Vizmarje, št. Vid nad Lj.

Krojaškega pomočnika
takoј sprejme za stalno Eržen Josip, Strazišče pri Kranju.

Agilnega potnika
za obisk gostilniščem. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Gostilna« 13.585.

2 čevljarska pomočnika
in služkinjo takoј sprejme Josko Keber, čevljarsstvo, Tržaška 1, Pobrežje, Maribor.

Dva mizarska pomočnika
samostojna, za izdelovanje pohištva, sprejemcem za dolgo, dobro nameščenje v Dalmaciji. Ponuditi se v Franciškanski ulici 4, trgovina s stroji.

Elektromonter
dober projektant z močstskim izpitom ali tik pred izpitom - se takoј sprejme. Ponudbe podr. »Slovenca« v Celju pod »Samostojen elektromonter« 13.535.

Šoferja
treznega, zanesljivega, - sprejememo za 4 tonski tovorni avto na nafto. - Prednost imajo mehaniki, zmogni event. popravil avtomobila. Ponudbe na: »Opeka« družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva 6.

Vajenci

Zdravega učenca

poštenih staršev - takoј sprejme Ernest Kos, trg. z meš. blagom, Kozje. (v)

14 letni fant

kmečkih staršev, se želi izučiti v trgovini na Gorenskem. Ponudbe poštno ležeče Komenda pod »Poštno«.

Učenec

se sprejme v večjo trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki na deželi. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Poštno« 13.375.

Kupimo

Enovprežno kočijo dobro ohranjeno, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.559.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Kupujemo

srednje in večje gozdove vsake vrste. - Ponudbe sprejemamo samo od lastnikov gozdov. Dubravka, Zagreb, Ilica 11.

Prodamo

50 različnih modelov dvokoles
SI LAHKO BREZOVREDNO OGLEDATE PRI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Otavo v košnji
sladko, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.575.

Moško kolo
ugodno prodam. Sv. Petra nasip 51, Ljubljana.

Kolesa, motorji!
Za časa velesejma veliko znižane cene. Remec, Dolenska cesta 5.

Koroške brusnice
dnevno sveže, razpošilja od 6 kg naprej Henrik Cehner, Libeltce, želez. postaja Dravograd-Meža.

DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CELTA

Pouk

Nemščina

začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaj - dnevni in večerni. Bee-thovnova ulica 9/I. (u)

Nemščino, francoščino,

klavir redno poučuje A. Potočnik, spec. diplomirana, Groharjeva 2, vhod Tržaška cesta 1/I. (u)

Instruktorja (-ico)

za tretješolce klas. gimnazije, za 4. razr. ljudske šole in za pouk klavirja, zares odlično in vsestransko, neoporečno moč, sprejemem. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.586.

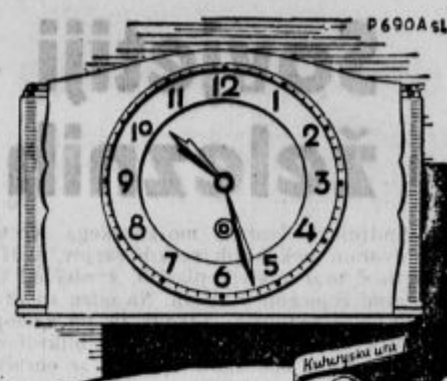
Dijaki

Najboljši dijaški list
je »Naša Zvezda«! Uprava, Ljubljana, Streliška ulica 12/II.

Razno

Foto-amaterjem

razvija, kopira in povečava
Foto-atelje Mancini
Ljubljana-Viā.

Mnoge gospodinje niti ne slutijo
kako udobna, koristna in lepa je v kuhinji lična Junghansova kuhinjska ura. Okusne oblike, dolga trpežnost in nizke cene - to so prednosti svetovno znanih
Junghans
UR
Z ZNAMKO ZVEZDE
DOBIJO SE V VSEH ŠTOKOVNIH TRGOVINAH Z URAMI

Zahtevajte povsod naš list!

Umrli je moj ljubi mož, gospod

JOSIP SCHITTANZ

trgovec v Celju

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 10. septembra 1940 ob petih popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča.

Celje, dne 9. septembra 1940.

Zalujoča soproga Leopoldina Schittanz.

Globoko užaloščeni naznanjamo, da nas je danes za vedno zapustil, po kratki mučni bolezni, v svojem 65. letu starosti, naš nepozabni, nadvse ljubljani soprog, oče in stari oče, gospod

Josip Zolnar

orož. narednik v pok. in posestnik

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 11. septembra 1940 ob 10 dopoldne, izpred hiše žalosti na domače pokopališče.

Sv. Jurij ob Taboru, dne 9. septembra 1940.

Globoko užaloščena soproga Štefka; Josip in Pavel, sinova - ter ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila

Zapustil nas je ljubljani soprog, papa, dedek in brač, gospod

Ivan Rozman

višji sodni oficial v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnega bo v torek, dne 10. septembra ob 5 popoldne z žait — iz kapele sv. Janeza — na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 8. septembra 1940.

Ivanka, soproga; Ciril, sin; Metoda por. Fišinger, Nika por. ing. Hafner, Draga, Breda por. Mahovič, hčerke — in ostalo sorodstvo.

Alphonse Daudet;

36

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Ta brezmejna sumljiva tišina, kot da bi zamrlo vsako življenje, se je zdela dečku kot ogromen, splošen spanec in bal se je, da ne bi zaslišal pred seboj trudnega smrčanja, ki ga je tam doli na tistem kupu kamenja tako grozno prestrašilo. Celo lahen šum lastnih korakov ga je vznemirjal. Parkrat se je sunkovito obrnil... Odsev Pariza še vedno sveti na obzorju. Od daleč se sliši škripanje koles in žvenket kraguljčkov. Deček si je dejal: »Počakajmo!« Toda ničesar se ni pokazalo in neviden voz, čigar kolesa se menda tako s težavo premikajo, se je pogreznil nekam daleč drugam na obzorju. Oglasil se je, umolknil in zbudila ga je spet zvita hudomušnost kakšne slabe ceste, a prikazati se nikakor ni hotel.

Jakec potuje naprej... Kdo je tisti človek, ki čaka in stoji tam na ovinku ceste?... Eden je, dva, trije... To so drevesa, visoke jagredi, na katerih trepetajo vsaki listič, a vrh se jim nikdar ne upogne, potem bresti, stari francoski bresti z zavitiimi debli, vsi v listju, ogromni in nenavadni; in Jakec hodi... Priroda ga obdaja, sprejela ga je v tisto veliko skrivnost pomladnih noči, ko človek misli, da sliši travo rasti, da se odpirajo popki in zemlja, da bi rodila. Vsak tak čuden šelest ga je prestrašil.

Ce bi zapel, da bi postal bolj korajžen! Sredi teme se je spomnil in zapel neko nspavanko, katero mu je nekoč pela mama v njegovi sobici, kadar je ugasnila luč:

Ceveljčke imam rdeče,
draga moja, srček moj.

Tale pesmica je drgetala v mrzlem zraku in ganljivo je bilo slišati uboga dečka, ki mu je glas trepetal sredi dolge črne ceste in se je poslušal tresoč se in zveneče strune svoje pesmi, da bi ga ohrabrila... Nenadoma je pesem zamrla.

Nekaj strašnega se je približevalo, neka gmota, bolj črna kot noč, kot da bi temine iz prepadov drle nad dečka, da bi ga zadavilo. Poslušal je, toda videl in razločil ni ničesar.

Najprej so se zaslišali kriki, nerazločni človeški kriki, podobni jokovi ali rjojenju, nato votli udarci, pomešani v hrup silne nevihte, naliva, ki bo vsak čas nad njim in ki ga ta grozni oblak nosi s seboj. Naenkrat se je razleglo grozovito mukanje. Voli, voli so bili, cela čreda se je gnetla med obema jakoma, zajela malega Jakca, ga odpravila in suvala. Čutil je vlažno sapo nozdri, udarce močnih repov, toplino širokih živalskih hrbtov, skratka, ves vonj divje razgredenega hleva. Čreda se je vsula kot vodna troba, varovalo sta jo dva velika čokata psa in dva velikanska fanti, napol pastirja, napol mesarja, ki sta hodila za neposlušno in divjo čredo ter jo naganjala z udarci cepcev in s tuljenjem.

Ostal je za njimi, nem od groze. Niti koraka si ni upal napraviti. Eni so sli mimo, toda mogoče pridejo drugi. Kam naj gre? Kaj bo z njim?... Ali naj krene čez polje? Zgubil se bo in poleg tega je tako temno. Joka se, na kolena pade, na mestu bi umrl. Nenadoma ga je oživilo drdranje nekega voza in zagledal je dve prižgani svetilki, ki sta se kot dva prijateljska pogleda bližali od daleč po cesti. Strah ga je opogumil, da je zaklical:

»Gospod, Gospod!«

Voz se je ustavil in izpod strehe se je pokazala široka kapuca in se nagnila, da bi videla, čigav je ta boječ glas, ki se je oglasil nekje spodaj, iz tal.

»Zelo sem utrujen,« je dejal Jakec in trepetal, »ali mi dovolite, da za nekaj časa prisedem v vaš voz?«

Široka kapuca se je nekoliko obotavljala z odgovorom, toda izpod strehe je neki ženski glas prišel dečku na pomoč:

»Oh revček! — pomagaj mu no vstopiti!«

»Kam ste namenjeni?« ga je vprašala kapuca.

Otrok je za trenutek pomislil. Kot vsi ubežniki, ki se boje zasledovanja, je tudi on skrbno skrival cilj svojega potovanja.

»V Villeneuve-Saint-Georges, je odgovoril tjavendan.

»No, prav, vstopite!«

In že je v kočiji, lepo zavil v potne odeje, med debelim gospodom in močno gospo, ki ob voznih svetilkah rodovodno ogledujeta malega gojenca, ki sta ga pobrala na cesti. Kam za Boga, gre tako pozno? In sam? — Jakec bi prav rad povedal resnico. Poštenim ljudem v družbi lahko zaupaš. Toda ne! Preveč se boji, da bi ga poslali k Moronvalu. Pripoveduje jim neko zgodbo... Njegova mati je na deželi pri znanih in je hudo bolna. Zvečer so ga obvestili m takoj se je odpravil, kar peš, ker ni imel potrpjenja, da bi počakal do naslednjega dne na vlak.

»Jaz to razumem,« je dejala gospa, ki je bila videti dobra in prostodušna; in tudi kapuca razume, samo, da doda še par silno modrih opazk o neuprednosti dečka te starosti, ki leta po cesti ob takih urah. Razne vrste nevarnosti so in udobna, toplo in nekoliko stroga kapuca je tako ljubezna, da jih mlademu prijatelju vse po visti našteva. Nato ga je pa še vprašala, na katerem koncu Villeneuve stanujejo znanci njegove matere.

»Prav na koncu vasi,« je živahno odgovoril Jakec »Zadnja hiša na desni.«

Veliko srečo je imel, da je bila noč, in da se je njegova rdečica skrila pod streho voza.

Zalibog ga niso še prenehali izpraševati. Oba, mož in žena sta bila zelo klepetava in radovedna, kot vse tiste klepetulje, pri katerih ne moreš obstati pet minut, ne da bi vedel vseh njihovih razmer. Bila sta trgovca s suknom v ulici de Bourdonais in vsako soboto sta se odpeljala na deželo, da sta v svoji majhni hišici izdihala težak zrak in dušec prah njune trgovine, ki jima sicer zelo dobro uspeva in se bo sta zato lahko popolnoma umaknila v svoj majhen zelen koteček v Saisy-sous-Etiolles.

»Ali je ta kraj daleč od »Etiolles?«, je vprašal Jakec in vztrepetal.

»Oh, ne!... dotika se,« je odgovorila kapuca in prijateljsko zamahnila z bičem po svoji živali.

Nezaslišano!

Ce se torej ne bi bil zlagal in bi bil priznan, da je namenjen v Etiolles, bi se lahko kar naprej peljal v tej udobni kočiji, ki je tekla enakomerno sredi brazde premikajoče in pomirjevalne svetlobe Drugega bi ne bilo treba kot se temu prijetnemu gibanju, iztegniti svoje male otrple nožice in zaspati v gospejinem ogrinjalu, o katerem je vsak trenutek spraševala, če je udoben in gorak. Nato je kapuca odmašila steklenico z neko tekočino in mu ponudila nekoliko piti, da bi ga spravila v dobro voljo.

Oh, če bi bil našel toliko poguma, da bi jima rekel: »Saj ni res... zlagal sem se... v Villeneuve-Saint-Georges nimam kaj iskati... tja daleč sem namenjen, tja doli, kaj vi?« Toda s tem bi se izpostavil preziranju in pri teh dobrih, odkritih ljudeh bi vzbudil nezaupanje. Raje pade nočjo v strahoto, iz katere ga je potegnila njuna usmiljenost. Kljub temu pa se deček ni mogel vzdržati joka, ko sta mu povedala, da so prišli v Villeneuve.

»Nič ne jokajte, dragec,« mu je rekla gospa. »Vaša mama menda ni tako hudo bolna, kot mislite; ko vas bo zagledala, ji bo bolje.«

Najnovejša poročila

Ponovno streljanje čez Rokavski preliv

London, 9. sept. t. Reuter: Nocojšnje angleško vojno poročilo pravi, da so Nemci ponovno začeli obstreljevati s težkimi topovi področje Doverja. Angleško težko obrežno topništvo je takoj odgovorilo z ognjem.

London, 9. sept. AA. Reuter: V borbah, ki so se vodile v minuli noči, je angleško protiletalsko topništvo zabilo 11 sovražnih letal, v borbah od sobote na nedeljo pa 28. Včeraj je bilo zbitih 26 sovražnih letal. Tri angleška letala se niso vrnila, toda trije polito so se rešili.

Triurno bombardiranje Hamburga

London, 9. sept. t. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so izvedla angleška letala preteklo noč velik napad na doko, pristaniške naprave in ladjedelnice v Hamburgu in okolici. Bombniki so napadali določene cilje več kakor tri ure. Napad je bil uspešen kljub močnemu ognju protiletalskega topništva, številnim žarometom in gostim oblakom, ki so ovirali razgled. Zlasti na otoke ob Labi je bilo vrženih več salv bomb težkega kalibra ter več sto zažigalnih bomb. Izbruhnili je mnogo požarov. V Backenhafenu je bila zadeta neka železniška postaja. Velik požar je nastal tudi v Altonu, dva druga pa na severu Hamburga. Nekateri požari so videli 100 km daleč. Eno izmed angleških letal je ostalo eno uro nad mestom ter je štirikrat ponovilo napad, nakar je s strojnimi napadli še neko letališče, 60 km zahodno od Hamburga.

Amerika dobi 7 novih pomorskih velikanov

Washington, 9. sept. t. United Press: Na ameriškem kongresu je bilo nocoj objavljeno, da je število velikanov 47.000 tonskih oklopnih bojnih ladij, katere se bodo po najnovejšem načrtu takoj začele izdelavati, omejeno na 7. Skupno bo Amerika razpolagala z 12 takimi največjimi bojnimi ladjami sveta.

Bivši kralji Karol se naseli v Kanadi?

Curich, 8. sept. AA. Reuter: Kralj Karol je prispel v Lugano ter stanuje v hotelu, v katerem sta stanovala njegova oče, pok. kralj Ferdinand, in grški kralj Konstantin. Kralj Karol do zdaj ni zapustil svojega stanovanja. Smatra se, da sploh ne bo ostal v Švici, temveč da bo odpotoval v Lizbono. Trdijo, da niso do sedaj napravljali nobeni načrti.

Ottawa, 9. sept. AA. Reuter: Vesti, da bo bivši kralj Karol odpotoval v Kanado, so vzbudile tu veliko zanimanje. Po splošnem mnenju ne obstaja nobena ovira za prehod romunskega suverena v Kanado.

Z Bleda

Belgrad, 9. sept.

Danes dopoldne se je prineljal na Bled trgovinski minister dr. Andrej, nastanil se je v Park hotelu. Popoldne ob 3 se je odpeljal na Brdo, kjer je bil sprejet v avdijenco pri knezu namestniku Pavlu. Z večernim vlakom se je vrnil v Belgrad.

Snoči se je pripeljal na Bled tudi japonski poslanik na našem dvoru g. Koire Inoje.

Sprejem visokošolcev v študentski dom kralja Aleksandra I. v Belgradu

V Študentski dom kralja Aleksandra I. v Belgradu se sprejme 474 dijakov belgrajskega vseučilišča, v prvi vrsti odličnih in prav dobrih.

V Domu dobivajo dijaki: stanovanje (po dva v sobi), kurjavo, razsvetljavo, postrežbo, pranje perila, kopalnico, zdravniški pregled in zdravniško pomoč in hrano (zajtrk, obed in večerjo).

Za vzdrževanje v Domu plačujejo dijaki mesečno z ozirom na neposredni davek, ki ga plačajo starši in dijaki, redniki ali masa, in sicer: pri letnem davku do 1000 din mesečno 600 din, od 1000 do 4000 din mesečno 690 din, nad 4000 din mesečno 840 din.

Mesečina se vplačuje vnaprej, najkasneje do 10. v vsakem mesecu.

Dijak, ki hoče biti sprejet v Dom, mora izpolniti predpisano prijavnico, ki se po 1 din dobi v blagajni Doma. Prijavnice se zahtevajo lahko tudi po pošti; takrat se mora za prijavnico poslati pošto znamko za 1 din in priložiti znamko za 1.50 din za odgovor. Vsak prijavitelj mora natančno izpolniti vse rubrike in prijavi, v rubriki o šolskem uspehu mora navesti vse opravljene izpite z ocenami. Nepopolne prijavnice se ne bodo upoštevale. Dijaki, ki so bili že v preteklem letnem semestru na belgrajski univerzi, ne dodajajo nobenih prilog; dijaki pa, ki prihajajo iz drugih vseučilišč, morajo priložiti prijavnice in navadnem (neoverovljenem) prepisu potrdilo davčne oblasti in potrdilo o opravljenih izpitih; originale predložijo pri vstopu v Dom. Dovršeni maturanti priložijo prijavnice in navadnem prepisu potrdilo davčne uprave in spričevalo o višjem tečajnem izpitu.

Prijavnice naj se pošljejo najkasneje do 23. septembra 1940 zaključno na upravo Študentskega doma kralja Aleksandra I. (Belgrad, Ulica kralja Aleksandra 75). Kasneje prispelje prijavnice se ne bodo upoštevale. Vsak prijavitelj naj s prijavnico pošlje dopisnico s svojim naslovom, po kateri se do 1. oktobra 1940 obvesti, ali je sprejet ali ne.

Sprejeti dijaki se vseljujejo v Dom 14. in 15. in 16. oktobra od 8-12 in od 15-18, to pa: 14. oktobra študenti tehnike, 15. oktobra študenti vseh drugih fakultet, ki se vpisujejo v tretji ali višji semester, in 16. oktobra študenti vseh fakultet, razen tehniške, ki se vpisujejo v prvi semester. Pri vseljevanju mora predati vsak dijak po dve fotografiji, veliki 7 krat 10 cm, pri blagajni vplačati kavejico 100 din, kupiti Pravilnik in Hišni red Doma (4 din) ter se podvreči v Domu zdravniškemu pregledu. Prehranjevanje v Domu se začne 17. oktobra 1940.

Kadar se vseljuje, mora dijak plačati vzdrževalno za čas od 17. oktobra do 10. novembra. Potem se plačuje vzdrževalnina za čas od 11. v mesecu do 10. prihodnjega meseca, in sicer vedno vnaprej v času od 1. do 10. v mesecu.

Med šolskim letom gre dijak lahko na dopust, če to prei prijavi upravniku Doma. Za čas dopusta se vzdrževalnina ne vrača, razen o božičnih, velikonočnih in semestralnih počitnicah, ko na vse-

ki je akreditiran obenem v Belgradu in Budimpešti. Nastanil se je v hotelu Toplice. Dopoldne je bil sprejet v avdijenco pri knezu namestniku Pavlu na Brdu. Popoldne se je vrnil v Belgrad.

Cenzura filmov

Belgrad, 9. septembra. AA. Pregled filmov, ki so bili namenjeni za kinematografe, je dozdaj opravljala cenzurna komisija v Belgradu ali pa cenzurna podkomisija v Zagrebu. Obe ti dve komisiji sta bili pristojni za vso državo. Hrvaski ban je predpisal 22. januarja letos pravilnik o ureditvi in delu filmske cenzure v Zagrebu. Pravilnik določa, da morajo biti v Zagrebu cenzurirani vsi tisti filmi, ki so namenjeni kinematografom na področju hrvaške banovine. Zaradi tega cenzura filmov, izvršena v Belgradu, načelno nima več veljave za ozemlje hrvaške banovine, medtem ko velja cenzura zagrebske komisije tudi za ostalo ozemlje. Da bi se zagotovila enotna cenzura, je prosvetno ministrstvo v soglasju z notranjim ministrom izdalo sklep, s katerim se določa, da je cenzurna podkomisija v Zagrebu pristojna za pregled filmov, namenjenih za prikazovanje samo na hrvaškem ozemlju, nikakor pa ne za ostali del države. Potemtakem bo odelj v Belgradu obvezna cenzura filmov, ki so namenjeni za prikazovanje v ozemlju izven banovine Hrvatske, v Zagrebu pa bo cenzura filmov za vso hrvaško banovino.

Izvoz živine v Italijo

Zagreb, 9. sept. b. V nedeljo so se vodila na Reki pogajanja za ureditev izvoza naše živine v Italijo. Italijo so zastopali Dall'Olio, ravnatelj za trgovino v zunanjem ministru v Rimu, Fottichia, predsednik društva za izvoz živine, Fornaciari, ravnatelj istega društva, dr. Benedetti, trgovinski ataše v Belgradu, in Testa, kvaternski prefekt. Jugoslavijo so zastopali dr. Bičanić, ravnatelj direkcije za zun. trgovino, dr. Mermolja, šef oddelka istega ravnateljstva, dr. Anton Filipić, delegat tega ravnateljstva v Rimu in Maštrović, šef izpostave na Sušaku. Razgovarjali so se o izvozu živine, predvsem goveje živine in praševcev ter o povečanju izvoza v Italijo. Našo delegacijo so na Reki sprejeli zelo lepo in ji je prefekt priredil svečano kosilo.

Tenis v Belgradu

Belgrad, 9. sept. m. Danes popoldne so se odigrale finalne teniske tekme za drž. prvenstvo Jugoslavije na igrišču belgrajskega tenisa kluba in so se končale z naslednjimi rezultati: Mešano dame, gospodje: Mitić-Bogdanović proti Jovanović-Radovanović 6:1, 4:6, 6:3. Dvojni finale: Bogdanović-Smerdu : P. Jović-Mogil 6:3, 6:4, 6:4. B kategorija finale: Korenčen : Dr. Smerdu 6:1, 6:4. Juniorji finale: Lukman : Milavec (oba Ilirjani) 0:6, 6:1, 7:5.

Belgrajske novice

Današnje »Službene novine« objavljajo uredbe, ki jih je izdal prosvetni minister, s katerimi je odprta polna privatna nemška gimnazija s pravico javnosti v Belgradu in Novem Vrbasu, srbska klasična gimnazija s pravico javnosti v Novem Sadu in privatno nemško učiteljsko s pravico javnosti v Novem Vrbasu.

Belgrad, 9. sept. m. Predsednik vlade Cvetković, ki se je včeraj podal v Niš, se je davi vrnil v Belgrad, kjer je opoldne obiskal belgrajski velesejem.

učilišču ni predavanj; takrat se vrača dnevno po 12 din, največ za 20, najmanj za 10 dni.

Dijaki, ki se sprejmejo v Dom, morajo prinesiti s seboj svojo telesno perilo in brisače; posteljino in rjuhe dobe v Domu.

Celje

c Vpisovanje v gostilničarsko strokovno nadaljevalno šolo v Celju v petek, dne 13. sept. od 2. do 3. popoldne na deški meščanski šoli. Vsakdo naj prinese s seboj tudi učne pogodbe.

c t Schittanz Josip. Pljučnici je podlegel v Celju bivši celjski trgovec Schittanz Josip, rod. 18. 1. 1874. K večnemu počitku ga bodo položili danes ob 5 popoldne na mestnem pokopališču Naj v miru počiva!

c Na tisoče ljudstva je obiskalo v nedeljo romarsko cerkev v Petrovčah in se poklonilo Materi božji. V današnjih resnih časih išče naš narod utehe v molitvi pri Mariji. Pravijo, da ni bilo nobeno leto po vojni v Petrovčah toliko ljudstva, kakor preteklo nedeljo.

c Novi grobovi: Na Okopih v Celju je umrla 75letna zasebnica Kolarič Ana, v Vodnikovu ul. 8. 27letni kleparski pomočnik Jeromelj Ivan.

Članice dekliških krožkov v sprejmu v Zvezdi med špalirjem narodnih noč

LJUBLJANA

Mirovna otroška pobožnost na Rakovniku

16. obletnica posvetitve cerkve na Rakovniku se je letos obhajala v znamenju prošnje za mir. Ze zvečer je bila rimska procesija in se začela pomikati nizdol proti Dolenjski cesti. Cela reka prižganih sveč se je valila po ulicah.

Se hujši pa je bil naval romarjev drugi dan. Od 4 zjutraj dalje do 11.15 vključno so se pri glavnem oltarju neprestano služile svete maše; in čedni so se udeleženci neprestano menjavali, je bila cerkev vse dopoldne do zadnjega kotička polna. Svojevrsna pobožnost pa je bila popoldne:

mladinska procesija

Odziv na povabilo k udeležbi je presegal vse pričakovanje. Prišli so otroci iz vseh ljubljanskih župnij: od Sv. Jakoba, Sv. Petra, Sv. Cirila in Metoda, z Viča, iz Mosti itd. Njim so se pridružili frančiškovi križarji in klarice, dolge vrste belobeleh deklet iz uršulinske osnovne šole in iz Lichtenthurna, uniformirani marijanišniki, otroci iz vseh ljubljanskih Marijinih vrtev, gojenci iz ljubljanskih salezijanskih zavodov in gojenke Hčera Marije pomočnice. A tudi podeželje se je odzvalo tako, da za mestom ni v ničemer zastajalo. Častno zastopane so bile zlasti župnije iz ljubljanske okolice: St. Vid, Sostro, D. M. v Polju, Ježica, Rydnik itd., da oddaljenjših krajev sploh ne omenjamo.

Prve so stopale dolge vrste dečkov — 1100 po številu. Za njimi je korakala rakovniška godba, dolga vrsta ministrantov in številna duhovščina. Procesijo je vodil prvz. g. škof dr. Gregorij Rožman ob asistenci gg. kanonikov dr. Tomaža Klinarja

I Razstava cerkvenih paramentov, mašnih plaščev in drugih bogoslužnih oblačil bo odprta v drugem nadstropju škofijske palače še danes in jutri, dopoldne od osmih do dvanajstih in popoldne od dveh do šestih. Kdor se zanima za lepoto bogoslužja in še ni videl razstave, naj porabi ugodno priliko in naj pride pogledat lepa dela krščanske umetnosti.

I Važno za trafikante! Društvo trafikantov sporoča vsem prijavljenim članom, da bo izlet v Vrbovsko v četrtek, dne 12. septembra 1940. Odhod je točno ob 5 iz Gajeve ulice, kjer bo od tri četrt na pet že čakal Žukov avtobus. Prosim, da so člani točni, da ne bo zaradi enega nepotrebne zamude. Izlet bo ob vsakem vremenu. — Iz pisarne Društva trafikantov.

I Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti na Christofovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska c. 15, se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne.

I Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 12. septembra ob dveh popoldne izlet v škofjo Loko, Visoko, Poljane. Odhod s Kongresnega trga. Priglasili se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do 11 dopoldne. Avtobus 25 din.

I Dekliški rožek prosv. društva v Zelenci jami ljudno vabi vse članice, da se zanesljivo udeležijo sestanka drevi ob 8 zvečer v Zavetišču, na katerem bo predavanje dr. Osolnika.

I Ženski odsek salezijanske prosvete na Kodeļevem ima svoje redno predavanje v torek, 10. t. m. ob 8 zvečer v društveni sobi. Vse članice ljudno vabljene! — Odbor.

I Dekliški krožek Ljubljana—mesto, Danes v torek začnemo zopet z rednimi sestanki. Prvi sestanek je danes ob 8 v Bernardizovi sobi. Vabimo vse stare članice, dobrodošle so pa tudi nove.

I Mladce in naraščajoče fantovskega odseka Ljubljana—mesto pozivljamo, da se udeležijo izrednega sestanka, ki bo danes v torek 10. t. m. ob 19 v društveni sobi v Vzajemni zavarovalnici. Ker je sestanek zelo važen, pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Bog živil Voditelj.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Abonma za sezono 1940-41 sprejemajo v veži dramskega gledališča, in sicer vsak dan razen ob nedeljah in praznikih od 10 do 12 in od 15 do 17. Lanskim abonentom bodo njihovi sedeži rezervirani do srede 11. t. m. popoldne. Vse prijatelje našega gledališča opozarjamo na ugodnost abonmaja, ki jim omogoča pri razmeroma nizkih cenah obisk 38 del v drami in operi. Prav gotovo je abonma v našem gledališču najlepša, pa tudi največja zabava in abonent ima vsak teden po eno gledališko predstavo. Razpisani so isti abonmaji in pri istih cenah kakor v minuli sezoni. Vabimo vse stare in nove prijatelje, da stopijo v krog stalnih posetnikov našega gledališča. Repertoar obsega vrsto najzanimivejših del iz domačih in svetovnih literatur.

I Hiše Pokojninskega zavoda so zrasle do vrha. Letos v poletnih mesecih so zelo hiteli z graditvijo štirih petnadstropnih hiš Pokojninskega zavoda ob Nunki ulici in novi Muzejski ulici. Najprej so obhajali likof na hiši, ki jo je zgradilo gradbeno podjetje Anton Mavrič, zatem na hiši, ki jo je gradila Stavbna družba, nakar so v kratkem razdobju obhajali likof

in Antovna Vovka. Takoj za duhovščino so fantje nosili kip, ki so mu tvorili častno stražo frančiškovi križarji. Nato so stopale nepregledne vrste deklet, večinoma belobeleh, okoli 1600 po številu. Mladi udeleženci so nosili v procesiji prapore, banderice, zastavice, simbole, tako da procesija ni bila samo nepregledna, ampak tudi izredno slikovita in pestr.

Ves ta sprevod se je pomikal skozi gost špalir romarjev in ljubljancev, ki jih je stalo na tisoče in tisoče pred rakovniško cerkvijo in po vseh ulicah v sosesčini.

Prevzvišeni je po procesiji spregovoril besedo o grozi vojne, ki ne prizanaša niti otrokom. Na pretresljiv način je opisal mladim poslušalcem trpljenje mladine v krajih, katere je zajela vojna vihra. In da se kaj takega ne zgodi z nami — je nadaljeval — molimo! Molimo predvsem k Mariji Pomočnici. Bog pričakuje tudi dejanj. In tudi od otrok jih pričakuje. Z molitvijo moramo družiti izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi, izpolnjevanje svojih stanovskih dolžnosti. In to ne le sedaj, ko nam grozi nevarnost; to obljubimo Bogu za vse življenje. Svoj govor je končal Prevzvišeni s pozivom, naj mladi romarji molijo za našega kralja Petra II. in kneza Pavla ter za vse one, ki vodijo usodo domovine. Nato je pokleknil in molil molitve za mir.

Sledil je blagoslov z Najsvetejšim, nakar so se otroci in romarji začeli razhajati. Na sporedu je bila sicer še kratka verska prireditev, ki pa je morala odpasti, ker je bila ura že pozna, večina mladine je imela daleč do doma.

še delavci podjetja I. Bricelj in podjetja Karel Kavka. Pred dobrimi desetimi dnevi so naznanili mlaji, da so v surovem dokončane vse štiri hiše, ki se drže druga druge. Seveda je ostalo še vse polno dela v notranjosti stavb in isto število delavcev kakor prej gradi sedaj v stavbah stopnišča in vmesne stene. Pripravljajo se tudi že prva dela za razne instalacije, ki jih bo v teh hišah veliko. Ker bodo imele vse hiše ravno streho, bodo v kratkem začeli tudi strehe prikrivati s pločevinami. Seveda ni upanja, da bi bile hiše še letos dokončane tako, da bi bile primerne za vselitev. To se bo zgodilo šele prihodnje leto. S tem je glavni del stanovanjskega bloka, ki ga je hotel postaviti Pokojninski zavod dograjen. Zgraditi bo treba le še vogalno hišo ob Bleiweisovi in Nunki ulici, ki bo ves blok tudi smotreno zaključevala.

I Lepa septemberska nedelja je izpraznila Ljubljano. Zadnjo nedeljo so ljubljanci v izredno velikem številu pohiteli iz mesta. Posebno so bili pridni planinci, ki so porabili zadnjo priložnost za obisk naših gor. Kljub temu, da je bil v Ljubljani velesejem, je bila Ljubljana čez dan kakor izumrla. Tega seveda ni bilo opaziti na velesejmu, kamor je prihitelo na tisoče obiskovalcev z dežele. Večerni vlaki, ki so prihajali v Ljubljano, vsi s precejšnjimi zamudami, pa so pripeljali v Ljubljano tisoče in tisoče izletnikov z vseh strani.

Pazite kaj pijete!

Zahtevajte vedno našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za razne bolezni srca, želodca, jeter, žolča, ledvic razne katere in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

I Tri žeparje je prišla ljubljanska policija. Letos je ljubljanska policija prav budno pazila na žeparje, ki se navadno priklajajo za časa velesejma z juga v Ljubljano, zato ves čas velesejma skoraj ni bilo nobenih prijav o udeleževanju žeparjev. Vsega skupaj so bile prijavljane tatvine dveh ur in nekaj denarnic. Zadnje dni pa je policija že prijela tri take umnovice, ki so seveda vsi doma na jugu. Poleg tega je bilo aretiranih še nekaj drugih grešnikov, ki so se priklajali v Ljubljano in ki so zaradi večjih ali manjših prestopkov bili že večkrat izgnani iz Ljubljane.

I V Ljubljani so umrli ob 30. avgusta do 5. septembra 1940. Andoček Franc, 8/ let, dvorn. svetnik v p., Nunska ul. 19, Demšar Anton, 60 let, višji kontrolor drž. žel. v p., Bežigrad 3, Lazar Antonija roj. Leban, 59 let, žena žel. upoko. jena, Sv. Florijana ul. 39, Potokar Alojzij, 76 let, načelnik sekcije brzojava in tel., Cara Dušana 16, Žitko Franciška roj. Susman, 89 let, žena zasebnika, Verd 25 pri Vrhniki, Gruden Alojzij, 33 let, tovarniški delavec, Gmajna 109, Štepanja vas, Derenda Franc, 50 let, trgovec in gostilničar, Borštnikov trg 2, Kokalj Matilda roj. Kazula, 87 let, vdova učitelja, Beethovnova ul. 14, Fladung Ema, roj. Alpi, 79 let, zasebnica, Puharjeva ul. 5, Vrečko Jakob, 70 let, inšpektor Pošte hranilnice, Vidovdanska c. 9, Levičnik Josipina roj. Cuderman, 84 let, zasebnica, Sv. Petra c. 43, Sijard Barbara roj. Okorn, 85 let, vdova paznika, Galjeveca 49, Janežič Ana roj. Devanger, 61 let, žena čevliarja, Vidovdanska c. 9, Kelher Jakob, 87 let mizar, Vidovdanska c. 9. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Bohinc Antonija, 4 leta, Javornik 176 pri Jesenicah, Intihar Anton, 22 let, sin posestnika, Bukovca 1, obč. Vel. Lašče, Plantan Ivan, 57 let, ključavničarski mojster, Vavta vas 3, pri Novem mestu, Gril Irena, 9 let, hči žel. uradnika, Kladezna ul. 18, Štrukelj Marija, 21/2 meseca, hči zvan. ničnika drž. žel., Borovnica 15, Srečko Albert, 33 let, slepec, Stara Loka 25, Resnik Jože, 37 let, pismonoša, Vodovodna c. 70, Vrančič Karol, 52 let, uradnik v p., Trnovski pristan 40, Hvala Karol, 1 leto, Tržič, Planecky Marija, 75 let, vdova učitelja, Tabor 5, Hočevar Jože, 21 let, bajtar, Ponikve 9.

— Bolne ženske si izpraznijo čreva z uporabo naravne »FRANZ-JOSEF« grenke vode brez ovir in težav.

Reg. 8. br. 1543/35.

I Izgubljeni so bili včeraj zjutraj v frančiškanski cerkvi trije poročni prstani, ki so bili v majhni, temnordeči škafliji. Oseba, ki jih je našla, se lepo naproša, da izroči škafličico s prstani cerkveniku v frančiškanski cerkvi.

I Šolske potrebščine pri H. Ničman, Kopitarjeva 2.

KULTURNI OBZORNIK

Razstava slik na velesejmu

Med sejmskim življenjem je našla tudi naša likovna umetnost svoj kotiček. Lastnik »Salona Kos« G. A. Kos je prevzel organizacijo razstave in izbral kolekcijo nad 140 del, slikarske, kiparske in medaljerske stroke. Umetnostna razstava, o kakršni bi morda sanjal optimist iz najbolj intimnega kroga ljubiteljev slovenske umetnosti, seveda ni. Misli bi morda na strogo izbran svet umetnostnih oblik, kakršnega bi morda srečal n. pr. na kaki inozemski reprezentativni razstavi umetnosti, kjer bi opazil manj strogo žirije, kakor pa vzvišeno zavest najstrožje avtokritike in dolžnosti, ki so jo umetnostni oblikovalci dolžni do sebe in tistih, ki njihova dela sprejemajo. Morda bi celo pričakoval razstave, kjer bi se zbrali okrog najnovejšega gesla »mladi«, ali skupina ljudi, ki bi se nazivali kako drugače. Zgoraj bi odločal prauderen razum, spodaj pa bi ga nadomestil mladostni ogenj in pa slepiva novost. Ni takega seveda ne najde optimist, potem ko si je ogledal radio aparate in Lutzove peči, ter je nenadno stopil v svet naše likovne umetnosti. Vendar pustimo človeka, ki je prišel na sejem po sejske reči, zahteva pa nebeske zvezde. Razstava bi potem izgubila svoj smisel, take krivice pa ji zastopnik misljenja od včeraj ne sme napraviti. Naposled kaj je boljše: da zre kvalitetna razstava mirko na duet obiskovalcev, ali pa da bolj slučajno zbrane umetnostne predmete trumoma občudujejo gledalci. In upanje ostane, da bodo umetniki, ki danes težko žive, tudi kaj prodali.

Slikarji. Od impresionistov razstavlja Rihard Jakopič. Kakor orjaški fragment si najdejo njegova dela pot do srca gledalcev. Starejša dela polna zanosa in vere v moč, mlajša vsa čustvena, intima in morda nekoliko mračna. Vse skupaj pa nesmrtna pesem slovenski knjiži, polju, oblaku, drevju, človeku, pesem, ki jo je v toliki jasnosti dojel pri nas morda le še I. Grohar. Najmočnejša na razstavi je skoraj to pot poimpresionistična generacija, kar je značilno za umetnostni inventar »Salona Kos«, in razumljivo dejstvo zvezano s konsumom naše umetnosti. Zastopajo jo Anica Zupane-Sodnikova z lepim »Pismom« in »Tihožitjem«, Ivan Vavpotič z virtuozno naslikanim »Tihožitjem«, Iz Stepanje vasic itd., delo, ki ga mavrične barve in eleganca potisnejo nekam daleč od kvalitete njegovih starejših del, Saša Santel z zbirko krajin, solidnih in koncepcijski in izvršitvi. Dalje razstavlja skupino olj H. Smrekar, dela, ki so polna sodobne problematike, neke na robu sveta karikature, vendar vsa mračna in temna, kakršni je pač današnji čas. F. Klementič si je našel solidno tehniko za dosego popularnosti, ravno tako tudi M. Koželj, ki pa je vendar kvalitetno na nižji stopnji. V solidnega kolorista dobre kvalitete se razvija M. Gaspari. Snov, vzeta iz našega okolja z značilno čustveno primesjo, napravi njegova dela popular-

na, pa vendar še v okvirju dobre umetnosti. Mlajši slikarski rod je na razstavi nekam razbit. Dobre akvarele razstavlja B. Vavpotič, ravno tako tudi O. Globočnik. B. Jakac je zastopan z več pasteli, izvršenih v njegovi znani, blesteči maniri. Slabše je zastopan Z. Mušič, lepo zbirko oljnatih slik pa ima zbrano F. Pavlovec. Njegove »Vikrče I. in II.« spadajo med najboljše dela na razstavi. Tudi sicer se ta nadarjeni kolorist dosledno razvija k vedno večji slikarski kvaliteti. M. Sedej je močan to pot posebno v svojih »Kompozicijah«. Barvno ga moremo smatrati kot enega najbolj pretehtanih slikarjev mladega rodu. Z barvnimi vprašanji se bavi tudi R. Slapernik in razstavlja par dobrih podob. Starega borca za pravico ponižanih in razžaljenih se pokaže s vojimi risbami I. Cargo. »Zadnja koza« in »Pridelek bajtarja« so dobre podo- be z umetnostnega, kakor tudi z vsebinskega stališča.

Kiparji na razstavi so se z izjemo Goršeta omejili le na mali format. Od starejših razstavlja I. Zajec lepo skupino »Tritona«, ki vsekakor zasluži, da najde realizacijo v fontani. F. Gorše razstavlja lepi »Torzo«, ki je poleg »Eve« doslej eno njegovih najboljših del. Izrazit smisel za kubično obliko, ter naslonitev na plodni realizem sta poroka, da smemo pričakovati iz Goršetove delavnice še marsikatero kvalitetno delo. Male figurine, dognane in intimne razstavlja T. Kos. Nekako kolektivno razstavo del malega formata ima zbrano nadarjeni F. Smerdu. »Glava deklice«, »Deklica z grozjem«, »Figurina« so plastike, ki razločno kažejo individualno noto kiparjevo, ki je razvidna predvsem v čustvenem odnosu do kiparskega predmeta in subtilnosti linije. S stroko, ki nam je do danes do mala tuja, se predstavi v večjem obsegu prvokrat medaljer-kipar S. Dremelj. Umetnostna panoga, ki ji je drugod že zdavnaj odkazano odlično mesto, si mora ob kvalitetnih miniaturnih S. Dremelja še le utirati pot. »Trubar« in nekatere miniaturne so dela, ki kvalitetno prav nič ne ostajajo za večjimi našimi kiparskimi deli.

Dr. S. Mikuž.

Razstava karikatur

Karikature P. Gospodetiča. V istem paviljonu, kjer je urejena likovna razstava, je zbral zbirko karikatur mladi Dalmatince P. Gospodetiča. Snovno se nanašajo večinoma na znanje postavbe ljubljanskega javnega in kulturnega življenja. Značilnost njegovega dela počiva predvsem na zunanji dognanosti in spretnosti, kar izhaja iz naravnega daru mladega risarja in bi bilo škoda mu ne dati možnost nadaljnjega razvoja. Občinstvo si znane pojave z ljubljanskih ulic s pridom ogleduje, ter pomeni s tega stališča razstava gotovo uspeh.

Srbske planine

Srbsko planinsko društvo je izdalo za leto 1940. svoj almanah pod naslovom »Naše planine«. Je to zbornik na 70 straneh, v katerem so opisane srbske planine, pota na nje ter oskrba, kakor tudi ves razvoj srbskega planinstva. Seveda so članki tudi bogato okrašeni s fotografijami ter tako n. pr. Slovenecem morejo dati v besedi in sliki pogled v lepoto srbske zemlje ter v ureditev tujsko-prometnih zadev. Eden glavnih srbskih početnikov planinskega organiziranega dela inž. Stefanović je za uvod napisal članek o razvoju planinske ideje in organizacije pri Srbih. Pozno — šele v našem stoletju, po l. 1901. — so se začeli prvi srbski ljudje zanimati za hribovlstvo, po pojmi pa je planinska organizacija stopila v novo razvojno fazo ter je sedaj že na precejšnji višini. Nikakor se sicer še ne morejo primerjati z našo slovensko, so pa bili na najlepši poti, da tudi svoje gore preprežejo s planinskimi poti in oskrbovališči, kar je prvi pogoj planinskega razmaha. Naslednji članki so še: Spomini na staro Avalo, kjer je bila do pred leti stara razvalina gradu in planinska koč (Dr. Ristič). Pot »Preko Karadžićeve« opisuje M. Jovanović. Od Ljubotene na Korab pa Dr. Kostić, Durmitor, Bioč, Maglić je naslov opisu najvišjih srbskih gor in ga je pri- speval B. Cerović. Okno in kapniki v soteski Bukovske Reke opisuje M. Milošević, planinska visoka jezera med njimi durmitorsko Crno jezero, pa V. Limić. Rudnik predstavi B. Dimitrijević, Prokletije B. Cerović, Ovčarsko kablarstvo sotesko Dr. B. Milovanović, Gornja L. Djenić, Homolsko vinjato pa Mil. Milošević. To so članki, ki spremljajo v tem srbskem planinskem almanahu za l. 1940. Članke o najvažnejših gorskih in višinskih predelih, ki naj privlačijo tudi tujega planinca, da se naučijo v njih lepote, ki jih nudi v obilni meri srbski del države. Na zadnjih straneh so opisane tudi proge in pota ter preskrba teh planinskih tur, kar je zelo praktično in bo vsakemu, ki se zanima za te kraje, prišlo prav. Naslovna slika kaže Durmitorsko pogorje kjer se je začelo razvijati planinsko gorsko življenje. Id.

Narodopisni kongres v Rimu. »Comitato Nazionale del le Arti e Tradizioni Popolari« v Rimu je sklical v dneh od 8.—12. septembra svoj četrti kongres. Delo na tem narodopisnem kongresu je razdeljeno na več odsekov. I. odsek bo razpravljaj oz. razpravlja o italijanskem življenju in ljudskem izročilu v zvezi s sredozemskimi deželami. II. odsek o italijanskih ljudskih običajih, ljudskem vremenoslovju, starih bajkah, praznovanju in verskih praznikih v obmoirskih krajih. III. odsek o pravem izročilu o morju. IV. odsek o ljudski literaturi: pesmih, pripovedkah, pravljicah in pregovorih, o igrah, muziki in narodnih plesih. Na tem odseku je napovedan govor tudi narodopisca Milka Ukmarija o naši narodni pesmi Lepa Vida ter njeni sredozemski provenienci in problematiki. V. odsek govori o italijanski ljudski umetnosti, o umetnosti, tehniki in stanovskih izročilih mornarjev in ribičev, o gradnji, okrasih in imenoslovju ladij v italijanskih izročilih. VI. odsek o italijanski govornici v Sredozemlju. VII. o podeželski sredozemski arhitekturi. Kakor vidimo, se Italijani zelo zanimajo za svoja narodopisna vprašanja ter jih rešujejo na znanstveni način. Tudi pri nas bi bilo treba že zdavnaj etnografsko in narodopisje postaviti na trdnje znanstvene temelje.

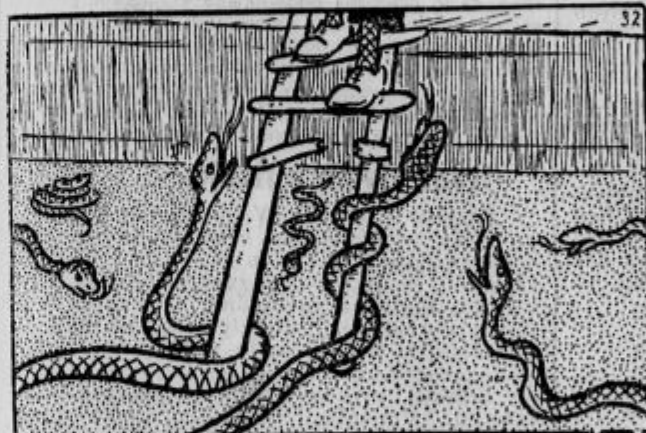
Kipar Ljotze Dolinar, tvorec spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v ljubljanski Zvezdi

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(31) Začel je že kar nekam plašno begati po brezkončnih hodnikih; iz enega je prišel v drugega, konca pa še nikjer ni mogel ugledati. Nenadoma mu zastane korak pred neko odprtino na tleh, od koder je prihajalo čudno sikajoče šumenje. Radovednost je premagala strah in odločil se je iti pogledat.

(32) V odprtino je držala lestva. Mihčec je torej stopil na lestvo in začel plezati navzdol. Sikanje pod njim je postajalo vedno hujše in živahnije. Mihčec pa je kar stopal vedno globlje, šele na zadnjem klinu lestve je opazil, da na dnu tega brloga kar mrgoli velikih nevarnih kač.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Lahkoatleti, nogometaši, plavalci, motoristi, teniš igralci, vsi so bili na delu zadnje nedelje, ki je bila zopet zelo bogata na različnih športnih prireditvah. Dopoldne so se vrnili domov naši vrli kolešarji, ki so dosegli tako odlične rezultate v devetdnevni kolesarski dirki okrog Srbije in o čemur smo točno poročali v našem listu. Zmagovalce je ljubljansko športno občinstvo navdušeno sprejelo ter jih pospremilo k »Levu«, kjer so imeli kosilo. Še bolj navdušeni so pa bili ljubljanečani nad mnogostevilnimi in dragocennimi darili, med katerimi je bil najkrajšejši zlat pokal, katerega je prejel prvi zmagovalec Peterneš od Nj. Vel. kralja Petra II.

Nogomet

Nogometašem je okroglo usnje prineslo takale uspehe:

Slovenska nogometna liga:

Železničar:Mars 3:2 (3:2).
ISSK Maribor:SK Kranj 1:1 (1:1).
Amater:SK Ljubljana 3:2 (0:0).
Bratstvo:Olimp 4:1.

Tabela v slovenski ligi:

Bratstvo	2	2	0	0	7	3	4
Amater	2	2	0	0	5	3	4
Kranj	2	1	1	0	3	2	3
Ljubljana	2	1	0	1	6	3	2
Železničar	2	1	0	1	4	4	2
Maribor	2	0	1	1	1	5	1
Mars	2	0	0	2	4	6	0
Olimp	2	0	0	2	2	6	0

Hrvatska liga:

Hešk:Gradjanski 1:1 (1:0).
Hajduk:Železničar 3:1 (3:1).
Concordia:Slavija 1:1 (1:0).
Bačka:Sašk 2:0 (1:0).

Srbska liga:

Jugoslavija (Jabuka):Jedinstvo 4:1 (1:1).
Vojvodina:Bešk 5:8 (2:1).
Gradjanski:Jugoslavija (B) 1:0 (1:0).
Bata:BSK 1:0 (0:0).
Slavija:ŽAK 3:3 (3:1).

Plavalni dvboj Madžarska: Jugoslavija 22:18

V Segedinu so se naši plavalci odlično držali, saj so napravili izbornim madžarskim plavcem dosegli v plavanju neodolčen rezultat, v waterpolu pa so Madžari prav tesno premagali naše reprezentante, ki niso bili kompletni. Rezultati so naslednji:
100 m hrbtno: 1. Ciganović (J) 1:12.4, 2. Kovace (M) 1:14.6.
400 m prsto: 1. Tatos (M) 4:55, 2. Žizek (J) 5:09.6.
100 m prsto: 1. Elemeri (M) 1:00.2, 2. Pelhan (J) 1:03.
200 m prsto: 1. Cerer (J) 2:45.8 (nov jugoslovanski rekord), 2. Fabiani (M) 2:52.2.
4 krat 200 m: 1. Madžarska 9:22, 2. Jugoslavija (Curtini, Pelhan, Balla, Žizek) 10:02.
3 krat 100 m mešano: 1. Jugoslavija (Ciganović, Cerer, Defilips) (nov jugoslovanski rekord), 2. Madžarska (Galambos, Fabian, Elemeri) 3:13.8.
Stanje točk: Jugoslavija 18, Madžarska 22.

Tenis Madžarska: Jugoslavija 3:3

Double Mitič-Mayr: Szigeti-Stolz 5:7, 6:3, 6:8, 6:4, 6:3.
Punčec-Pallada: Asboth-Gabori 4:6, 6:3, 6:8, 6:4.
Single Petery: Mayr 6:4, 6:1, 6:3.
Punčec: Asboth 6:4, 1:6, 1:1, nasker je bila pri tem stanju igra preklicena, ker Punčec ni hotel igrati dalje in je zato pripadla Madžarom.

Tenis v Beogradu

V finalni igri za teniško prvenstvo je Baranović premagal Smerduja s 6:2, 6:3, 6:0. Rezultat četrtfinalne tekme Parin-Radisavljevičeva 6:3, 6:4. Polfinalne: Mitičeva-Parinova 6:2, 6:3. Finale ga. Mayer-Serneckeva: Mitičeva 6:3, 6:2. Juniorski polfinalne: Lukman: Harvat 6:1, 6:0. Milavec: Geduldig 6:2, 3:6, 6:3. Perleš: Djordjevič 6:1, 7:5. Polfinalne tekme: Svec: Tončič 7:5, 7:5. Dr. Smerdu: Lukman 6:1, 6:3. Korenčan: Vladislavljevič 6:4, 6:1. Par. gospodje: Smerdu Boris - Bogdanović: Petrovič-Cvetanović 6:1, 6:1. Weitner-Cvejič: Tončič-Korenčan 6:3, 0:6, 6:3. Bojović-Močin: Radović-Barta 6:0, 6:6, 6:4.

Dame in gospodje mešano: Mitičeva-Bogdanović: Živanovičeva-dr. Ivković 6:0, 6:2. Jovanović-Radovanović: Parin-Konjović 6:4, 7:5. Polfinalne: Mitičeva-Bogdanović ga. Mayr-Serneckeva-Boris Smerdu 0:6, 6:3.

Lahka atletika

Dvoboj Hrvatska: Srbija 116:86

V nadaljevanju atletskega dvoboja med reprezentancama Hrvatske in Srbije so bili doseženi naslednji rezultati:

100 m: Stefanović (Srbija) 11.4 sek.; 2. Dimitrijevič (Sr) 11.4. 3. Tauber (Hr) 11.5. 4. Urbič (Hrvatska).

Kopje: 1. Jandrič (Hr) 50.10 m. 2. Smejda (Sr) 49.83 m. 3. Jano (Sr) 47.18 m. 4. Urlič (Hr) 46.77 m.

400 m zapreke: 1. Rozenberg (Hr) 60.3. 2. Čatič (Sr) 62.2. 3. Klein (Hr) 62.4. 4. Jovič (Sr).

Troskok: 1. Vučević (Sr) 13.93. 2. Gal (Hr) 13.91. 3. Šimunović (Hr) 13.34. 4. Lazarevič (Sr) 13.29.

Štacija 4 krat 100: 1. Hrvatska, 45.5. Srbi so že pri prvi predaji zgubili palico in nato niso teka nadaljevali.

Tek na 400 m: Despot (H) 51, Srakar (H) 52.2, Čatič (Sr) 54, Kling (Sr).

Škok v višino: Abramović (H) 180, Lazarevič (Sr) 175, Zinković (Sr) 175, Rosenberg (H) 175.

1500 m: Kotnik (H) 4.03, Flass (H) 4.03, Fibah (Sr) 4.17, Banič (Sr).

Kladivo: Gojič (H) 48.82, Majetič (H) 48.57, Ščetinim (Sr) 35.23 m, Vučević (Sr).

Medklubiški meeting v Mariboru

Nov Stepišnikov rekord v metu kladiva

Škok v višino: 1. Milanović (Il.) 175, 2. Zorko (Zel.) 170, 3. dr. Casny (Pl.) 165 cm.

Met kopja: 1. Peters (Plu) 46.97; 2. Franček (Zel.) 46.17, 3. Urbančič (Pl.) 42.78.

Tek na 800 m: 1. Oberšek (Il.) 2:00.6, 2. Goršek (SK Celje) 2:00.8, 3. Smiderer (SK Rapid) 2:08.5.

Met kladiva: 1. Inž. Stepišnik (Il.) 52.28 (nov državni rekord), 2. Gujzink (Zel.) 42.30, 3. Smerdel (Maraton, Maribor) 32.15.

Tek na 100 m: 1. Zorko (Zel.) 11.4, 2. Taček (Celje) 11.9, 3. Kolenc (Il.) 11.9.

Tek na 5000 m: 1. Kvas (Bratstvo, Jesenice) 17, 2. Zupan (Bratstvo) 17:04.4, 3. Glonar (Ilirija) 17:16.2 min.

Škok s palico: 1. Oroszy (Rapid) 3.50, 2. Radčič (Rapid) 3.20, 3. Smerdel (Maraton) 3 m.

Met kroglice: 1. Inž. Stepišnik (Ilirija) 12.45, 2. Jeglič (Pl.) 11.59, 3. Gujzink (Maraton) 11.13 m.

Štacija 4 x 100 m: 1. Železničar 47.2, 2. kombinacija Ilirija-Planina, Lj. 47.6, 3. Celje 47.9.

Tek na 400 m: 1. Pieteršek (Celje) 53.1, 2. Agrež (SK Celje) 56.5, 3. Kos (Celje) 56.6.

Met diska: 1. Inž. Stepišnik (Ilirija) 38.45, 2. Lužnik (Maraton) 35.89, 3. Jeglič (Planina) 35.06.

Škok v daljavo: 1. Zorko (Železničar) 6.25, 2. dr. Casny (Pl.) 6.04, 3. Nabernik (Il.) 6.

Table tenis turnir v Celju

Celje, 9. septembra 1940.

Pod okriljem t. t. sekcije S. K. Celja je bil včeraj table-tenis turnir za prvenstvo Celja in Savinjske doline, pri katerem so sodelovali naši najodličnejši igralci, tako Slovenci, kakor tudi Hrvaati.

Rezultati turnirja so naslednji: Moštva: 1. kolo: Bratstvo III. : Mura 3:2, Celje III. : Bratstvo III. 3:0, Planina : Mladika I. 0:3, Ferraria : Mladika II. 3:0, Celje I. : Celje II. 1:3, Bratstvo : Jugoslavija 3:2, IL kolo: Hermes : Bratstvo II. 3:0, Celje III. : Mladika I. 1:3, Ferraria : Celje II. 3:1, Bratstvo I. : Hašk 3:0, III. kolo: Hermes : Mladika I. 1:3, Ferraria : Hašk 0:3, Finale: Hašk : Mladika 3:0. Za vstop v finale single so se borili: Marinko: Krečič 2:0, Merksamer: Krečič 2:1, Belak : Črnič 0:2 (gladke zmagi Črnič proti Belaku lahko razlagamo s tem, ker je bil Belak nerazporejen), Dolinar : Stroinik A. 2:0. — Kvar finalne: Marinko : Dolinar 2:3. Oba igralca sta se odlikovala z izredno brzino in črta obvesom Črnič: Merksamer 3:1, Dolinar : Črnič 3:0 (II). Marinko : Merksamer 3:1, Marinko : Črnič 0:2. Tu se je Marinko, ker ni imel svojega loparja, udal Dolinar: Merksamer 3:0. S tem je postal Dolinar prvak Celja in Savinjske doline in je osvojil lep prehodni pokal. Prav tako je moštvo Haška za prvo mesto dobilo pokal in s tem dvojni zmago.